

METODSKI PRIRUČNIK
ZA IZVOĐENJE TAKTIČKE OBUKE IZVIĐAČKIH JEDINICA

1979.

SAVEZNI SEKRETARIJAT ZA NARODNU ODBRANU

— GENERALŠTAB JNA — II UPRAVA —

II U-3

VOJNA TAJNA
Interno

METODSKI PRIRUČNIK
ZA IZVOĐENJE TAKTIČKE OBUKE IZVIĐAČKIH JEDINICA

— 1979. —

Biblioteka

PRAVILA I UDŽBENICI

KNJIGA DVE STOTINE DEVETA

ŠTAMPANO U VOJNOJ ŠTAMPARIJI — SPLIT

SAVEZNI SEKRETARIJAT ZA NARODNU ODBRANU

GENERALŠTAB JNA

II UPRAVA

In. br. 364-1

30. 01. 1980. god.

Na osnovu tač. 8, 18. i 25h Uputstva za izradu i korišćenje vojnostručne literature, izdanje Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu — IV uprava, int. broj 05/449-1 od 14. 04. 1977. godine,
propisujem

METODSKI PRIRUČNIK ZA IZVOĐENJE TAKTIČKE OBUKE IZVIĐAČKIH JEDINICA

koji stupa na snagu odmah.

Dosadašnji Metodski priručnik za taktičku obuku u izviđačkim jedinicama pešadije, izdanje 1968. godine, stavlja se van snage.

NAČELNIK

general-pukovnik

Asim Hodžić, s. r.

UDK: 355.343.15:355.53
METODSKI PRIRUČNIK ...
METODSKI PRIRUČNIK ZA IZVOĐENJE TAKTIČKE OBUKE IZVIĐAČKIH JEDINICA.
Beograd, SSNO — GŠ JNA, 1979; str. 172; 8°
(Biblioteka Pravila i udžbenici, knj. 209)
(SSNO. GŠ JNA — II U-3. Vojna tajna. Interno)

Metodski priručnik je namenjen prvenstveno starešinama izviđačkih jedinica, a korisno može poslužiti i drugim starešinama koje planiraju, organizuju i izvode obuku izviđačkih organa.

U Priručniku su date osnovne i načelne postavke u pogledu organizovanja i metoda izvođenja obuke, pripreme starešina za obuku i korišćenje materijalnog obezbeđenja u procesu osposobljavanja izviđačkih organa za namenske zadatke.

Tiraž: 13.500 Cena: 50

SADRŽAJ

G l a v a IV

DEJSTVO IZVIĐAČKE PATROLE

G l a v a V

DEJSTVO IZVIĐAČKE GRUPE (IG)

G l a v a VI

G l a v a VII

UVOD

Metodski priručnik za izvođenje taktičke obuke izviđačkih jedinica zasniva se na odredbama Pravila obaveštajnog obezbeđenja borbenih dejstava OS, Pravila izviđačke čete — voda u pešadijskim i oklopnim jedinicama, drugih borbenih pravila i na dosadašnjim iskustvima u obuci i vaspitanju vojnika, pitomaca i slušalaca.

Metodski priručnik obrađuje načine, dejstva, mere i postupke koje primenjuju izviđački organi pri izvršavanju izviđačkih zadataka u zahvatu fronta, pozadini neprijatelja i na PZT.

U Priručniku su date osnovne i načelne postavke u pogledu organizovanja i metoda izvođenja obuke, pripreme starešina za obuku i korišćenje materijalnog obezbeđenja u procesu osposobljavanja izviđačkih organa za namenske zadatke.

Priručnik je namenjen prvenstveno starešinama izviđačkih jedinica, a korisno može poslužiti i drugim starešinama koje planiraju, organizuju i izvode obuku po ovim tematskim sadržajima.

Pošto se izviđačke jedinice, načelno, ne upotrebljavaju kako formacijske jedinice za prikupljanje podataka, već se iz njihovog sastava obrazuju izviđački organi, to je u Priručniku razrađen samo jedan deo tema koji je najvažniji za dejstvo izviđačkih organa.

Isto tako, u Priručniku nisu predviđene sve moguće varijante obrade svih pitanja, već najosnovnije, te će rukovodilac obuke bez obzira na Priručnik organizovati i rukoviditi obukom prema konkretnoj situaciji, imajući u vidu samo osnovne postavke Priručnika.

Glava I

OPŠTE ODREDBE

1. — ZNAČAJ I VAŽNOST TAKTIČKE OBUKE U PROCESU OBUČAVANJA VOJNIKA

Taktička obuka je osnovna borbena obuka vojnika-izviđača i izviđačkih jedinica i ima zadatak da ih obuči i osposobi za prikupljanje obaveštajnih podataka o neprijatelju, prostoru borbenih dejstava i meteorološkim prilikama u svim vidovima i oblicima borbenih dejstava na frontu, na privremeno zaposednutoj teritoriji, u pozadini neprijatelja i u sopstvenoj pozadini. Zato pravilnost u izvođenju vežbi i taktičke obuke ima poseban značaj, jer ona treba da kod vojnika razvije smelost i odlučnost, ulije samopouzdanje i snagu u mogućnost izvršenja najsloženijih zadataka. Ovo ukazuje da starešine-nastavnici moraju težište svoga rada i zalaganja posvetiti izvođenju taktičke obuke, jer kroz nju vojnike treba obučiti da dejstvuju u složenim i teškim uslovima, na raznovrsnom zemljištu, danju, noću i u svako godišnje doba, po svakom vremenu, navikavati ih na teškoće, podstrekavati ih na samostalan rad, vaspitavati u njima odlučnost, smelost, čvrstinu, volju, lukavstvo i spremnost da, ako izvršenje zadatka zahteva, i sebe žrtvuju.

Samo dobro obučeni izviđači, koji su kroz taktičku obuku naučili da u svim borbenim situacijama vešto, odlučno i brzo izvršavaju dobijene zadatke, uz visoku svest i disciplinu, mogu računati na uspeh u izvršenju izviđačkih borbenih zadataka.

2. — OPŠTA METODSKA UPUTSTVA, PRINCIPI, NAČIN ORGANIZOVANJA I IZVOĐENJA OBUKE

U izvođenju taktičke obuke ne može se propisati metod koji bi odgovarao svim uslovima i svim radnjama. Metod izvođenja obuke je stvar svakog starešine-nastavnika, koji poznavajući materiju, kvalitete vojnika i raspoloživa nastavna sredstva, odabira i primenjuje najpogodniji metod obučavanja vojnika. Za dobar metod izvođenja obuke smatra se onaj koji je vojniku najpristupačniji, lako razumljiv i ako ga starešina-nastavnik primenjuje kroz praktičan rad i vojnike obučava u onome što im je stvarno potrebno. Zato u izvođenju taktičke obuke ne sme da bude šablona, ali se mora pridržavati izvesnih opštih načela do kojih se došlo na osnovu iskustava stečenih u procesu obučavanja vojnika. Ta načela su: očiglednost i praktičnost, postepenost, neprekidnost, samostalnost i inicijativnost i odgovornost.

1) OČIGLEDNOST I PRAKTIČNOST

Obuku vojnika treba izvoditi pretežno i praktično. Zato svaki starešina-nastavnik mora lično, ubedljivo i na najbolji način praktično pokazati radnju. Teoretska objašnjenja izlagati samo toliko da se dopuni praktični rad. U izlaganju biti jednostavan i jasan, izbegavajući strane izraze, kada god je to moguće.

Pošto starešina-nastavnik lično, praktično i primerno pokaže vojnicima radnju ili postupak, dužan je da na nekoliko vojnika (2—3) proveri kako su ga shvatili, pa tek onda pristupi uvežbavanju. Od starešine-nastavnika se ne zahteva samo da ume pravilno, brzo i primerno pokazati radnju, već da je hladnokrvan, strpljiv i uporan u ispravljanju grešaka svojih vojnika.

Garancija uspeha u obuci je sposobnost starešine-nastavnika da pravilno i primerno izvede radnju, jer vojnik najlakše uči kada mu se pokaže kako treba raditi i kada shvati šta se od njega zahteva. Više vredi praktično pokazati kako se izvode pojedine radnje i praktično proveriti kako su one shvaćene, nego ma kakva teoretisanja o tome kako te radnje izgledaju. Pri ovome se ne sme prelaziti preko grešaka. One se moraju odmah ispravljati, a radnju ponavljati dok vojnik ne postigne pravilnost i brzinu u radu.

Jedan od veoma važnih elemenata pri izvođenju taktičke obuke je da se ona ne sme izvoditi na osnovu improvizacija, već sve taktičke radnje izvoditi sa jasno određenom pretpostavkom realne taktičke situacije i postupaka neprijatelja, na osnovu čega će vojnici da vide, čuju i osete ono što se oko njih događa.

2) RAZNOVRSNOST

Jedan od u slova da se kod vojnika održi stalno interesovanje za obuku, da im ona ne postane monotona i dosadna, jeste raznovrsnost. Ona se postiže:

— izvođenjem nastave na različitom zemljištu, što zahteva različite prilaze i rešenja;

— stvaranjem u nastavi iznenadne i realne situacije, koja će vojnike podsticati na razmišljanje, inicijativu i na pronalaženje brzih i različitih rešenja;

— ako se kroz materijalno obezbeđenje i smišljeno predstavljanje neprijatelja stvaraju situacije približne ratnim;

— ako se pri izvođenju nastave primenjuju različiti metodi i različite forme;

— ako se na nastavi obezbedi neprekidna pažnja vojnika, što će se ostvariti ako se prvo postavi pitanje, a zatim na njega traži odgovor.

Ponavljanje prednjih radnji je neophodno za postizanje uspeha, ali ponavljanje jedne iste radnje svaki dan, na istom zemljištu i sa vojnicima koji su je dobro savladali, izaziva kod njih dosadu i zamor. Zato svaki starešina-nastavnik treba ovo imati u vidu pri izvođenju nastave.

3) POSTUPNOST

Planom i programom provedeno je osnovno načelo postupnosti obučavanja vojnika, a to je da se od jednostavnog ide ka složenom, od lakšeg ka težem, od poznatog ka nepoznatom i od bližeg ka daljem. Ovog načela se mora pridržavati. Svaku težu radnju starešina-nastavnik treba da pokaže prvo praktično, a zatim po razdelima i lagano, ali može i obratnim redosledom. Isto tako starešina-nastavnik može pokazati radnju po delovima, pa radnju kao celinu (na primer, rad čelnih izviđača, pa onda patrole kao celine).

4) NEPREKIDNOST

Ovaj princip zahteva da se u procesu obučavanja i vaspitanja vojnika obezbedi trajnost i primenjivost stečenih znanja, veština i navika, a posebno iz taktičke obuke. Ovo nalaže da se obuka izvodi stalno, za sve vreme trajanja vojnog roka, bez obzira na to što je intenzitet obuke u pojedinim fazama različit.

5) SAMOSTALNOST I INICIJATIVNOST

Kroz izvođenje taktičke obuke potrebno je kod vojnika stvoriti navike da stečeno znanje primenjuju onako kako to najbolje odgovara datoj situaciji. Pri izvođenju taktičkih vežbi zahtevati od vojnika da iznesu svoju odluku, sagledaju je i analizaraju, dozvoliti da dođu do izražaja njihove individualne sposobnosti, a zatim doneti zaključak o njenoj pravilnosti i sprovođenju u delo.

Vojnike treba obučavati da sami rešavaju raznovrsne zadatke, da sami obrazlažu svoje odluke, pa i one nepravilne, jer i one mogu dobro poslužiti u obuci. Na kraju, starešina-nastavnik je dužan da iznese svoju odluku dajući potrebna objašnjenja i obrazlažući na kojim osnovama je zasnovana njena pravilnost.

6) ODGOVORNOST

Pri izvođenju obuke, naročito taktičke, starešine-nastavnike učiniti odgovornim za kvalitet obučavanja i vaspitanja vojnika. Starešine-nastavnici su obavezni da stalno usavršavaju svoja stručna, ideološko-politička, tehnička i metodička znanja i iskustva kako bi što bolje obučavali i vaspitavali vojnike u duhu koncepcije ONO. Oni su dužni da materijalno-tehničkim obezbeđenjem postignu da nastava bude očigledna, jednostavna i praktična.

3. — RAD STAREŠINA NA ORGANIZOVANJU I PRIPREMI ZA IZVOĐENJE OBUKE

Rad starešine-nastavnika na pripremi i organizovanju vežbe iz taktičke obuke sastoji se od: lične pripreme, pripreme komandira odeljenja, pripreme materijalnog obejbeđenja i organizovanja vežbe.

Lična priprema starešine-nastavnika sastoji se u: upoznavanju sa temom — vežbom iz rasporeda rada, proučavanju pravila i druge literature koja je u vezi sa temom — vežbom, konkretnom određivanju cilja vežbe, određivanju nastavnih i težišnih pitanja koja treba obraditi, određivanju zemljišta na kome će se izvesti vežba, pisanju podsetnika i uvežbavanju pojedinih praktičnih radnji (kada za to postoji potreba).

Podsetnik bi, načelno, trebalo da izgleda ovako:

Podsetnik
za izvođenje nastave sa izviđačkim vodom na dan 5. 10. 1979. god.

Tema: Priprema, provlačenje i rad IG u rejonu baze.

Cilj: Vaspitni .....
Obrazovni .....

Nastavna pitanja:

1. Formiranje i priprema IG
2.
3.
itd.

Tip časa: Davanje novih znanja ili ponavljanje itd.

Mesto rada: U rejonu Golog brda

Metod rada: Taktičko uvežbavanje (TV)

Materijalno obezbeđenje:

Raspored vremena: Odlazak
uvodni deo časa
glavni deo časa
završni deo časa
povratak

Koju vežbu (radnju) uvežbavati pri odlasku na zanimanje.

STRUKTURA RADA

Uvodni deo časa:

Rad KV

— proverava i postavlja kontrolna pitanja iz pređenog gradiva.

1.

2.

— saopštava vežbu, njen cilj i pitanja,

— iznosi značaj vežbe i poziva na ozbiljnost u radu.

Glavni deo časa:

— za svako nastavno pitanje precizirati rad KV i KO.

Završni deo časa:

— okuplja vod, oduzima artificije i pregleda naoružanje;

— analizira rad;

— proverava koliko su vojnici naučili iz pređenog gradiva;

— saslušava ocenu i mišljenje KO, a zatim ukazuje na propuste;

— zahteva od vojnika da učestvuju u analizi;

— postavlja zadatke u cilju otklanjanja nedostataka uočenih na vežbi.

Pored toga u podsetniku komandira voda treba precizirati:

— vreme izlaska na zemljište u cilju utanačivanja celokupnog toka vežbe i određivanje mesta rada za svaki izviđački organ;

— kada, s kim i gde koordinirati rad;

— kada i koga odrediti i pripremiti za maskiranje neprijatelja;

— gde, kada i od koga uzeti materijalno obezbeđenje i njegova podela na izviđačke organe;

— kada i gde izvesti pripremu sa komandirima izviđačkih organa i koji metod primeniti u toku pripreme;

— ako je tema — vežba neposredno vezana za nastavni film, seriju dijapozitiva ili nastavni kabinet, precizirati mesto i vreme prikazivanja filma;

— zadatke komandirima izviđačkih organa za prestojeću vežbu;

— pribeleške, skice i razni proračuni iz pravilskih odredaba;

— plan izvođenja vežbe (Tabela 1).

Tabela br. 1

PLAN IZVOĐENJA VEŽBE

Priprema, povlačenje i rad IG u rejonu baze

Nastavna pitanja i vreme za obradu	Rad starešine (nastavnika)	Rad komandira odeljenja (IG)	Rad izviđačkog odeljenja (IG)	Rad markiranata (ili jedinice koja predstavlja neprijatelja)
1	2	3	4	5
Pokret do rejona izvođenja vežbe (20 min.) 07,00—07,20 č	Daje supozicije KO za uvežbavanje postupaka pri susretu sa neprijateljem.	Izdaje komande odeljenju i kontroliše njihov rad.	Izvršava komande komandira odeljenja i postupa u duhu date komande.	
1. — Formiranje i priprema IG za dejstva u pozadini neprijatelja: 07,20—07,50 č	Saopštava temu, vežbu, značaj vežbe i važnost pripreme. Praktično, pred celim vodom, pokazuje kako se izviđač priprema za provlačenje. Proverava kako su se vojnici pripremili za provlačenje.	Odvodi IG u određeni rejon i uvežbava radnje iz pripreme. Po potrebi pokazuje radnje, kontroliše pripremu i ispravlja greške. Dovodi odeljenje (IG) kod komandira voda radi provere pripreme.	Vrši pripremu za provlačenje. Priprema: — odeće i obuće, — oružja i municije, — sredstava za izviđanje, — sredstava veze, — sanitetskog materijala, — eksploziva itd.	Odlaze u rejon markiranja.
2. — Izlazak na p/l (PT), izbor pravca provlačenja	Objašnjava način izlaska na p/l. Naređuje pokret grupama na p/l.	Izdaje kratak zadatak za izlazak na p/l. Prati rad i ukazuje na nedostatke.	Izlaze na p/l. Praktično.	Postupaju po signalu KV i planu markiranja.

1	2	3	4	5
i izdavanje zapovesti: 07,50—08,40	Organizuje osmatranje neprijatelja. Aktivira markirante i prati rad. Kada ustanovi da je izabran pravilan pravac provlačenja, naređuje da komandiri IG pređu na izdavanje zapovesti. Kontroliše izdavanje zapovesti od strane komandira odeljenja.	Izdaje kratak zadatak za osmatranje i objašnjava rad na p/l. Vrši izbor pravca osnovnog i rezervnog i saopštava KV. Izdaje zapovest za provlačenje. Proverava kako su vojnici shvatili zadatke.	Svi vojnici su u ulozi osmatrača, osmatraju i uočavaju neprijatelja i predlažu komandiru IG pravce provlačenja. Slušaju zapovest i ponavljaju zadatke na zahtev komandira grupe.	Rade po planu markiranja.
3. — Provlačenje IG — način provlačenja: 08,40—09,50	Praktično pokazuje raspored za provlačenje i način savlađivanja različitih prepreka na pavcu kretanja. Izdaje naređenja KO da vode odeljenja na određene pravce u cilju uvežbavanja.	Odvodi grupu u određeni rejon i uvežbava provlačenje i način savlađivanja različitih prepreka (prirodnih i veštačkih) na pravcu kretanja.	Praktično uvežbavaju način provlačenja i način savlađivanja prepreka.	
— tehnika kretanja kada neprijatelj osmatra tehničkim sredstvima: 09,50—10,10 č Odmor 10,10—10,40 č	Praktično pokazuje i objašnjava način kretanja kada neprijatelj osmatra optoelektronskim uređajima i tehničkim sredstvima. Naređuje da KO vode odeljenja na određene pravce za uvežbavanje.	Odvodi odeljenje na određeni pravac i uvežbava vojnike u postupcima kada neprijatelj vrši osmatranje optoelektronskim uređajima i dr. tehničkim sredstvima. Deli IG na podgrupe i prati njihov rad.	Uvežbavaju postupke kada neprijatelj vrši osmatranje tehničkim sredstvima.	Rade po planu markiranja.

1	2	3	4	5
— postupak u slučaju susreta sa neprijateljem: 10,40—11,10 č	Praktično pokazuje i objašnjava postupke pri susretu sa neprijateljem i izviđanje pojedinih objekata na pravcu provlačenja.	Deli IG na podgrupe i uvežbava postupke pri susretu sa neprijateljem i u izviđanju pojedinih objekata.	Uvežbavaju po podgrupama postupke pri susretu sa neprijateljem i izviđaju pojedine objekte.	Rade po planu markiranja.
4. — Rad IG na uređenju baze: 11,10—12,20 č	Objašnjava šta je baza, čemu služi, kako se bira i uređuje, kojim uslovima treba da odgovori. Organizuje rad u rejonu baze.	Deli IG na podgrupe, daje zadatke za pronalaženje baze. Neposredno rukovodi izradom baze.	U podgrupama (2—3) vojnika izviđaju određeni zemljišni rejon u cilju pronalaženja baze, podnose izveštaj komandiru grupe, uređuju bazu.	
Analiza vežbe: 12,20—12,40 č	Vrši kratku pripremu za analizu vežbe.	Vrši kratku analiizu, ističe dobre i loše strane i zalaganje pojedinaca.	Učestvuju na analizi vežbe.	
	Analizira vežbu, ističe dobre i loše strane, najbolju grupu i pojedince.	Učestvuje na analizi komandira voda.	Učestvuju na analizi KV.	
Povratak u kasarnu 12,40—13 č				

NAPOMENA: Vreme za obradu pojedinih pitanja je uzeto orijentaciono. Radi se na skraćenom odstojanju, kako bi starešina mogao pokazati i neposredno uticati na uvežbavanje svakog pitanja.

Priprema komandira izviđačkih organa sastoji se iz teornog i praktičnog dela.

Teorni deo pripreme izvodi se u kasarni ili delom u kasarni a delom na zemljištu. U ovom delu komandiri izviđačkih organa proučavaju pravilske odredbe i načine organizovanja vežbe, određuju potrebno materijalno obezbeđenje, način obrade najvažnijih pitanja i metode rada i objašnjenju nejasna pitanja, određuju vreme i mesto izvođenja praktične pripreme.

Praktični deo pripreme izvodi se, obavezno, na zemljištu. U ovom delu pripreme komandiri izviđačkih organa se, na osnovu zamisli starešine-nastavnika, detaljno upoznaju sa:

— rejonom (pravcem) na kome će izvoditi vežbu, kao i kako najcelishodnije upotrebiti raspoloživo materijalno obezbeđenje i na koji način predstaviti neprijatelja;

— osnovnim pitanjima iz vežbe koja će komandiri izviđačkih organa objašnjavati vojnicima;

— vremenom, mestom i načinom obrade osnovnih pitanja;

— metodikom rada pojedinca, grupe (podgrupe) i izviđačkog organa u celini, i to na pojedinim linijama (tačkama) za sve vreme vežbe;

— radnjama i postupcima koje komandiri izviđačkih organa lično moraju uvežbavati za predstojeću vežbu.

Obim priprema za izvođenje vežbe zavisiće od obučenosti komandira izviđačkih organa, složenosti i važnosti teme — vežbe, obučenosti i kvaliteta vojnika, materijalnog obezbeđenja i mogućnosti koordinacije obuke sa drugim jedinicama. Pripremu komandira izviđačkih organa dopunjavati odgovarajućim nastavnim filmovima, serijama dijapozitiva, korišćenjem kabineta i iznošenjem pojedinih primera iz NOR-a.

4. — RAD STAREŠINA-NASTAVNIKA U TOKU IZVOĐENJA VEŽBE

Na dan izvođenja vežbe starešina-nastavnik još u kasarni proverava da li su poneti sva lična oprema i materijalno obezbeđenje potrebno za izvođenje vežbe, kao i da li su vojnici upoznati sa temom — vežbom i mestom njenog izvođenja, posle čega proverava ispravnost vozila i kompletnost opreme i materijalnog obezbeđenja i zdravstveno stanje vojnika, a u beležnici registruje rashode sa nastave.

U toku kretanja ka rejonu na kome će se izvoditi vežba, starešina-nastavnik rukovodi radnjama i postupcima koje su rasporedom ili u podsetniku predviđeni da se izvode u pokretu, s ciljem da pojedinci, podgrupe, grupe ili vozila praktično uvežbaju radnje koje su pređene a u neposrednoj su vezi sa sadržajem tema koje su u planu da se izvode.

Po dolasku na mesto za izvođenje vežbe celom vodu objasniti njen značaj, najbitnija pitanja iz vežbe i šta se od vojnika zahteva da postignu na vežbi. Posle ovoga lično pokazuje kako se određene radnje izvode, a zatim se prelazi na uvežbavanje po grupama, koje izvode komandiri izviđačkih organa. Za vreme izvođenja vežbe starešina-nastavnik kontroliše rad izviđačkih organa i vojnika, pruža potrebnu pomoć, otklanja uočene greške i lično praktično pokazuje kako se određena radnja izvodi. Na greške i nepravilan rad komandira izviđačkih organa ne ukazuje pred vojnicima, već za vreme odmora vojnika.

Pre podele artificija i uopšte ubojnih sredstava vojnicima, starešina-nastavnik i komandir izviđačkog organa obavezno ih pregledaju.

Po završenoj vežbi komandiri izviđačkih organa pregledaju vozila i oružje, oduzimaju neutrošene arti-

ficije (municiju, topovske udare, signalne metke i dr.) i ukratko analiziraju vežbu, posle čega dovode organe na mesto koje je odredio starešina-nastavnik, gde se vežba detaljnije analizira i ističu njene dobre i loše strane, kao i zalaganje ili nezalaganje pojedinaca i druga pitanja. Analiza vežbe ima veliki značaj u obuci, pa je zato treba sprovoditi posle svake vežbe i smatrati je njenim sastavnim delom.

Pri povratku sa zanimanja sa vojnicima, načelno, uvežbavati radnje koje ne iziskuju veća fizička naprezanja i duže vreme.

Sve vežbe koje su obrađene u ovom priručniku izvoditi metodom taktičkog uvežbavanja. Na TV, ZTV ili stručnim vežbama primenjivati metod taktičke vežbe.

Glava II
OSMATRANJE

1. — OSMATRANJE U ODBRAMBENIM BORBENIM DEJSTVIMA

GLAVNI DEO VEŽBE

Cilj vežbe je obučiti vojnike (slušaoce) u izboru i uređenju mesta za osmatranje, sastavu osmatračnice i dokumentaciji koja se radi, osmatranju i izveštavanju u toku izvođenja borbenih dejstava, načinu premeštanja i demaskirajućim znacima.

Nastavna pitanja:

1) Prijem zadatka za osmatranje.

2) Izbor mesta za osmatranje, izdavanje zapovesti i organizacija rada na osmatračnici.

3) Način osmatranja neprijatelja i zemljišta i izveštavanje.

4) Premeštanje osmatračnice i osmatranje u pokretu.

5) Demaskirajući znaci.

Zemljište. Za ovu vežbu treba izabrati zemljište koje obezbeđuje premeštanje osmatračnice po uzastopnim linijama sa postojanjem različitih mesnih objekata kao: naselja, komunikacije i objekti na nji-

ma, radilišta, reke (potoci) , šumarci, voćnjaci, vinogradi i druge poljoprivredne kulture. Zemljište treba da obezbedi raznovrstan izbor mesta za osmatranje, odakle bi se imala dobra preglednost radi praćenja toka borbenih dejstava i mogućnosti održavanja veze.

Materijalno obezbeđenje

a) Komandira: podsetnik za vežbu, pribor za crtanje i pisanje, barjačići u boji, pripremljena dokumenta za rad na osmatračnici, odgovarajući radio-uređaji, kodirana karta, busole, kurvimetar, dokumenta TKT, tablice signala, dvogled, baterijska lampa i nožić.

b) Izviđačkog organa: kodirana karta, odgovarajući radio-uređaj, dokumenta TKT (ista kao starešina-nastavnika), potrebna dokumenta za rad na osmatračnici, baterijska lampa (višebojna), reflektor ručni, dvogled, busola, pribor za crtanje i pisanje, časovnik, topovski udari, potreban broj manevarskih metaka, razne makete i mete za predstavljanje neprijatelja i lično naoružanje i oprema bez ranaca.

Pre izvođenja ove vežbe prikazati NF »Grupa vojnika u osmatranju i prisluškivanju«.

Predstavljanje neprijatelja

Za ovu vežbu komandir, sa potrebnim brojem vojnika, organizuje predstavljanje neprijatelja koji je u napadu. U tom cilju vojnicima detaljno objašnjava njihov rad na izvršenju ovog zadatka, na osnovu onoga što je predvideo planom markiranja (tabela br. 2). Za predstavljanje neprijatelja može poslužiti i jedna od jedinica koja uvežbava napad, s tim da se prethodno koordinira rad i utanače svi potrebni detalji.

Tabela br. 2

PLAN MARKIRANJA

za vežbu osmatranja u odbrambenim dejstvima

Red. broj	Šta predstavlja i gde	Ko maskira i na koji način	Na koji znak	Postupak osmatrača
1.	Mitraljez kod or. 5	Jedan vojnik otvara vatru kratkim rafalima	Crveni barjačić u vis	Uočavaju, ucrtavaju i uvežbavaju
2.	Tenk	Dva vojnika nose maketu od or. 3 ka or. 4	Zeleni barjačić u stranu	Uočavaju, ucrtavaju i uvežbavaju
3.	Izbijanje neprijatelja na određenu liniju	Četiri vojnika se prebacuju i otvaraju vatru	1 crvena raketa u pravcu neprijatelja	Uočavaju, ucrtavaju i uvežbavaju
		Itd.		

Tok vežbe

a) Pre početka zanimanja:

— daje 15' vremena da vojnici (slušaoci) izvrše orijentaciju, a za to vreme komandir voda (nastavnik) izdaje zadatak vojnicima za predstavljanje neprijateljske strane;

— ukratko rezimira pređeno.

b) Uvodni deo vežbe:

— postrojiti vod i povezati gradivo sa vežbom »Vojnik u osmatranju«, postavljajući svim vojnicima 1—2 kontrolna pitanja o:

1) uslovima kojima treba da odgovori mesto za osmatranje i

2) načinu izveštavanja o primećenom;

— saopštiti temu, vežbu i cilj;

— ukazati na značaj teme;

— saopštiti nastavna i težišna pitanja;

— dati nova znanja i ukazati na literaturu;

— izneti taktičku pretpostavku (taktičku situaciju), kao:

a) Neprijatelj (obrađene pripadnosti i jačine) u ranim jutarnjim časovima izbio je sa prednjim delovima na liniju ... Treba očekivati da će produžiti dalja dejstva na pravcima ... U dosadašnjim dejstvima upotrebljavao je H b/o pomoću avijacije i dejstvom artiljerije.

b) 5. pp izvodi odbranu u zoni ... sa prednjim krajem na liniji ...

c) 5. izviđački vod razmešten je u rejonu ... Komandiri izviđačkih odeljenja dobili su zadatak da

se jave ob. organu u ovaj rejon, u ... časova, radi prijema zadatka za formiranje osmatračnice;

— po izdatoj taktičkoj pretpostavci proverava da li vojnici znaju gde je neprijatelj i naređuje da komandiri odeljenja odvedu odeljenje u rejon radi razmeštaja.

GLAVNI DEO VEŽBE

1) PRIJEM ZADATKA ZA OSMATRANJE

Komandir voda, po kuriru. naređuje komandirima odeljenja da se jave u određeni rejon radi prijema zadatka.

Po prijemu naređenja komandir odeljenja daje zadatak zameniku da se odeljenje priprema, a sa sobom vodi kurira i osmatrača. U neposrednoj blizini zadržava kurira i osmatrača i obraća se komandiru voda: »Druže kapetane, javljam se radi prijema zadatka. Odeljenje se nalazi u uvali (pokazuje rukom) i priprema se za zadatak.«

Komandir voda (nastavnik) izdaje zapovest, koja načelno sadrži:

a) Neprijatelj (određene pripadnosti i jačine), u toku ranih jutarnjih časova, sa prednjim delovima izbio je na liniju ... Treba očekivati da će produžiti napad na pravcima ... Organizujući oklopne snage na pravcu ..., verovatnu liniju razvoja će imati ...

U dosadašnjim dejstvima upotrebljavao je H b/o dejstvom avijacije i artiljerije.

b) 5. pp organizuje odbranu u zoni ... sa prednjim krajem na liniji ... Do linije ... 1/1. pb izvodi odbranu, a zatim se izvlači pravcem ...

c) 1. izviđačko odeljenje (2, 3) organizuje osmatračnicu u rejonu ... Zona osmatranja ... Ustanovi-

ti sastav snaga neprijatelja na pravcu ... Pratiti pokret OJ na pravcu ... Pratiti postupke za eventualnu upotrebu N i H b/o.

Gotovost osmatranja odmah. Završetak osmatranja po izbijanju neprijatelja na liniju ..., a u sastav voda ući u ...

d) Desno u rejonu ... nalazi se osmatračnica komande 1/5. pp, a u rejonu ... ABHO osmatračnica.

e) Narednu osmatračnicu br. 1 imati u rejonu ..., na koju izvršiti premeštanje po izbijanju neprijatelja na liniju ... Rezervnu osmatračnicu imati u rejonu ...

f) Vezu sa osnovne osmatračnice održavati telefonom, uz upotrebu tablice signala, a sa rezervne i naredne radio-uređajem, uz upotrebu tablice signala i TKT dokumenata, i kurirom.

Moj zamenik je komandir 1. izviđačkog odeljenja. Moje mesto u rejonu ...

g) Znaci raspoznavanja ...

Po izdatoj zapovesti komandir voda (nastavnik) traži od komandira odeljenja (slušalaca) da iznesu plan daljeg rada na realizaciji zadatka i zaključuje da su dužni da shvate zadatak i izaberu mesto za osmatranje. Naređuje po kuriru da zamenik komandira odeljenja izvede odeljenje u određeni rejon, izdaju zadatak osmatraču i donose odluku o načinu izvršenja zadatka.

Komandiri odeljenja odlaze na realizaciju zadatka.

Po izlasku u određeni rejon, stavljaju odeljenje van situacije i saopštavaju drugo nastavno pitanje.

2) IZBOR MESTA ZA OSMATRANJE, IZDAVANJE ZAPOVESTI I ORGANIZACIJA RADA NA OSMATRAČNICI

Posle ovoga komandir daje kratku pretpostavku o neprijatelju, npr: »Neprijatelja očekujemo iz pravca onog šumarka i vinograda (pokazuje na zemljištu).« Zatim deli odeljenje na 2 grupe — smene (sem borbenih vozila) i naređuje da svaka grupa — smena i vozilo izaberu najpogodnije mesto za osmatranje. Posle 10 minuta prikuplja odeljenje ostavljajući dva mesta za osmatranje — jedno sa dobrim, a drugo sa slabim izborom mesta za osmatranje. Svi zajedno analiziraju dobre i loše strane ovih mesta, kako bi na kraju mogli zaključiti koje je od njih pogodnije za osmatranje. Kada je izabrano mesto za osmatračnicu, komandir dovodi celo odeljenje na to mesto i počinje sa objašnjavanjem i praktičnim pokazivanjem kako se ono uređuje i maskira. Npr.: »Ovo mesto koje smo izabrali za osmatračnicu mora se ukopati. To se radi ovako (pokazuje kako se trasira osmatračnica — zaklon za vozilo, kako se pravi iskop, gde se slaže busen itd.).« Potom deli vojnike na smene i počinje sa uređenjem osmatračnice. Da se ne bi gubilo vreme oko uređenja osmatračnice punog profila, grupa se može odvesti do već uređene osmatračnice, da bi se videli njen izgled i dimenzije. Posle toga komandir objašnjava da je ovo vrsta osmatračnice koja se ukopava u zemlju, a zatim kako se podešavaju i preuređuju razni objekti za osmatračnicu. Neophodno je da se jedan deo objekata blizu mesta izvođenja ove vežbe podesi za osmatračnicu (stog sena, drvo, dimnjak, salaš ili nešto drugo). U toku jednog ciklusa obuke neophodno je praktično pokazati podešavanje svih ovih objekata za osmatračnicu.

Na uređenoj osmatračnici komandir ukratko objašnjava od čega se ona sastoji, koja se dokumenta u njoj vode i na koji način, a zatim prelazi na praktično uvežbavanje ljudi u radu na osmatračnici i u vođenju dokumenata. Prvo izdaje zapovest u kojoj precizira: podatke o neprijatelju, podatke o našim snagama (jedinici u dodiru), sastav osmatračnice i njen zadatak, mesto naredne osmatračnice, zadatak po smenama i zadatak pojedinca u okviru smene, način održavanja veze, signale, mesto komandira i njegovog zamenika, odziv i lozinku.

Određeni vojnici (slušaoci) zauzimaju svoja mesta tačno onako kako im je u zapovesti odredio komandir. Radi postepenog uvežbavanja komandir stavlja sve vojnike (slušaoce) u ulogu osmatrača i prelazi na praktično uvežbavanje samo rada osmatrača. Na određeni signal markiranti izvode predviđene radnje, a vojnici (slušaoci) osmatraju, uočavaju svaku promenu na strani neprijatelja i izveštavaju. Komandir ih poimenično ispravlja i praktično pokazuje dotičnu radnju. Posle prelazi na obučavanje pomoćnika osmatrača na sličan način kao i osmatrača. Pošto je obučio i uvežbao jednu smenu u svim ulogama, istim metodom obučava drugu smenu, pa onda celo odeljenje. Kada se komandant uveri da je cela grupa obučena, prelazi na objašnjenje dokumenata koja se vode na osmatračnici. Praktično pokazuje kako se crta shema osmatranja. U nju se unose: prvo, mesto osmatračnice, koje se ucrtava određenim znakom (pokazuje), zatim orijentiri (objasniti šta je orijentir, i koja je njegova namena), zona osmatranja (pokazuje na zemljištu kako se ona određuje, na šta se deli, a zatim kako se ucrtava i shemu), uočeni podaci o neprijatelju (unose se oni podaci koji su vojnici — slušaoci u ulozi osmatrača otkrili); pokazuje kako se

crtaju drugi karakteristični objekti na zemljištu u zoni osmatranja (usamljene kuće, fabrike, putevi, propusti, reke, bare, šumarci, kose itd.). Posle ovog objašnjenja zahteva od vojnika (slušalaca) da otpočnu sa crtanjem shema osmatranja, a u toku izrade ih obilazi i pomaže im da je pravilno i brzo urade.

Pošto je vojnike (slušaoce) obučio u izradi sheme osmatranja, na isti način ih obučava i u vođenju dnevnika osmatranja, s kojim ih prethodno ukratko upoznaje. Nakon toga komandir prelazi na uvežbavanje cele grupe na sledeći način: pred postrojenim odeljenjem (grupom) izdaje zapovest pridržavajući se odredaba Pravila izviđačke čete — voda, pojedinačno proverava vojnike (slušaoce) kako su shvatili dobijeni zadatak i prelazi na praktično uvežbavanje, tako što pomoću markiranata prikazuje dejstvo neprijatelja. U toku rada kontroliše svakog vojnika (slušaoca) i greške otklanja na licu mesta, praktično pokazujući kako treba raditi. Pri tom je potrebno obezbediti da se vojnici (slušaoci) obuče u svim ulogama koje mogu dobiti u toku osmatranja sa osmatračnice.

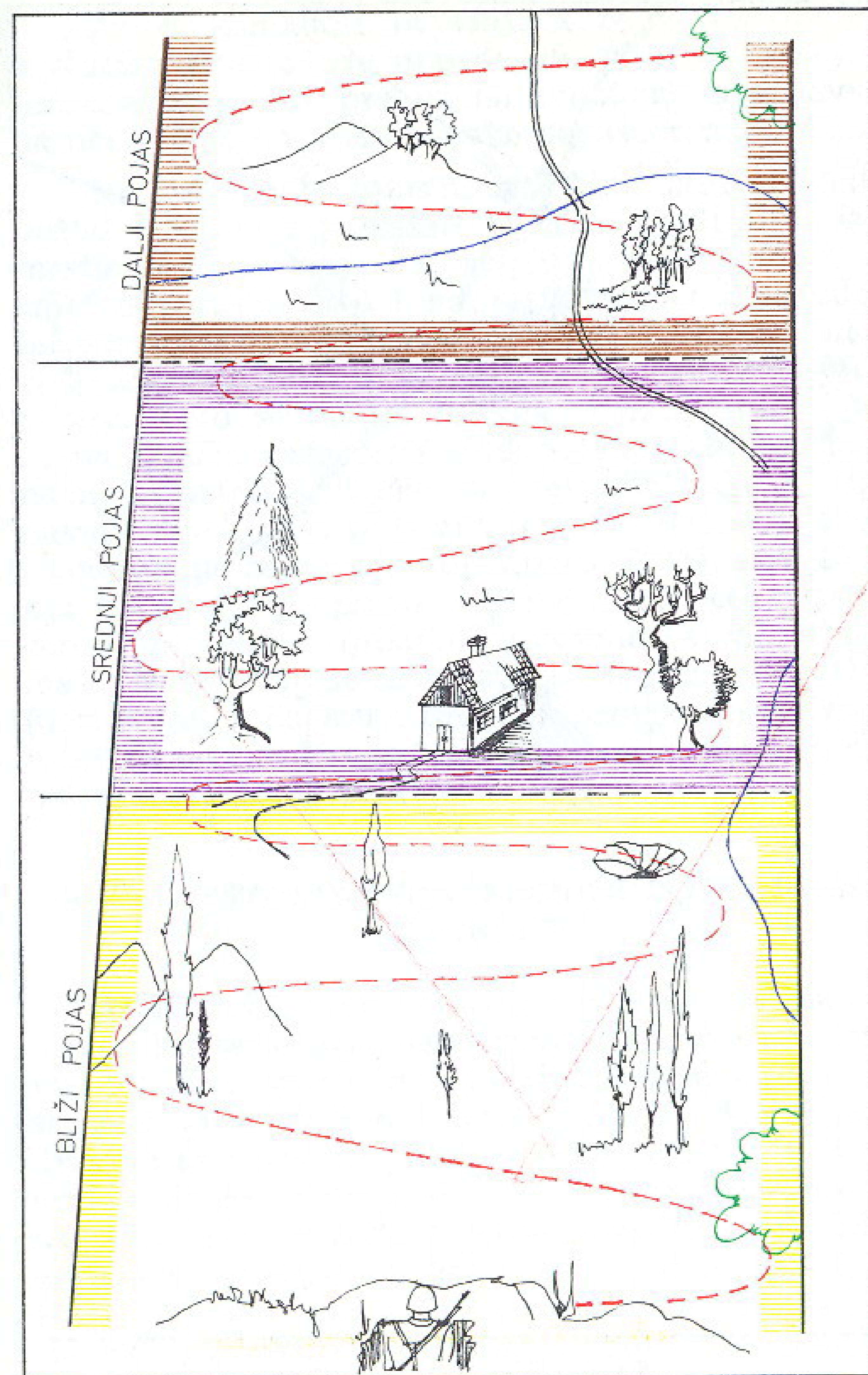
Kada uvidi da su vojnici (slušaoci) dobro savladali ovo pitanje, komandir prelazi na obradu trećeg pitanja.

3) NAČIN OSMATRANJA NEPRIJATELJA I ZEMLJIŠTA I IZVEŠTAVANJE

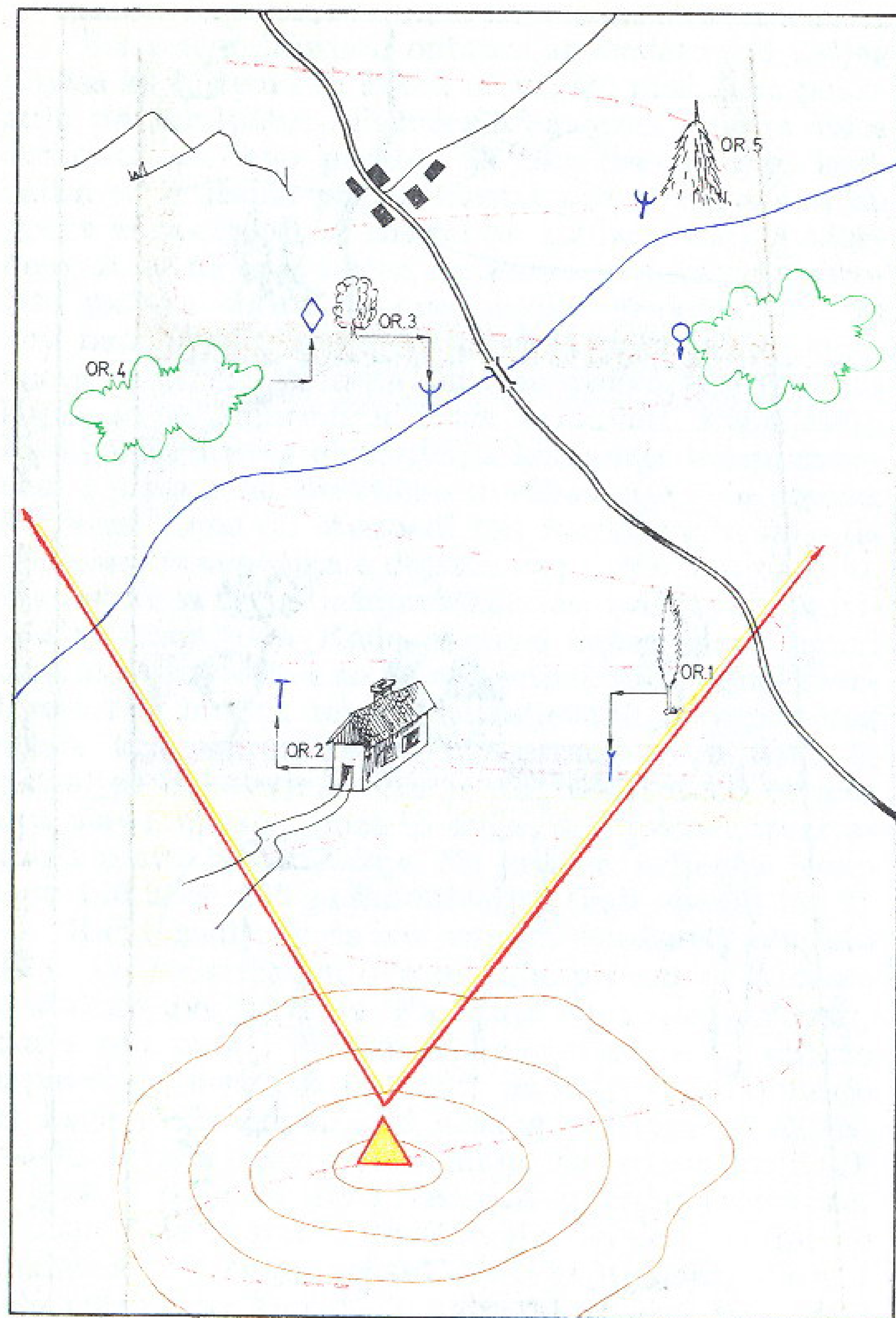
Pre nego što počne sa obradom ovog pitanja komandir proverava znanje vojnika (slušalaca) o tome šta je zona osmatranja, kako se obeležava i na šta se deli. Potom prelazi na objašnjenje o načinu osmotranja u odbrani.

Zona osmatranja u odbrani se osmatra od daljeg pojasa ka bližem i sa desna ulevo, što praktično pokazuje na zemljištu: »Počećemo sa osmatranjem ivice šumarka, pa levo preko voćnjaka prema onoj kosi, zatim se vraćamo prema mostu, preko vinograda do grupe kuća« itd. (vidi shemu br. 1). Osmatrajući određenu zonu na ovaj način, osmatrač je dužan da naročitu pažnju obrati na one objekte (rejone, pravce) koji neprijatelju mogu poslužiti za prikriveno i iznenadno dejstvo, odnosno na one pravce (rejone) sa kojih se sa sigurnošću može očekivati neprijatelj. Posle ovog kraćeg objašnjenja komandir izdaje zapovest i prelazi na praktično uvežbavanje cele smene. Pri tome treba da obezbedi rad markiranata tako da se stekne prava slika o dejstvu neprijatelja u napadu. Komandir sa tim objašnjava kako se izveštava o neprijatelju i zemljištu. Kada je cilj u neposrednoj blizini orijentira, izveštava se po orijentiru (dati signal markirantu da imitira dejstvo mitraljeza ili nekog drugog oruđa kraj orijentira 5). Na primer: »Orijentir 5, mitraljez dejstvuje.« Ako je cilj udaljen od orijentira ulevo, udesno, bliže ili dalje, dati primer izveštavanja u sva četiri slučaja. Na primer: orijentir jedan levo 100 bliže 200 puškomitraljez (vidi shemu br. 2).

Kada zaključi da su vojnici (slušaoci) obučeni da su dobro savladali ova pitanja, prelazi na njihovo praktično uvežbavanje. Naređuje vojnicima da zauzmu svoja mesta na osmatračnici (što je precizirao zapovešću), a sam se postavlja na najpogodnije mesto sa koga može pratiti rad svakog pojedinca i davati markirantima ugovorene signale. Za pojavu različitih ciljeva. U početku treba nastojati da vojnici uočavaju detalje i da pravilno izveštavaju. Svaki izveštaj se analizira, pri čemu se sagledavaju njegove dobre i loše strane, uz komentar komandira, koji praktično pokazuje šta je bitno reći pri izveštavanju.

Shema 1 — Način osmatranja u odbrani

Shema 2 — Izveštavanje

Zatim komandir objašnjava način izveštavanja u slučaju iznenadnog napada oklopnih, mehanizovanih snaga, a onda prelazi na praktično uvežbavanje dajući dve do tri pretpostavke dejstvom markiranata.

Na kraju treba ostaviti desetak minuta za analizu vežbe. Komandir je dužan da skrene pažnju na izbor mesta za osmatranje na različitim zemljišnim i mesnim objektima, kao i na raznovrsnost i pravilnost maskiranja, imajući u vidu čime su se vojnici (pitomci, slušaoci) koristili u ovoj vežbi. Zatim treba da ponovi kako se odvija rad na osmatračnici u toku njene izrade, rasporeda ljudi i tehničkih sredstava, način osmatranja, način premeštanja i da na kraju navede one koji su se istakli u radu i ukaže na greške i nedovoljno zalaganje pojedinaca. U toku uvežbavanja komandir propituje vojnike (slušaoce) o primećenim ciljevima, njihovim osnovnim karakteristikama, o tome kako se izveštava i kako se evidentiraju (ucrtavaju) u shemu i dnevnik osmatranja. Kada se uveri da su vojnici (slušaoci) obučeni, prelazi na objašnjenje narednog pitanja.

4) PREMEŠTANJE OSMATRAČNICE I OSMATRANJE U POKRETU

Prvo treba objasniti da se osmatračnica premešta u naredni rejon po podgrupama, odnosno po smenama. Načelno, smena koja je bila na dužnosti na osmatračnici produžava osmatranje dok se komandir sa drugom smenom ne premesti i ne počne rad sa nove osmatračnice. Komandir to objašnjava ovako: »Iz zapovesti ste videli da je mesto naredne osmatračnice određeno u rejonu k. 340 (pokazuje na zemljištu). Prva smena produžava sa osmatranjem, a ja i druga smena premestićemo se na narednu osmatračnicu

ovim pravcem (pokazati na zemljištu). Pošto organizujemo osmatranje sa naredne osmatračnice, po mom naređenju prva smena se premešta istim pravcem.« Komandir prati rad i uvežbava vojnike po smenama. Po dolasku smene na narednu osmatračnicu, organizuje se rad na osmatračnici i daje znak da se i prva smena premesti. Posle nekoliko supozicija komandir određuje mesto naredne osmatračnice i pravac premeštanja, a zatim objašnjava da se premeštanje na narednu osmatračnicu može izvršiti i prinudno (u slučaju brzog prodora oklopnih snaga, jake vatre po rejonu osmatračnice, NHB udara i sl.).

U ovom slučaju osmatračnica se premešta jednovremeno i što je moguće brže. Ovo praktično uvežbava na taj način što će, pošto je odredio rejon za narednu osmatračnicu, dati pretpostavku da je rejon osmatračnice na ivici zone sigurnosti upotrebljenih NHB b/s (ili neka druga supozicija). Pošto kratko objasni kakav je postupak u ovom slučaju, od vojnika (slušalaca) zahteva da ponove radnju i na kraju, pod zaštitnom maskom, naređuje jednovremeno premeštanje u rejon naredne osmatračnice, sa koje produžuju osmatranje.

Pošto se komandir izviđačkog organa uverio da su vojnici (slušaoci) dovoljno obučeni, prelazi na obradu petog pitanja.

5) DEMASKIRAJUĆI ZNACI

Pešadija se van zaklona demaskira najčešće pokretom i pri otvaranju vatre. Ako je u zaklonima (rovovima), onda je treba tražiti na prednjim padinama uzvišenja, na horizontu i na mestima koja pružaju dobru preglednost i mogućnost uspešnog otvaranja vatre i maskiranje (ispred ivica šuma, ispred naseljenih mesta ili na zgradama, nasipima i sl.).

Rovovi se primećuju kao tanke, tamne izlomljene linije, a mogu se otkriti i po nedovoljno maskiranoj pokrivki, grudobranu, uređenim položajima za vatrena sredstva, pokretima vojnika, a zimi po dimu iz peći koje se lože u zaklonima. Rovovi se mogu otkriti i pri radovima na raščišćavanju i njihovom usavršavanju.

Grupe mitraljeza (mitraljeze, puškomitraljeze) treba tražiti u rejonima odakle neprijatelj može da otvori flankirnu vatru na prilaze svojim položajima i odakle može frontalno dejstvovati u širokoj zoni. Ako mitraljez ne dejstvuje, može se otkriti u slabo maskiranom zaklonu po blesku metalnih delova i kretanju donosioca municije. Kada mitraljezi dejstvuju, otkrivaju se po blesku i karakterističnom zvuku pucnja.

Bestrzajna oruđa i ručni bacači otkrivaju se po zvuku pucnja, blesku i dimu (prašini) prilikom dejstva, a takođe i po blesku metalnih delova oruđa i po pokretu vojnika koji ih poslužuju.

Protivtenkovska oruđa i protivtenkovske vođene rakete nalaze se na verovatnim pravcima kretanja naših tenkova (oklopnih transportera), na blagim padinama uzvišenja, na ivicama šumaraka, u žbunju, na periferiji naseljenog mesta, pored puteva i sl. Protivtenkovska oruđa se demaskiraju po oštrom zvuku, konturi oruđa, blesku metalnih delova i kretanju posluge, a protivtenkovske vođene rakete — po obliku nedovoljno maskiranog lansera, tragu dima raketnog motora (trasi) i prašini pri lansiranju projektila.

Minobacači se najčešće raspoređuju na suprotnim padinama uzvišenja, u jarugama, vrtačama, udoljima, rovovima, porušenim građevinama i sl. Danju se naj-

lakše otkrivaju po dimu (diže se 10—15 m u vis) i karakterističnom pucnju, a noću i po odsjaju iznad grebena zaklona.

Višecevni bacači raketa najčešće se otkrivaju kad dejstvuju: danju po velikom oblaku dima ili prašini, a noću — po dugačkom svetlom tragu mina pri lansiranju.

Artiljerija poseda zaklonjene vatrene položaje, obično iza uzvišenja, u udoljima, na proplancima u šumi, iza šume, u voćnjacima, iza naseljenog mesta i sl. Baterije su raspoređene na manjoj ili većoj dubini neprijateljevog borbenog rasporeda, zavisno od kalibra i vida borbenih dejstava.

Artiljerijske rakete. Za uspešno izviđanje potrebno je poznavati organizaciju i formaciju raketnih jedinica, taktičko-tehničke karakteristike lansirnih uređaja i artiljerijskih oruđa, koji su osposobljeni za ispaljivanje nuklearnih zrna, zatim način upotrebe raketnih jedinica u borbi, udaljenost vatrenih položaja raketnih jedinica, inžinjerijsko uređenje vatrenih položaja, sistem snabdevanja projektilima, način premeštanja i posedanja vatrenih položaja, spoljni izgled rakete (u ambalaži na maršu i u skladištu i pri postavljanju na lansirni uređaj), spoljni izgled lansirnih uređaja i pomoćne opreme, raspored elemenata borbenog poretka raketnih jedinica na vatrenom položaju, demaskirajuće znake raketnih jedinica pri opaljenju projektila (pucanj, blesak, dim, prašina, putanja projektila) i norme utroška nuklearnih projektila u podršci kopnenih snaga.

Postojanje raketnih jedinica može se otkriti i po spoljnjem izgledu transportnih sredstava, vozila sa dizalicama (kranovima), kontejnerima u koje se smeštaju projektili i drugim specijalnim vozilima, radovima na proširenju puta, zabrani kretanja stanovništva u rejonu rasporeda raketnih jedinica i skladištima municije, sastavu auto-kolone raketne jedinice, specijalnoj odeći posluge, radaru za upravljanje projektilima i pojačanoj protivvazdušnoj zaštiti rejona rasporeda raketnih jedinica.

Tenkovi (samohodna oruđa) mogu se nalaziti po čitavoj dubini rasporeda neprijatelja. Otkrivaju se po silueti, šumu motora, škripi i tragu gusenica, a kada gađaju, po zvuku pucnja i čestoj promeni vatrenog položaja.

Osmatračnice se, najčešće, nalaze na prednjem nagibu uzvišenja ili na dominirajućim mesnim objektima (crkvama, krovovima visokih zgrada, dimnjacima fabrika, drveću i sl.), koji obezbeđuju dobru preglednost. Otkrivaju se pri posedanju i uređenju i za vreme smene osmatrača. Demaskirajući znaci osmatračnice su: kretanje vojnika, prorez za osmatranje, nedovoljno maskirani telefonski kabao, utapkane staze u snegu, njihanje grana drveća kada nema vetra, blesak stakla na instrumentima i sl.

Komanda mesta se raspoređuje na većim dubinama neprijateljevog borbenog poretka, zaštićenim od osmatranja sa zemlje: u šumi, u udoljima, u naseljenom mestu i sl. Demaskirajući znaci su: kretanje štabnih vozila, motociklista (biciklista) i pojedinih vojnika u pravcu tog mesta i obrnuto i pojačane mere borbenog obezbeđenja.

NOĆU SE ČUJE:

— glasan govor pojedinaca — na 200 metara;

— kretanje pešadije u stroju — na 600 metara (na drumu);

— kretanje pešadije u stroju — na 200 metara (van puta);

— glasno prenošenje komandi — na 2.000 metara;

— kašljanje — na 500 metara;

— kopanje zaklona (udar ašovčića o kamen) — na 1.000 metara, a sekire na 1.500 metara;

— otvaranje i zatvaranje zatvarača — na 400 metara;

— zveckanje opreme vojnika — na 300 metara;

— pucanj art. oruđa — na 15.000 metara;

— sirena automobila — na 2—3 km;

— kretanje tenkova — na 3—4 km.

SVETLOSNI IZVORI SE VIDE:

— raketa iz signalnog pištolja — na 10.000 metara;

— upaljena vatra — na 8.000 metara;

— paljenje šibica — na 300 metara;

— upaljena cigareta — na 300 metara;

— upaljeni fenjer — na 2.000 metara;

— pojedinačno svetlucanje pri pucnju iz puške — na 1.500 metara;

— svetlucanje pri dejstvu mitraljeza — na 3.000 metara;

— blesak opaljenja iz topa — na 5.000 metara;

— dejstvo baterije topova — na 6.000 metara.

NOĆU SE JOŠ MOGU VIDETI:

— grupa vojnika pri jakoj pomrčini — na 10 metara;

— grupa vojnika u tamnoj noći — na 50—70 metara;

— grupa vojnika pri mesečini — na 200—300 metara;

— stop-lampa na vozilu — na 100—300 metara.

2. — OSMATRANJE U NAPADNIM BORBENIM DEJSTVIMA

Cilj vežbe je obučiti vojnike — slušaoce u izboru mesta za osmatranje, u osmatranju neprijatelja i zemljišta u toku izvođenja napandih borbenih dejstava i u pravilnom i brzom izveštavanju.

Nastavna pitanja:

1) Opšte odredbe o osmatranju u napadu.

2) Izdavanje zapovesti (zadatka) za osmatranje.

3) Izbor i uređenje mesta za osmatranje.

4) Osmatranje u napadnim borbenim dejstvima.

5) Izveštavanje.

Zemljište najpogodnije za ovu vežbu jeste ono na kome se može naći više raznovrsnih objekata za postavljanje osmatrača (vozila), a koje pruža dobre uslove za osmatranje (drveće, zgrade, šumarci, žbunje, uzvišenja, vrzine, kukuruzišta, vinogradi, groblja, spomenici itd.). Na pravcu kretanja osmatrača obezbediti nekoliko uzastopnih linija pogodnih za izbor mesta za osmatranje i pokret osmatračnice (osmatrača) po uzastopnim linijama.

Materijalno obezbeđenje

a) Komandira: podsetnik sa šemom zemljišta na kome će se izvesti vežba, kodirana karta 1 : 50.000

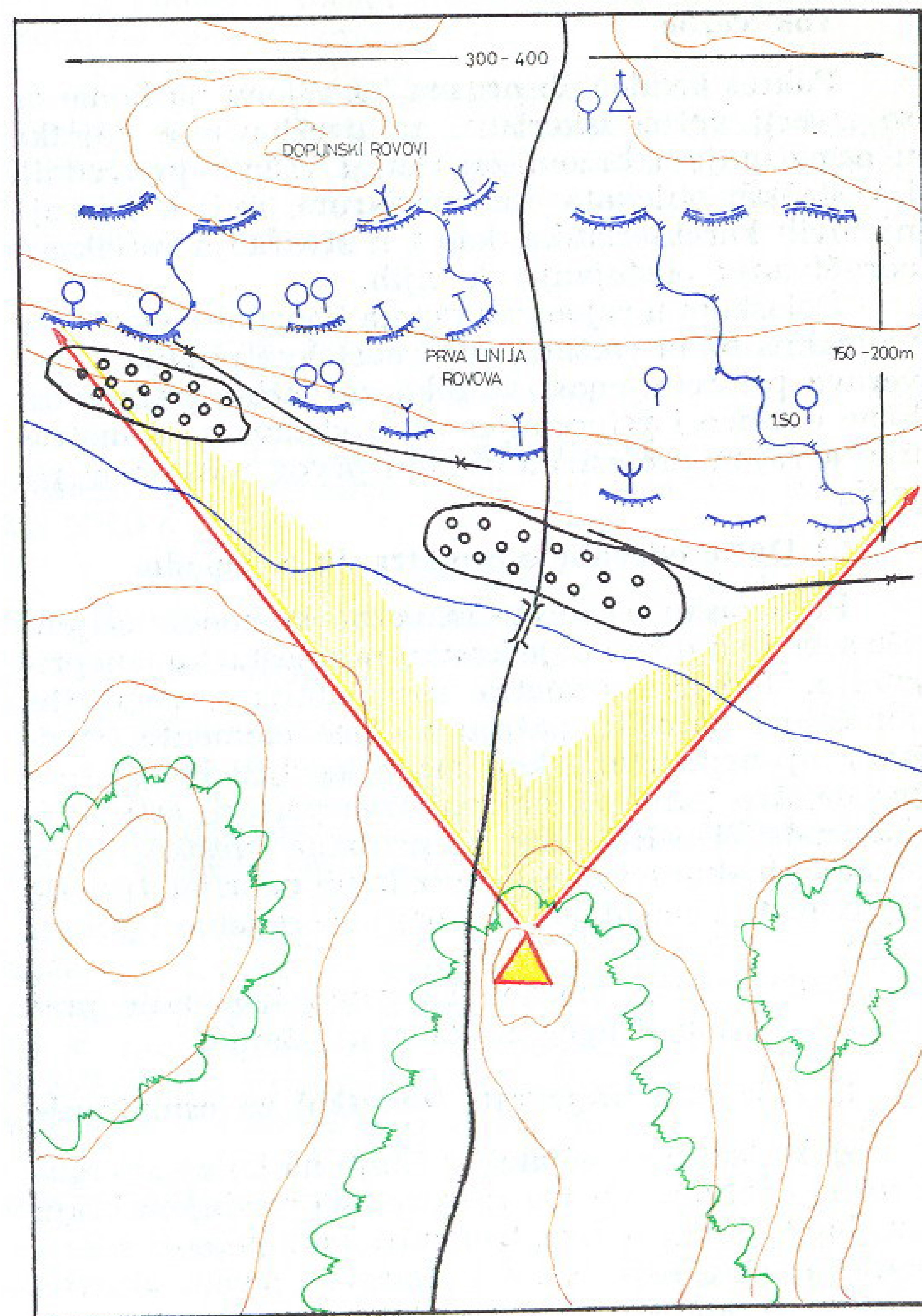
busola, kurvimetar, odgovarajući radio-uređaj sa dokumentima TKT, tablica signala, signalne lampe, pištaljka, signalni pištolj sa potrebnim brojem raznobojnih raketa, dvogled, pribor za crtanje i pisanje i nožić.

b) Izvođačkog organa: kodirana karta 1 : 50.000, radio-uređaj, dokumenta TKT, obrasci dnevnika osmatranja, nekoliko sveća, kutija šibica, baterijska lampa (višebojna) reflektor ručni, dvogled, busola, pribor za crtanje i pisanje, časovnik, 10—15 topovskih udara, potreban broj manevarskih metaka, razne mete i makete za predstavljanje neprijatelja, a vojnici: lično naoružanje i opremu (bez ranaca) i maskirna odela prema godišnjem dobu.

Predstavljanje neprijatelja

Neprijatelj se nalazi u odbrani, ukopan i sa izgrađenim sistemom prepreka. Na prednjem kraju je delimično otkriven sistem vatre. Izvodeći odbrambena borbena dejstva, uz sopstveni prihvat, neprijatelj izvlači snage sa prednjeg kraja u dubinu. Izvlačenje podržava artiljerija sa osnovnih VP.

Za predstavljanje prednjeg kraja neprijatelja najbolje je koristiti se postojećim vežbalištima za osnovnu TO i u vreme kada druge jedinice uvežbavaju izvođenje odbrambenih dejstava. U daljem toku vežbe predstavljanje neprijatelja organizovati tako da svaki vojnik bude postavljen da odgovara stvarnoj situaciji i da zna svoj zadatak. Položaj neprijatelja treba da pruži različitu mogućnost osmatranja u odnosu na nastupanje naših snaga i premeštanje osmatračnice. Za ovu vežbu prednji kraj neprijatelja predstaviti po shemi br. 3.

Shema 3 — Prednji kraj neprijatelja

Tok vežbe

Pokret izviđačkih organa ka rejonu na kome će se izvesti vežba iskoristiti za uvežbavanje vojnika u osmatranju i brzom zapažanju važnih privrednih i veštačkih objekata duž marš-rute, radi uočavanja njihovih karakteristika, kao i u stvaranju refleksa i određivanju odstojanja do njih.

Dolaskom u rejon zanimanja komandir saopštava vojnicima temu (vežbu), cilj i nastavna pitanja i proverava pripremljenost vojnika za vežbu, podešenost lične opreme i pripremljenost sredstava za osmatranje, a zatim prelazi na obradu prvog nastavnog pitanja.

1) **Opšte odredbe o osmatranju u napadu**

Po dolasku na mesto za vežbu komandir orijentiše sebe i vojnike i daje kratku pretpostavku o neprijatelju. Pažljivo osmatra neprijatelja i zemljište, obraćajući naročitu pažnju na one elemente (sredstva) b/p neprijatelja koji mogu ispoljiti brzo i snažno dejstvo (tenkovi, oklopni transporteri, artiljerijska oruđa VD i HD i dr.), na prirodne i veštačke prepreke i objekte na zemljištu iz kojih neprijatelj može dejstvovati iznenadnom vatrom i na dejstvo i pokret naših.

Posle kraćeg teornog izlaganja komandir prelazi na obradu drugog nastavnog pitanja.

2) **Izdavanje zapovesti (zadatka) za osmatranje**

a) Podaci o neprijatelju: linija na kojoj je organizovao odbranu, njegov raspored na prednjem kraju i u dubini i šta u tom trenutku radi (ukopava se i maskira, priprema se za izvlačenje, izvodi aktivna dejstva, popunjava se municijom, gorivom, hranom i dr.).

b) Podaci o našim snagama: gde se nalaze, šta trenutno rade i namera.

c) Zadatak izviđačkog organa: podela ljudi na smene i način i vreme smenjivanja; zadatak svakog pojedinca (osmatrača, pomoćnika osmatrača i veziste) u okviru smene; orijentirno mesto osmatračnice i način njenog uređenja.

d) Susedi.

e) Dokumenta koja će se voditi na osmatračnici.

f) Održavanje veze i izveštavanje.

g) Postupak ljudi na osmatračnici u različitim slučajevima (iznenadna pojava tenkova, VD, upotreba NHB b/s i dr.).

h) Naredno mesto za osmatranje, način rada i osmatranja u toku premeštanja.

i) Mesto komandira.

j) Ko mu je zamenik.

k) Odziv i lozinka.

Primer zapovesti koju izdaje komandir osmatračnice na borbenom vozilu:

1) Neprijatelj je zbog pretrpljenih gubitaka, razvučenosti fronta i snažnog otpora naših snaga, bio prinuđen da pređe u odbranu na liniji ... Uočeno je da su mu najjače branjeni objekti KM. U rejonu k. 350. uočeni su tenkovi i oklopni transporteri. s/z od s. Subocka. Čulo se dejstvo minobacača kalibra 120 mm iz rejona ... Užurbano radi na postavljanju žičanih prepreka na liniji ...

Do sada nije upotrebljavao nuklearno borbeno oružje, ali je upotrebljavao H b/o dejstvom iz artiljerijskih oruđa.

2. 3. pbr prelazi u napad na pravcima . . .

3. Naše odeljenje sa 2 motociklista u ulozi osmatračnice u ovom rejonu, zona osmatranja . . . Otkriti mesto MB 120 mm obraćajući posebnu pažnju na rejone . . . pratiti aktivnost na inžinjerijskom uređenju obraćajući posebnu pažnju na objekte . . .

Otkriti i pratiti postupke neprijatelja za eventualnu upotrebu N i H b/o.

Gotovost osmatranja odmah. Za zaklon motocikla, OIA ili tenkova koristiti se prirodnim zaklonima.

Naredna osmatračnica biće u rejonu . . . Narednu osmatračnicu broj 2 odrediću naknadno. Rezervna osmatračnica biće u rejonu . . .

4. Desno u rejonu . . . nalazi se osmatračnica k-de 1/3. pbr, a transporter komandira voda nalazi se u rejonu . . .

5. Zadatak poslužilaca:

— nišandžija, osmatraš sa svog mesta iz vozila, zona (sektor) osmatranja desno . . . levo . . . Biti u spremnosti za otvaranje vatre . . .;

— poslužilac . . ., vodiš dnevnik osmatranja i pomažeš meni u kodiranju izveštaja;

— vozač . . ., osmatraš sa svog mesta iz vozila, zonu (sektor) osmatranja . . .;

— motociklisti . . ., vaše mesto . . . pokazati; zadatak: osmatrate u zoni . . ., obezbeđujete vozila sa pravca . . . i prenosite izveštaj po mom naređenju.

6. Signali:

— pojava tenkova — glasom: »Tenkovi!«,

— NH opasnost — glasom: »Otrovi!«.

7. U okviru osmatračnice komandujem glasom.

8. Moj zamenik nišandžija, moje mesto u vozilu.

9. Znaci raspoznavanja.

Propitivanjem vojnika komandir stiče uvid u to kako je zadatak shvaćen, a zatim prelazi na obradu trećeg pitanja.

3) **Izbor i uređenje mesta za osmatranje**

Komandir propituje vojnike (slušaoce) šta je mesto za osmatranje, kakvo ono može biti, gde se bira i kojim uslovima treba da odgovori mesto za osmatranje ili borbeno vozilo, a zatim pokazuje vojnicima (posadi borbenog vozila) rejon (desno, levo, napred, nazad) na kome treba da izaberu mesto za osmatranje u napadu. Potom vojnicima (slušaocima) daje 5—10 minuta slobodnog vremena za razgledanje dodeljenog rejona i zauzimanje najpogodnijeg mesta za osmatranje. Posle određenog vremena komandir ide od jednog do drugog vojnika (vozila) radi određivanja 1—2 najbolja mesta za osmatranje i 1—2 najslabija mesta. Posle toga zajedno sa vojnicima analizira i upoređuje ova dva mesta, da bi na kraju došli do zajedničkog zaključka o tome koje je mesto najpogodnije za osmatranje. Nastojati da svaki vojnik (član posade borbenog vozila) iznese svoje mišljenje, zaključke i čime se rukovodio pri izboru mesta za osmatranje. Pošto je određeno najbolje mesto za osmatranje, pristupa se njegovom uređenju. Mesto za osmatranje urediti u zavisnosti od toga da li osmatra jedan ili grupa osmatrača.

Dok vojnici uređuju mesto za osmatranje, komandir objašnjava kako se bira **naredno mesto** za osmatranje. Na primer: svaki osmatrač (grupa osmatrača), da bi u napadu neprekidno osmatrao neprijatelja,

zemljište i sopstvene snage, dužan je izabrati naredno mesto za osmatranje. Pošto je uređeno mesto za osmatranje, komandir zajedno sa vojnicima analizira svako mesto za osmatranje i ukazuje na propuste odnosno ističe dobar rad, a zatim naređuje da vojnici izaberu naredno mesto za osmatranje. Posle određivanja narednog mesta za osmatranje, određuju se pravac i način prilaska tom mestu, vodeći računa o mogućnosti osmatranja u pokretu. Da bi objašnjenje bilo očiglednije, komandir se stavlja u ulogu osmatrača i počinje sa objašnjenjem: »Sa ovog mesta za osmatranje treba da odredim naredno mesto za osmatranje na liniji one kose. Najbolje mesto za osmatranje sa te linije je ivica šumarka, sa koje mogu dobro osmatrati, dobro se maskirati i lako joj prići. Do nje se mogu kretati iz dva pravca« (pokazati ih na zemljištu i obrazložiti koji je i zašto bolji).

Pošto je praktično objasnio radnju, komandir naređuje da vojnici ponovo zauzmu svoja mesta za osmatranje, da na određenoj liniji izaberu naredno mesto za osmatranje (osmatračnicu) i najpogodnije prilaze do njega, onako kako im je on pokazao. Komandir proverava jednog po jednog vojnika ukazujući na greške i pokazujući kako treba raditi. Kada se uverio da su vojnici shvatili kako se bira naredno mesto za osmatranje (osmatračnica), naređuje pokret na naredno mesto za osmatranje (osmatračnicu). Npr, naredno mesto za osmatranje (osmatračnicu) birati na skraćenom odstojanju (da se ne bi mnogo gubilo na vremenu). Pri radu vojnika komandir ukazuje na greške, poneke vojnike vraća da ponove radnju i primerom pokazuje kako izvesti pojedinu radnju.

Po izlasku na novo mesto za osmatranje ukratko ponoviti neke od prethodnih radnji, a zatim se prelazi na obradu četvrtog pitanja.

4) **Osmatranje u napadnim borbenim dejstvima**

— Komandir (nastavnik) saopštava nastavna pitanja.

— Istaći specifičnosti osmatranja u pokretu — napadu.

— Aktivirati markirante i obraditi potpitanje o osmatranju i izveštavanju. Posada vozila izveštava, poslužilac vodi dnevnik osmatranja, a komandir, uz korišćenje tablice signala i TKT dokumenata, izveštava pretpostavljenog starešinu.

— Za objašnjenje potpitanja: »Osmatranje u pokretu i posedanje naredne osmatračnice«, komandir izdaje zadatak koji sadrži:

»Motociklisti ..., krenite pravcem ... Zadatak: u rejonu ... izaberite najpogodnije mesto za osmatranje i osmatrajte zonu ... Po izboru mesta i spremnosti za osmatranje, dati signal o gotovosti za osmatranje.

Ostali vojnici, produžite sa osmatranjem. Signale motociklista osmatraće vozač i izvestiti me o davanju signala o gotovosti za osmatranje.«

— Po prebacivanju markiranata u naznačeni rejon, naređuje pokret vozaču: »Vozač, kreni sa vozilom pravcem ..., zaustivićeš se po mom naređenju. Nišandžija i poslužilac, produžite sa osmatranjem, naročitu pažnju obratite na objekte ...«

— Po pristizanju na narednu osmatračnicu, određuje nove orijentire i zonu osmatranja i izdaje dopunske zadatke posadi OIA ili tenka, sastavlja izveštaj i izveštava pretpostavljenog starešinu da je poseo narednu osmatračnicu. Posle toga grupa kreće od jednog do drugog mesta za osmatranje obučavajući se u način osmatranja u pokretu i postupcima osma-

trača (osmatračnice) u različitim slučajevima (napad iz vazduha, NHB udar, protivnapad neprijatelja, prekid veze, kvar na vozilu i dr.). Svako od ovih pitanja praktično uvežbati na sledeći način: dati pretpostavku, a zatim pokazati i objasniti postupak.

5) **Izveštavanje**

Komandir objašnjava da osmatrač (osmatračnica) odmah izveštava pretpostavljenog. Podaci o ciljevima (objektima) prenose se telegramom (izveštajem) ili glasom. Izveštaji moraju biti sažeti i razumljivi. Na primer: »U rejonu V. Brda, kota 433 (ili odrediti koordinate) 6 MB 82 mm na VP pripremaju se za dejstvo«, ili: »U rejonu kote 355 (ili dati koordinate) 6 haubica 155 mm posedaju vatreni položaj«, ili: »30 oklopnih transportera u pokretu iz Šida ka s. Gaj, čelom kolone u s. Gaj u 10.50 časova«.

Pošto je ovo objasnio, komandir proverava da li su svi vojnici shvatili sadržaj izveštaja, a zatim prelazi na praktično uvežbavanje na taj način što daje znak markirantima da na brzinu markiraju zapažanja ciljeva i pravilnost izveštavanja. Greške otklanja na licu mesta. Na primer: »Vojnik Marković pravilno je uočio žičane pripreke, ali nije izvestio kakve su to prepreke. Vojnik Panić je uočio mesto PO raketa, ali nije izvestio u kom pravcu dejstvuju.«

Po završenom radu na jednom mestu za osmatranje, na kome treba obraditi 3—4 situacije, komandir izdaje naređenje za promenu mesta za osmatranje. Tom prilikom obrađuje 2—3 situacije u pokretu, obraćajući pažnju da svi vojnici pravilno osmatraju, prate neprijatelja i izveštavaju.

3. — OSMATRANJE NOĆU I U USLOVIMA SLABE VIDLJIVOSTI

Cilj vežbe je obučiti vojnike (slušaoce) u izboru mesta za osmatranje, načinu osmatranja noću i specifičnostima osmatranja u pozadini neprijatelja (na PZT).

Nastavna pitanja

1) Izbor mesta za osmatranje noću.

2) Način osmatranja noću.

3) Prisluškivanje.

4) Specifičnosti osmatranja u pozadini neprijatelja (na PZT).

Zemljište izabrati tako da omogući izbor mesta za osmatranje noću, prisluškivanje i određivanje noćnih orijentira. Po mogućnosti da ima komunikacija, reku, selo, poneku usamljenu kuću, projektovane padine i grebeni, šumarak, ograda i različitih poljoprivrednih kultura i dr.

Materijalno obezbeđenje

a) Komandira: podsetnik, tablica signala za rad markiranata, reflektor, dokumenta TKT, signalni pištolj sa odgovarajućim brojem raketa u boji, pribor za crtanje i pisanje, dvogled za noćno osmatranje, radio-uređaj, časovnik i pištaljka.

b) Izviđačkog organa: 2—3 dvogleda za noćno osmatranje, noćni nišan, reflektor, baterijske lampe (višebojne), busola, karta, dokumenta TKT, izvod iz

tablice signala, pribor za crtanje i pisanje, pištaljka, topovski udari, po mogućnosti tenk, samohotka, TAM-500 »FIAT«, artiljerijsko oruđe i 2—3 vojnika-markiranta, gumeni čamac i lično naoružanje i oprema vojnika (slušalaca) bez ranaca.

Predstavljanje neprijatelja

U taktičkoj pretpostavci neprijatelja prikazati na različitim odstojanjima i u različitim situacijama, pri čemu voditi računa o mogućnosti noćnog osmatranja. Pri predstavljanju neprijatelja, pored već postojećih zemljišnih objekata, koristiti se i mogućnostima koje nudi izgrađeno vežbalište. Predstavljanje neprijatelja treba da bude što elastičnije i da odgovara stvarnoj situaciji. Na primer, ako postoji vodena prepreka, obratiti pažnju na mogućnost osmatranja prelaza preko reke i da li se osmatranjem može ustanoviti na koji je način neprijatelj prelazi.

Tok vežbe

Pre nego što počne sa praktičnim radom, komandir proverava, propitujući nekoliko vojnika (slušalaca), znanje o tome kako se priprema dvogled za noćno osmatranje, noćni nišan ili neki drugi uređaj za noćno osmatranje, ili iz nekih pitanja iz prethodnih vežbi. Zatim objašnjava vojnicima (slušaocima) da se osmatranje noću razlikuje od dnevnog kako po izboru i određivanju mesta za osmatranje i karaktera ciljeva, tako i po načinu izveštavanja.

Posle ovog uvodnog objašnjenja komandir prelazi na obradu prvog nastavnog pitanja.

1) Izbor mesta za osmatranje noću

Komandir objašnjava da se mesto za osmatranje noću bira bliže neprijatelju, što zavisi od toga da li je noć vedra i da li se osmatra zimi ili leti. Mesto za osmatranje se bira tako da se ciljevi projektuju na zemljištu ili da se mogu uočavati njihove senke koje dolaze usled mesečine. Posebno treba voditi računa da ispred mesta za osmatranje nema prirodnih niti veštačkih prepreka koje bi otežavale osmatranje. Inače, mesto za osmatranje, njegovo uređenje i maskiranje su uglavnom isti kao i u dnevnim uslovima. Zatim se daje kratka pretpostavka o neprijatelju. Posle ovog kraćeg teornog izlaganja ili u toku izlaganja, komandir prelazi na praktično uvežbavanje ovog pitanja. Sa vojnicima (slušaocima) odlazi na jedno uzvišenje sa koga se slabo projektuju objekti, jer mnogo nadvišava okolno zemljište, i objašnjava: »Evo vidite, sa ovog mesta ne vidimo ciljeve niti orijentire, jer su niži u odnosu na mesto za osmatranje.« Zatim odlazi u samo podnožje uzvišenja i opet se svi zajedno uveravaju da ni ovo mesto nije najbolje za osmatranje. Sada se postepeno vraćaju kosom, zastajkujući na svakih 10 metara dok ne izaberu najpogodnije mesto za osmatranje noću. Komandir objašnjava: »Vidite, sa ovog mesta lako uočavamo orijentire i ciljeve, jer ih gledamo odozdo prema gore i njihov nam se oblik ocrtava na horizontu. Sada će u ovom rejonu (pokazuje na zemljištu) svako za sebe izabrati mesto za osmatranje noću.« Ide od jednog do drugog vojnika i vozila, ukazuje na greške i ističe dobar odnosno loš rad.

Kada se komandir uveri da su vojnici (slušaoci) dobro obučeni u izboru mesta za osmatranje noću, prelazi na obradu drugog pitanja.

2) **Način osmatranja noću**

Za osmatranje i izveštavanje noću određuju se zona osmatranja i noćni orijentiri koji su lako uočljivi (pokazati nekoliko objekata koji se uočavaju: usamljene kuće, toranj crkve, fabrički dimnjak, ugao šumarka, žbunje, svetionik i dr.), a koji se preciziraju u zapovesti. Noću se, po pravilu, osmatra od sebe ka neprijatelju i opet zdesna ulevo. Već je napomenuto da se neprijatelj otkriva po raznim znakovima i zvucima. Da bi se što objektivnije odredilo o kakvim se ciljevima radi, moraju se dobro uočiti znakovi i istovremeno dobro čuti zvuk koji dolazi sa suprotne strane. Odmah zatim komandir daje znak markirantima da otvore vatru iz oružja ili oruđa, tako da vojnici (slušaoci) vide blesak i čuju pucanj. Propitivanjem nekoliko vojnika (slušaoca) o tome šta su videli i čuli, komandir nastoji da se vojnici (slušaoci) praktično uvežbavaju u određivanju vrste i karaktera cilja pri osmatranju noću. Zatim iznosi zaključak: »Vidite, što je blesak veći, a pucanj jači, to je i kalibar oruđa veći. Međutim, i tu ima razlike, koju moramo imati u vidu. Razlikuje se minobacač od topa ili tromblon od ručnog bacača ili beztrzajnog topa itd.« Posle ovog objašnjenja komandir, preko markiranata, pokazuje različite ciljeve, a vojnici (slušaoci) osmatraju i izveštavaju. Pri tome komandir traži od pojedinih vojnika (slušalaca) da iznesu svoje zaključke o noćnim ciljevima. Posle nekoliko iznetih mišljenja komandir zaključuje: »Vidite da se noću ne može sasvim točno odrediti mesto cilja kao danju. Zato se izveštava samo o onome što se vidi. Na primer: 'Vidim dejstvo minobacača iz pravca orijentira 2. Čujem buku motora iza šumarka. Vidim farove vozila u pravcu mosta'.« Zatim komandir objašnjava uticaj brdsko-planinskog i pošumljenog zemljišta na tehniku osmatranja. Posebno obraća pažnju na tehniku osmatranja optoelektronskim uređajima, radarima i drugom tehnikom.

Pošto se uveri da su vojnici savladali ova pitanja, komandir prelazi na obradu trećeg pitanja.

3) **Prisluškivanje**

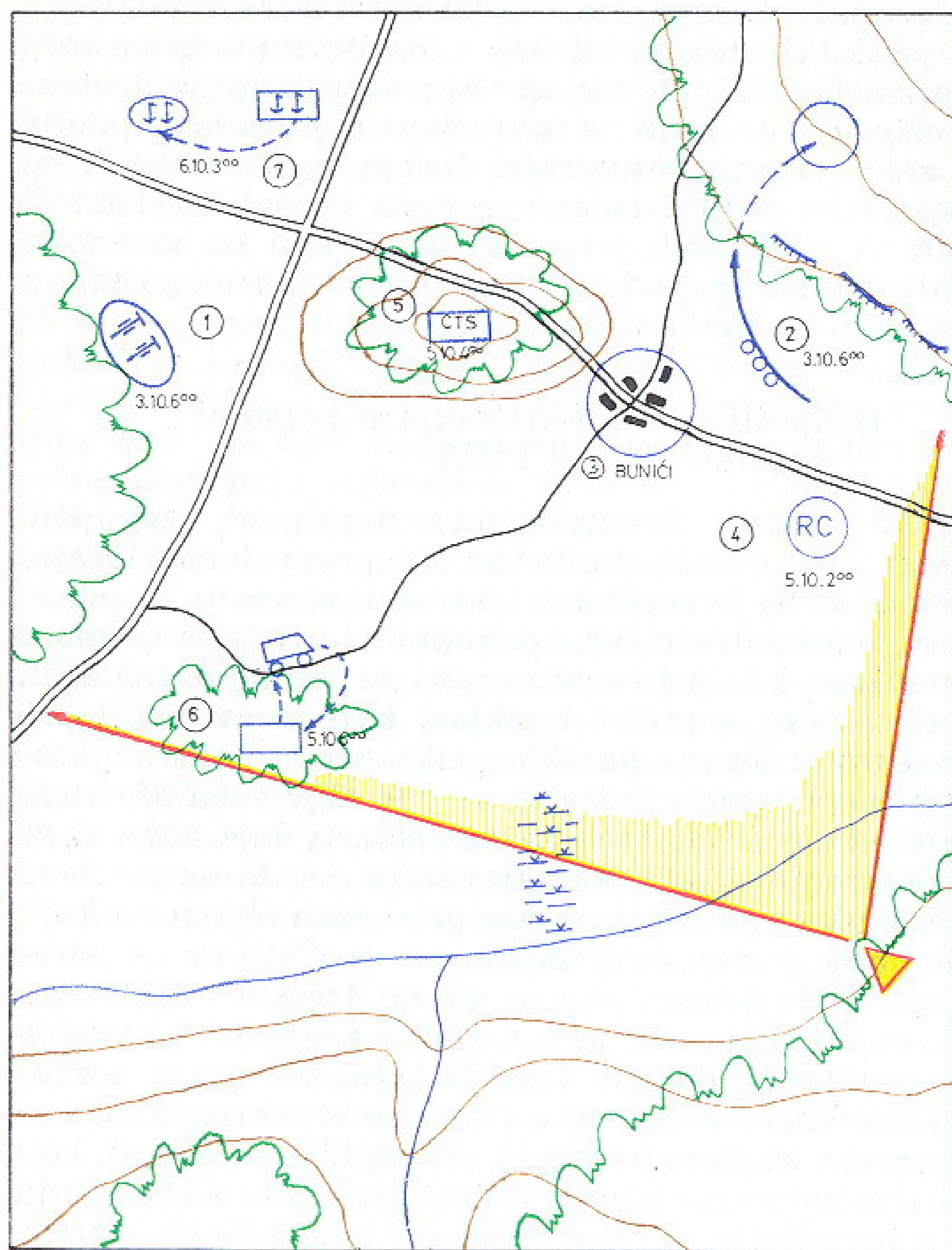
Komandir ukratko objašnjava šta je prisluškivanje i kako se prisluškuje, ko može prisluškivati, daljinu šumova i zvukova i njihove karakteristike. Posle toga vojnicima (slušaocima) izdaje zapovest: »Orijentiri ... (pokazati na zemljištu uočljive orijentire); neprijatelj se brani na ovoj kosi ispred sledeće vatrene tačke (pokazati konkretno na zemljištu, vodeći računa da stvarno budu obezbeđene). Naša grupa je dobila zadatak da osmatranjem i prisluškivanjem ustanovi raspored neprijatelja u rejonu uvale zapadno od orijentira 4. Za prisluškivače određujem ... (odrediti 2—3 vojnika-slušaoca). Kretati se pravcem ... do ..., gde je mesto za prisluškivanje, sa koga otkriti prisustvo neprijatelja i njegovu aktivnost. Izveštavati me radio-stanicom na kanalu 2. Ja ću se nalaziti ... (pokazati svoje mesto.« **Napomena:** Ako se radi prisluškivanja direktno uključuje na neprijateljevu TT liniju, grupu rasporediti tako da se jedan direktno uključuje na TT liniju, druga dva se raspoređuju levo i desno od njega i, pored osmatranja i prisluškivanja, ujedno ga obezbeđuju. Zatim komandir stavlja sve vojnike (slušaoce) u ulogu prisluškivača i prelazi na praktično uvežbavanje. Oni zauzimaju mesta za prisluškivanje, a komandir ih upozorava da ga svi ne izveštavaju, već da pažljivo prisluškuju, a on će ih prozvati jednog po jednog i zahtevati da ga izveste o tome šta su činili. Ugovorenim signalima preko markiranata prikazuje rad i dejstvo neprijatelja, a svi vojnici (slušaoci) osmatraju i pri-

slušku. Komandir zahteva od dvojice ili trojice vojnika (slušalaca) da iznesu šta su osmotrili ili čuli. Potom pušta još nekoliko vojnika (slušalaca) da iznesu svoje mišljenje o zapažanju prethodne trojice i na kraju praktično pokazuje kako u ovom slučaju treba izvestiti: »Druže vodniče (desetaru), u pravcu orijentira 3 je usamljena kuća sa dva osvetljena prozora.« »Severno do mosta čujem rad brodskog motora.« I dalje, komandir upozorava da dobro slušaju sledeći zadatak, istovremeno dajući signal markirantu da seče drva ili nešto drugo. Zatim pita nekog od vojnika šta je čuo i odakle dolazi i šta predstavlja ovaj šum. Pošto se nisu mogli ustanoviti svi potrebni elementi, komandir objašnjava da se u tim slučajevima prisluškivač mora privući bliže objektu da bi što bolje čuo ili video i preciznije odredio šta je to što je čuo. Posle toga naređuje da svi krenu u pravcu iz kojeg se čuje seča drva. U toku privlačenja ka objektu prisluškivač se kreće oprezno, u kraćim skokovima, zadržavajući se na onim mestima odakle može najbolje čuti. Komandir prati rad i otklanja neispravnosti u radu. Posle 15—20 minuta zaustavlja grupu u pogodnom rejonu za prisluškivanje i prelazi na praktično uvežbavanje u prisluškivanju različitih zvukova, određivanju karaktera cilja po zvuku i izveštavanju, na taj način što će preko markiranata obezbediti rad i postupke neprijatelja, a sa vojnicima (slušaocima) svaki zvuk detaljno analizirati da bi odredili karakteristike cilja (objekta) sluhom. U toku obrade ovog pitanja može se promeniti više mesta za prisluškivanje, u zavisnosti od broja objekata (ciljeva) za prisluškivanje i raspoloživog vremena. Ovo pitanje ponavljati u toku izvođenja ostalih noćnih vežbi iz taktičke obuke, pa i drugih predmeta. Pošto se uverio da su vojnici dobro obučeni u osmatranju noću i prisluškivanju, komandir prelazi na analizu vežbe.

U analizi vežbe komandir ukazuje vojnicima (slušaocima) na mogućnosti i karakteristike osmatranja i prisluškivanja noću, kao i na dužnosti osmatrača (prisluškivača) pri osmatranju noću i njegovo obezbeđenje, s obzirom na mogućnost dejstva neprijatelja i zarobljavanja osmatrača. Nakon toga komandir se osvrće na rad i zalaganje vojnika (slušalaca), ističući one koji su radili primerno i one koji su se slabije zalagali. Na kraju daje opštu analizu vežbe i postavlja zadatke za budući rad.

4) Specifičnosti osmatranja u pozadini neprijatelja (na PZT)

Komandir objašnjava da se neprijatelj i zemljište osmatraju i prisluškuju kao i u prethodnim slučajevima, samo je razlika u tome što se mesto za osmatranje (osmatračnica) u pozadini neprijatelaj ne mora uređivati kao pri osmatranju i neposrednom dodiru, već se bira najnužniji zaklon, koji mora biti dobro maskiran. Druga karakteristika osmatranja u pozadini neprijatelja je što se ne određuje zona osmatranja, već se osmatraču (osmatračnici) daje objekat za osmatranje. Treća karakteristika je što se ne vodi dnevnik osmatranja, već se crta skica objekta u koju se unose podaci (vidi shemu br. 4). Četvrto, ne određuju se orijentiri niti se glasno izveštava. Osmatra se sa jednog ili više mesta. Kada se osmatra sa jendog mesta, grupu podeliti tako da jedni osmatraju, a drugi se odmaraju. Ako se osmatra sa više mesta, onda se za svako mesto određuju 2—3 vojnika (slušaoca), koji naizmenično osmatraju vodeći računa o obezbeđenju i odmoru. Posle ovog uvodnog izlaganja, komandir kratko propituje vojnike (slušaoce) kako su shvatili njegovo izlaganje, a potom prelazi na praktično uvežbavanje.

Shema 4 — Markiranje dejstva neprijatelja

Da bi uvežbao ovo pitanje, komandir ukratko saopštava situaciju. Na primer: »Neprijatelj se nalazi u odbrani (napadu), a njegov prednji kraj je na liniji (pokazati rukom). Ovo gde se mi nalazimo je pozadina neprijatelja. U toku noći mi smo se provuki ... (pokazati rukom kojim pravcem) ili smo ubačeni helikopterom u ovaj rejon. Naš je zadatak da osmatramo zapadno od s. Bunići—istočno od šumarka—(objekat br. 1); zapadno od onoga uzvišenja preko puta (objekat br. 2); u grupi kuća i u šumi zapadno od s. Bunići (objekat br. 3) itd. Naročitu pažnju obratite na prostor ... (pokazati za svaki objekat).« Posle ovoga naređuje da svi vojnici (slušaoci) izaberu mesto za osmatranje na prostoru od ... do (dati širi prostor). Komandir obilazi svakog pojedinca, prati njegov rad i na licu mesta otklanja nedostatke. Pri tome naglašava da se mora izabrati takvo mesto za osmatranje gde će osmatrač ostati neotkriven i sa bliskih odstojanja, a odakle će dobro videti (čuti) zadati objekat. Ako većina vojnika (slušalaca) ne izabere dobro mesto za osmatranje, komandir ga bira sam, uz potrebna objašnjenja.

Posle odmora pokazuje kako se osmatra i izveštava u pozadini neprijatelja, objašnjavajući: »Da bi osmatrač u pozadini neprijatelja mogao uspešno pratiti rad i postupke neprijatelja, mora dobro upamtiti izgled zemljišta i objekata u rejonu koji osmatra i, u osnovi, poznavati znakove pomoću kojih se neprijatelj može otkrivati. Sada ćemo svi osmatrati objekat br. 1. Svako za sebe treba da upamti šta je video ili čuo i da mi, kada ga prozovem, kratko odgovori. Kada se nešto otkrije, mora se ustanoviti: mesto — rejon, šta je primećeno, broj (količina), šta rade i vreme. Na primer: u rejonu 1.450 tri kamiona od 5 tona utovaruju sanduke sa municijom u 17.30 časova, ili: iz pravca s. Subocke 10 tenkova M-60 u pokre-

tu ka mostu u r. Ilova; u 19.30 čelom kolone 500 metara od mosta, itd.«

Sada se osmatra objekat br. 1. Daje se signal markirantima da markiraju KM (ili neki drugi objekat). Vojnici (slušaoci) osmatraju i prisluškuju 15—20 minuta, nakon čega ih komandir (nastavnik) propituje o tome šta su osmotrili ili čuli. Pri tom komandir (nastavnik) ispravlja greške i praktično pokazuje kako se radi. Pošto se uverio da vojnici (slušaoci) pravilno rade, deli grupu na podgrupe, dajući svakom pojedincu i podgrupi zadatke. Naređuje da zauzmu najpogodnije mesto za osmatranje i prelazi na praktično uvežbavanje, vodeći računa da vojnici (slušaoci) u podgrupama pravilno osmatraju — prisluškuju i beleže ono šta su i gde uočili. Osmatranje jednog objekta treba da traje do 30 minuta, a potom se prelazi na osmatranje sledećeg objekta. Više grupa jednovremeno može osmatrati jedan objekat, a onda vršiti zamenu podgrupa, što zavisi od broja objekata i raspoloživog vremena. Nakon osmatranja svih objekata komandir prikuplja grupu i traži izveštaj, propitujući jednog po jednog vojnika (slušaoca) o onome šta je zapazio. Pri tom im omogućiti da iznesu sve što imaju, a zatim doneti svoj zaključak o kakvom se objektu radi. Pošto se propitivanjem uveri da su vojnici (slušaoci) savladali predviđeno gradivo, analizira vežbu i vraća se sa zanimanja.

Glava III

DEJSTVO I POSTUPCI ČELNIH, BOČNIH, ZAČELNIH I DOPUNSKIH IZVIĐAČA

Cilj vežbe je obučiti vojnike da u ulozi čelnih, bočnih, začelnih i dopunskih izviđača samostalno i u sastavu izviđačke patrole izviđaju — prikupljaju podatke o neprijatelju, danju i noću, u različitim uslovima borbenih dejstava i na različitom zemljištu.

Nastavna pitanja:

1) Priprema vojnika — izviđača za izviđanje.

2) Izdavanje zapovesti čelnim, bočnim, začelnim i dopunskim izviđačima.

3) Održavanje veze između čelnih, bočnih i začelnih izviđača.

4) Tehnika kretanja i način izviđanja neprijatelja i zemljišta na određenom pravcu.

5) Postupak čelnih, bočnih i dopunskih izviđača u različitim borbenim situacijama;

— način izveštavanja.

Materijalno obezbeđenje:

— maskirna odela, manevarska municija, topovski udari, busole, dvogledi, dvogled za noćno osmatranje, radarski detektor, prenosni radar, komplet za hemijsko izviđanje, radiološki detektor, signalni pištolj sa raznobojnim raketama (signalnim mecima), signalna baterija, kodirana karta.

Metod pripreme i organizacija vežbe

Komandir voda blagovremeno bira zemljište, po karti ili odlaskom na teren. Za svaku grupu određuje polaznu tačku, pravac kretanja — izviđanja, objekte koje će izviđati i način predstavljanja — markiranja neprijatelja. Komandire odeljenja upoznaje sa predstojećom vežbom, ukazuje im na materijal koji treba da prouče radi individualne pripreme i obaveštava kada će se izvršiti kolektivna priprema komandira odeljenja za izvođenje ove teme — vežbe.

Na kolektivnoj pripremi komandir voda proverava kako su komandiri odeljenja shvatili teoretske odredbe iz ove vežbe za izvođenje nastave sa vojnicima, a zatim daje taktičku pretpostavku: »Neprijatelj se nalazi u rejonu ... ili na pravcu ... Njegov sastav i jačina nisu nam poznati. Primećeno je da je na ovom pravcu upućivao manje delove u cilju izviđanja i vršenja diverzija. Najverovatniji susret sa njegovim izviđačkim delovima će biti na liniji ... (u rejonu) ..., i to danas (sutra) do časova ... Gotovost izviđanja do ...«

Svakom odeljenju određuje polaznu tačku, pravac kretanja izviđanja i objekte koji će izviđati čelni, bočni i dopunski izviđači, kao i postupak pri susretu sa slabim i jačim neprijateljem.

Komandiri odeljenja uzimaju potrebne elemente za podsetnike i zapovest. Po povratku u kasarnu komandiri odeljenja razrađuju podsetnike i pripremaju materijalno obezbeđenje i vojnike za predstojeću vežbu.

Komandir voda za svako odeljenje izrađuje plan vežbe, razgovornik, tablicu signala, plan veze i kodiranu kartu.

Uoči dana izvođenja vežbe, u popodnevnim časovima, komandiri odeljenja sa vojnicima proučavaju dokumenta za vežbu, razgovornik, tablicu signala i plan veza. Po karti proučavaju zemljište na pravcima kretanja — izviđanja.

Na dan zanimanja, na jutarnjoj smotri, komandir proverava da li je poneto svo materijalno obezbeđenje, zatim ispravnost vozila i ostale tehnike i opremljenost vojnika za vežbu.

U rejon zanimanja se može doći vozilima ili peške, što zavisi od udaljenosti i prohodnosti terena.

U rejonu gde će se izvoditi vežba, komandir voda postrojava vod i objašnjava temu, cilj i nastavna pitanja, proverava kako vojnici znaju teoretske odredbe o načinu izviđanja neprijatelja i zemljišta i o načinu kretanja izviđača od objekta do objekta i po osmatračkim tačkama, a zatim objašnjava nejasna pitanja. Naređuje komandirima odeljenja da vode odeljenja u svoje rejone za izvođenje nastave. U toku pripreme vojnika, komandir voda, po planu markiranja, uvežbava markiranje i šalje ih u rejone markiranja.

1) Priprema vojnika — izviđača za izviđanje

Po dolasku u rejonu zanimanja komandiri odeljenja određuju zamenike i naređuju da se vojnici pripreme za vežbu. Zamenici daju vojnicima voljno i pristupaju pripremi: oblače maskirna odela, podešavaju celokupnu opremu, oduzimaju lična dokumenta,

dele municiju i drugo. Za to vreme komandiri odeljenja izlaze na polazne tačke i detahjno proučavaju zemljište na pravcu izviđanja i kretanja čelnih izviđača. Konkretno određuju polaznu tačku, izučavaju pravac i način kretanja, način izviđanja objekata na prvoj i, po mogućnosti, sledeće osmatračke tačke.

Kada komandiri odeljenja utanače sve elemente za izvođenje vežbe, vraćaju se u rejone gde se pripremaju vojnici i proveravaju kako su ovi pripremljeni i opremljeni za vežbu. Posebno obraćaju pažnju na zaštitne maske, ašovčiće i opasače sa fišeklijama, proveravajući kako je sve to postavljeno — zategnuto i maskirano maskirnim odelom. U toku kretanja — trčanja ne sme se čuti nikakva lupa, niti se videti kakav bljesak opreme ili naoružanja. Ovo proveravaju na taj način što odrede pojedine vojnike da izvrše poneku radnju (npr.: »Jovanoviću, prepuzi do onoga žbuna; Saviću, pretrči do one ograde; Periću, preskoči ovaj rov« itd.). Posle ovoga vode odeljenje na polazne tačke, postavljaju osmatrače i neposredno osiguranje, orijentišu sebe i vojnike i izdaju zapovest čelnim i bočnim izviđačima.

2) Izdavanje zapovesti čelnim, bočnim, začelnim i dopunskim izviđačima

Zapovest, načelno, sadrži:

a) Neprijatelj se nalazi na pravcu — udaljenju . . . . . Primećeno je da su se njegovi slabiji (manji) delovi — grupe kretali i izviđali pravac . . . . . Najverovatniji susret sa tim slabijim delovima moguć je na . . . . . , a sa jačim na liniji . . . . .

b) U čelne izviđače određuje Petrovića i Markovića, vođa Petrović. Do prve osmatračke tačke — raskrsnica puteva na visu, kretati se ivicom šume i vrzinom pored puta. Zadatak: izviđati objekte na

pravcu kretanja (precizirati koje) i ustanoviti da li na tom pravcu ima neprijatelja, njegovu jačinu i sastav. Po izbijanju do osmatračke tačke, sačekati, jer ćete dobiti dopunske zadatke. O primećenom odmah izvestiti signalima.

c) U bočne izviđače desno (levo) određujem Jovanovića i Petkovskog, vođa Jovanović. Kretati se u visini jezgra, duž grebena i kasnije seoskim putem. Izviđati mesne objekte (precizirati koje). Posebno obratiti pažnju na onaj šumarak (grad, selo ili nešto drugo — ovo pokazati rukom do mogućeg pogleda), odakle je moguća pojava manjih grupa neprijatelja. O svemu primećenom izvestiti me signalima.

d) Po potrebi, izdati zadatak začelnim izviđačima, slično kao čelnim — bočnim izviđačima.

e) Desno — levo i na pravcu kretanja — izviđanja do prve osmatračke tačke nema naših delova. U toku daljnjeg kretanja i izviđanja moguć je susret sa jedinicama tb, koji kontroliše pravac . . . . . Konkretne podatke o susretu sa njim dobićete kasnije.

f) Osmatrač čelnih — bočnih izviđača vojnik Zagorac. Osmatra i prati njihov rad i postupak. Njihove signale prenosićeš glasom, a moja naređenja prenosićeš po tablici signala.

g) Signali za komandovanje i izveštavanje po tablici signala.

h) Mesto komandira odeljenja (IP).

i) Zamenici . . . .

j) Odziv i lozinka.

Posle izdavanja zapovesti komandir proverava kako su vojnici (vođe) čelnih i bočnih izviđača shvatili zadatak, a zatim komanduju: »Na izvršenje«.

Komandir IP, u ulozi vođe čelnih (bočnih) izviđača, komanduje: »Gotovs!« i izdaje zadatak svom pomoćniku. Na primer: »Markoviću, ja ću se kretati desno od puta i nešto napred. Osmatram napred i udesno. Ti se kreći levo od puta, duž jarka i osmatraj napred i levo, a povremeno osmatraj pozadi — iza komandira odeljenja (IP). Moje signale ćeš prenositi komandiru odeljenja, a njegove k meni. Napred!«

3) Održavanje veze između čelnih, bočnih i začelnih izviđača

Komandiri odeljenja ovo pitanje obrađuju u toku izviđanja, obraćajući pažnju na pravilnost davanja ugovorenih signala, i sve uočene greške izviđača ili njihovih osmatrača otklanjaju i na njih ukazuju ostalim vojnicima u odeljenju.

Čelni (bočni) izviđači održavaju međusobnu vezu neposrednim kontaktom, a sa komandirom — pomoću radio-stanice ili ugovorenih signala.

Komandir ovo pitanje metodski obrađuje. U tom cilju objašnjava vojnicima način održavanja veze signalima i radio-sredstvima, upućuje izviđače na propisno odstojanje i rastojanje i određuje njihove osmatrače. Naređuje da čelni i bočni izviđači daju određene signale. Signale, načelno, daje izviđač, i to po naređenju vođe čelnih (bočnih) izviđača. Osmatrač izviđača mora svaki njihov signal da uoči i da komandira izvesti ugovorenim signalom ili glasom. Na primer: »Put je slobodan« ili »Slabiji neprijatelj na pravcu kretanja« itd. Po završetku vežbe komandir odeljenja vrši analizu, ukazuje na nedostatke i ističe dobar rad pojedinaca.

4) Tehnika kretanja i način izviđanja neprijatelja i zemljišta

Komandir odeljenja i vojnici prate rad izviđača i kada čelni i bočni izviđači zauzmu propisno odstojanje i rastojanje, u koloni po jedan ili na vozilu kreću određenim pravcem. Osmatrač čelnih (bočnih) izviđača može se kretati nešto napred ili u stranu, kako bi u svakom momentu mogao da osmatra njihov rad i postupke. Komandir odeljenja ukazuje vojnicima na greške u toku kretanja i izviđanja, praktično pokazuje kako treba raditi, a zatim zahteva da se pojedine radnje ponove.

Kada čelni izviđači dođu na prvu osmatračku tačku i pošto izvide i ustanove da na njoj i u neposrednoj blizini nema neprijatelja, daju znak da je »put slobodan« i zauzimaju pogodna mesta za osmatranje i dejstvo. Komandir odeljenja izlazi na osmatračku tačku i izdaje dopunski zadatak za izviđanje do sledeće osmatračke tačke.

Za to vreme bočni izviđači se zaustavljaju i sa pogodnijeg mesta osmatraju i čekaju signal za dalji pokret.

U toku izviđanja komandiri odeljenja menjaju čelne (bočne) izviđače, vodeći računa da se svi vojnici izmenjaju u raznim ulogama.

Tehnika kretanja i način izviđanja zavise od zemljišta, neprijatelja i meteoroloških uslova. Ako je zemljište otkriveno i neprijatelj daleko, onda se izviđači kreću uspravno i ubrzano, a ako postoji opasnost od iznenađenja, kretanje se prilagođava zemljištu, vrši se pognuto, pretrčavanjem od zaklona do zaklona i međusobno podržava vatrom.

Način izviđanja puteva, železničkih pruga i objekata na njima, grupe kuća, šuma, visova, tesnaca, reka i ostalog komandiri odeljenja pokazuju i obrađuju po meri kretanja. Kako na koji objekat na zemljištu naiđu, osmatraju ga sa izvesnog odstojanja, kao i širi rejon (zemljišni prostor) oko objekta, a zatim izviđači, zavisno od uslova, prilaze objektu štiteći jedan dru-

goga i sa kraćeg odstojanja ga osmatraju i izviđaju, težeći da dođu na objekat i da izvide svaki njegov deo.

Kada su izvideli objekat, izviđaju i njegovu neposrednu okolinu i onda daju signal da je »put slobodan« i da »nema neprijatelja«.

Komandir odeljenja metodski obrađuje način izviđanja važnijih objekata (prirodnih i veštačkih), zaustavlja odeljenje i objašnjava — pokazuje način izviđanja usamljene zgrade: »Usamljena zgrada se najpre osmatra sa izvesnog odstojanja (200—500 metara) i kada se čelni izviđači uvere da u blizini nje nema neprijatelja, prilaze i pristupaju izviđanju same zgrade.« U ulozi vođe čelnih izviđača, naređuje pomoćniku da zauzme položaj i da bude spreman za dejstvo u prozor i vrata zgrade. On prilazi zgradi sa strane na kojoj nema vrata i prozora i pokazuje kako se izviđa unutrašnji deo zgrade. Najpre dolazi do prozora i pažljivo gleda da li se šta unutra vidi, dolazi do vrata i pokazuje kako se otvaraju, kako se ulazi u zgradu i način izviđanja svih prostorija, a posebno tavana i podruma, obraćajući pažnju na mine iznenađenja. Zatim naređuje da druga dva vojnika ponove ove radnje.

Sličnim metodom obrađuje izviđanje mostova, propusta, tesnaca, usamljenih visova i dr., pridržavajući se Pravila izviđačke čete — voda, tač. 165—172.

5) Postupak čelnih, bočnih i dopunskih izviđača u različitim borbenim situacijama

Komandir voda prati rad komandira odeljenja i vojnika. Kada se uveri da su komandiri odeljenja obradili izviđanje zemljišta i objekata na njemu, daje signal da se na svakom pravcu pojave i kreću po dva vojnika-maskiranta. Komandiri odeljenja pristupaju

obradi pitanja »Postupak čelnih izviđača pri susretu sa slabijim neprijateljem«. U tom cilju određuju nove čelne izviđače i, pored ostalog, ukazuju na moguć susret sa slabijim snagama neprijatelja na liniji . . . . . u rejonu . . . . . Kada u toku kretanja izviđajući primete — uoče neprijatelja (dva vojnika) u pokretu, sklanjaju se u stranu, zauzimaju zaklone i izveštavaju komandira odeljenja da se u njihovom pravcu — njihovim putem kreću dva neprijateljeva vojnika. To izgleda ovako: »Joviću (čelni izviđač), odmah ćeš se skloniti u onaj zaklon, a ti, Markoviću, u ovaj žbun.« Zatim ovo još jednom ponavlja i određuje drugu dvojicu da izvrše ovu radnju, a on prati njihov pokret i postupak.

U toku izviđanja, na strani gde nema bočnih izviđača, komandir odeljenja primećuje delimično pošumljeni vis na udaljenosti od oko 500 metara. Daje znak čelnim i bočnim izviđačima da stanu i da produže sa osmatranjem. Vojnicima objašnjava da objekat koji ne mogu da izvide čelni i bočni izviđači, izviđaju dopunski izviđači, koji se šalju iz sastava odeljenja — jezgra. Izdaje zadatak: »U dopunske izviđače određujem Cvetkovića i Đokića, vođa Cvetković. Zadatak je izvideti pošumljeni vis (pokazuje rukom) i ustanoviti da li na njemu ima neprijatelja ili tragova da je boravio. Naročitu pažnju obratiti na severozapadni deo. Pravac kretanja . . . . . Po završetku izviđanja priključiti se IP u rejonu . . . . . , gde mi podneti izveštaj. Rok izvršenja zadatka . . . . . «

Vođa komanduje »Gotovs!« i izdaje zadatak pomoćniku: »Cvetkoviću, ja ću se kretati desnom stranom vrzine do usamljenog žbuna, odakle ću zaobići vis sa njegove severozapadne strane. Ti se kreći levom stranom vrzine i nešto pozadi. Osmatraj levo i napred,

a povremeno osmatraj znake komandira odeljenja. Kada dođeš do usamljenog žbuna, zalegni i štiti me u toku izviđanja visa i njegove severozapadne strane.« Kada dođu do žbuna koji se nalazi u podnožju visa, vođa zaobilazi vis sa njegove severozapadne strane izviđa taj deo zemljišta i u pognutom stavu izlazi na vis. Kada se uveri da na visu nema neprijatelja, izveštava komandira odeljenja. Izviđači se vraćaju zatim u sastav odeljenja.

Kada su čelni, bočni ili dopunski izviđači na motornom (borbenom) vozilu ili na motorima, vođa izviđača daje zadatak ostalim vojnicima i reguliše način kretanja i osmatranja. Kreću se u skokovima od zaklona do zaklona i izviđaju iz vozila. Sumnjiva mesta izviđaju vojnici-izviđači, koji silaze iz vozila. Za to vreme izviđače štite vozači iz vozila koje se nalazi pozadi maske ili u zaklonu. Kada se izvidi određeni teren, izviđači se vraćaju u vozilo i izviđanje se nastavlja u pokretu. Pri susretu sa neprijateljem i ako ovaj otvori iznenadnu vatru na izviđače, vozilo se načelno zaustavlja iza zaklona ili maske, vojnici (ako je vozilo terensko) što pre izlaze iz vozila, zauzimaju zaklone, otvaraju vatru i izviđaju neprijatelja.

Pri nailasku na kontaminirano zemljište čelni (bočni) izviđači odmah stavljaju zaštitne maske, vraćaju se na granice kontaminirane prostorije, zalegnu, utvrđuju da li je neprijatelj brani i izveštavaju komandira odeljenja. Po naređenju komandira, formacijskim ili priručnim sredstvima obeležavaju prednju granicu kontaminiranog zemljišta i traže zaobilazne pravce. Po potrebi, uzimaju uzorke kontaminirane zemlje.

U toku noći čelni (bočni) izviđači upotrebljavaju dvogled za noćno osmatranje, prenosni radar i radarski detektor. Izviđanje vrše osmatranjem i prisluškivanjem koristeći se tehničkim sredstvima. Odstojanje i rastojanje između izviđača i jezgra su manja, a veze se održavaju svetlosnim signalima, radio-stanicom i neposrednim kontaktom.

Na kraju komandir odeljenja vrši analizu vežbe i tada još jednom ukazuje koja su nastavna pitanja obradili, šta još nije potpuno savladano i ističe pozitivne i negativne primere.

Glava IV

DEJSTVO IZVIĐAČKE PATROLE

1. — DEJSTVO IZVIĐAČKE PATROLE U RAZLIČITIM SITUACIJAMA

Cilj vežbe je obučiti vojnike i izviđačku patrolu u prikupljanju podataka o neprijatelju i zemljištu, u svim uslovima i po svakom vremenu.

Komandire odeljenja osposobiti da uspešno komanduju patrolom u toku prikupljanja podataka (izviđanja) i dostavljanju izveštaja o rezultatima izviđanja.

Nastavna pitanja:

1) Priprema izviđačke patrole za izviđanje, formiranje i zauzimanje poretka za izviđanje.

2) Način i tehnika izviđanja mesnih objekata i neprijatelja.

3) Postupak pri susretu sa slabim i jačim neprijateljem.

4) Postupak pri nailasku na prepreke i zemljište kontaminirano radiološkim i hemijskim materijama.

5) Način održavanja veze, izviđanje prednjeg kraja neprijatelja i izveštavanje.

Materijalno obezbeđenje

a) Za vojnike: maskirna odela, manevarska municija, topovski udari, dvogledi, busole,

b) Za odeljenje: dvogled za noćno osmatranje, radar, radarski detektor, radiološki detektor, komplet za hemijsko izviđanje, kodirna karta, razgovornik, plan rada veze, radio-uređaj.

Metod pripreme i organizacija vežbe

Komandir voda — čete pravovremeno koordinira vežbu sa pešadijskim ili drugim jedinicama u garnizonu, koje izvode napadna ili odbrambena dejstva i mogu poslužiti kao »plava« strana u svim nastavnim pitanjima. Sa starešinama ovih jedinica utanačuje vreme, mesto, vežbu koju će izvoditi i druga pitanja.

Komandire odeljenja upoznaje sa predstojećom vežbom, kada će se izvršiti priprema za nju, koji nastavni materijal treba da prouče i dr. Svako izviđačko odeljenje u vodu obrazuje izviđačku patrolu, a može biti ojačano ABH i artiljerijskim izviđačima. Izviđačko odeljenje — vod može se pridati da izviđa u ulozi izviđačke patrole za račun jedinice koja je u ulozi izviđačkog odreda, a redovno izviđa za potrebe jedinice kojoj formacijski pripada (puk — brigada), i to na glavnom pravcu dejstva te jedinice.

Komandir čete — voda po karti proučava zemljište gde će se izvoditi vežba, a posebno pravce izviđanja i zemljišne objekte koje bi neprijatelj poseo i koristio se njima za vreme njegovih borbenih dejstava. Na karti ucrtava najverovatniji položaj za odbranu neprijatelja i način izviđanja tog položaja. Posebno obraća pažnju na prirodne i veštačke prepreke na pravcima izviđanja. Ceni gde bi mogao biti susret sa

neprijateljevim slabim i jačim delovima, predviđa mesta gde bi neprijatelj mogao postaviti zasedu i ucrtava na karti gde bi se u toku izviđanja mogla postaviti zaseda ili izvršiti prepad radi hvatanja neprijateljevog vojnika i prikupljanja podataka o neprijatelju (radi plan dejstva izviđačkih patrola). Priprema dokumenta za komandovanje i vezu sa izviđačkim patrolama.

Za vreme pripreme komandira odeljenja, komandir voda — čete:

— proverava kako su komandiri odeljenja shvatili teoretske odredbe o načinu izviđanja neprijatelja i zemljišta u svim uslovima borbenih dejstava, saopštava cilj teme i nastavna pitanja i daje pretpostavku o neprijatelju: gde se nalazi, šta radi i kakve aktivnosti je ispoljavao u dosadašnjim dejstvima, verovatni susret sa njegovim slabim i jačim delovima;

— svakom odeljenju (IP) određuje: rejon — pravac gde će izvoditi vežbu, koje objekte će izviđati i kakve podatke prikupljati o neprijatelju i zemljištu, a svakoj patroli određuje polaznu tačku i kada će je preći;

— koji izviđački organi izviđaju desno — levo i na kom pravcu; mogući susret i kontakt sa jedinicama TO i kakvi podaci se mogu dobiti od njih; znake raspoznavanja sa jedinicama TO odrediti, po mogućnosti, konkretno;

— određuje način održavanja veze i signale za komandovanje i veze.

Posle provere kako su komandiri shvatili zadatak, daje im dokumenta za vezu i izveštavanje i reguliše vreme i način pripreme vojnika i vozila za vežbu.

Komandiri odeljenja (IP) proučavaju zadatak i dokumenta, a posebno po karti proučavaju zemljište

na pravcu izviđanja i ucrtavaju najverovatnije susrete sa slabim i jačim delovima neprijatelja, mesta gde bi neprijatelj mogao postaviti zasedu i položaje neprijateljeve odbrane. Sa vojnicima razrađuju dokumenta za vezu i izveštavanje i po karti ih upoznaju sa zemljištem i njegovim uticajem na izvršenje zadatka. Regulišu i proveravaju ispravnost vozila, radio-sredstava i drugog.

Tok vežbe

Komandir voda — čete, na dan zanimanja, za vreme jutarnje smotre proverava da li je uzeto svo materijalno obezbeđenje, njegovu kompletnost i ispravnost, a posebnu pažnju obraća na vozila i sredstva za vezu i osmatranje — izviđanje.

U rejonu izvođenja vežbe komandir voda objašnjava svim vojnicima temu, cilj vežbe i nastavna pitanja. Prethodno proverava znanje vojnika o načinu dejstva — izviđanja čelnih, bočnih i dopunskih izviđača. Naređuje komandirima da vode odeljenja u rejon izvođenja vežbe i otpočnu sa radom.

1) Priprema izviđačke patrole za izviđanje, formiranje i zauzimanje poretka za izviđanje

Po dolasku u rejon gde će se izvoditi vežba, komandiri odeljenja — voda (IP) rade na njenoj pripremi i organizaciji slično kao na vežbi »Dejstvo i postupak čelnih — bočnih izviđača«.

Ako su odeljenja udaljena od svojih polaznih tačaka pa postoji opasnost da mogu biti iznenađena dejstvom neprijateljevih ubačenih delova, komandiri odeljenja izvode odeljenja na polaznu tačku pod zaštitom čelnih — bočnih izviđača.

Kada se izviđačka patrola kreće na terenskim vozilima, vozila se zaustavljaju iza zaklona ili na zadnjem nagibu, te na polaznu tačku vojnici izlaze pešice.

Ako je izviđačka patrola na oklopno-izviđačkim automobilima, onda vojnici, načelno, ne silaze sa vozila. **Komandir IP organizuje osmatranje i neposredno osiguranje iz vozila.** Upoznaje vojnike sa geografskom i topografskom orijentacijom i izdaje zapovest.

Zapovest komandira IP:

a) Neprijatelj se nalazi na pravcu ..... U toku noći primećeno je da je na pravcu sela ..... upućivao izviđačke organe i izviđao pravac — rejon ..... Postoji mogućnost da su pojedini objekti posednuti za odbranu ili zasedu, a moguće je da su pomenuti pravac zaprečavali i rušili (minirali). Verovatni susret sa slabim delovima očekivati na liniji ....., dok se njegove jače snage nalaze u rejonu .....

b) Naše odeljenje sa dva inžinjerijska i 2 art. izviđača u ulozi izviđačke patrole dobilo je zadatak da izvidi pravac ..... i ustanovi: prohodnost puteva, ispravnost mostova i propusta; da li je neprijatelj vršio rušenje i zaprečavanje; koje je objekte zaposeo za odbranu; utvrditi jačinu i sastav tih snaga, a posebno obratiti pažnju na naseljena mesta, pošumljene visove, grebene, tesnace i dr. (pokazuje onaj objekat koji se na pravcu kretanja vidi).

c) Desno, na pravcu ..... izviđa izviđačka patrola 3.pp, sa zadatkom da ustanovi prisustvo i aktivnost neprijatelja do linije ..... Levo do rejona ..... nema naših izviđačkih organa. U rejonu sela ..... teritorijalni bataljon i jedinice opštinskog štaba (navesti koje) kontrolišu pravac — rejon ..... Pri uspostavljanju kontakta sa ovim jedinicama voditi računa da ne dođe do nesporazuma. Razmenu obaveštajnih podataka izvršiti u rejonu ... . u ..... časova.

d) Odlučio sam sa IP krenuti pravcem ..... i izvideti mesne objekte i neprijatelja na pomenutom pravcu. Prva osmatračka tačka ....., druga osmatračka tačka (ako se može videti, pokazati na zemljištu).

— Polaznu tačku preći u ..... časova.

U čelne izviđače određujem Stankovića i Đurića, vođa Stanković — ili BRDM sa dva motocikla. Kretati se pravcem ..... Zadatak: izviđati objekte ..... (precizirati koje) i ustanoviti prohodnost i ispravnost puta do linije ..... i da li neprijatelj vrši izviđanje i zaprečavanje na tom pravcu. U toku izviđanja obezbeđivati jezgro od iznenađenja s čela. O svemu primećenom izveštavati me signalima i radio-stanicom RUP-3.

U bočne izviđače desno (levo) određujem Spasića i Aleksića, vođa Spasić, ili vozilo (navesti koje). Kretati se u visini jezgra, na rastojanju veze pogledom, pravcem ..... Zadatak: izviđati mesne objekte i ustanoviti da li se na pomenutom pravcu nalaze slabiji ili jači neprijateljevi delovi. Obezbediti jezgro od iznenadnog napada sa te strane. O svemu primećenom izveštavati signalima.

Za začelne izviđače (ako se određuju) precizirati kao za čelne (bočne) izviđače.

Jezgro izviđačke patrole (navesti poimenično sastav vojnika ili vozila) da se kreće u koloni po jedan. Zadatak: u toku kretanja i za vreme kratkih zastanaka biti spremno za podršku čelnih i bočnih izviđača, za borbu sa neprijateljevim grupama — delovima i za eventualno zarobljavanje pojedinaca.

Osmatrač čelnih izviđača — vojnik Simić. Kretati se u sastavu ili ispred jezgra. Pratiti dejstvo i postupak čelnih izviđača, njihove signale prenositi meni glasom, a moja naređenja prenositi osmatraču po tablici signala.

Osmatraču bočnih izviđača dati zadatak slično kao osmatraču čelnih izviđača.

Osmtrač vazdušnog prostora — vojnik Curać. O nailasku neprijateljskih niskoletećih aviona izveštavati glasom ili signalima. Kretati se u sastavu jezgra.

e) Signali za izveštavanje i komandovanje — po tablici ugovorenih signala.

f) Ja ću se kretati na čelu jezgra, a povremeno u sastavu čelnih — bočnih izviđača.

g) Moji zamenici — Mitrović i Žarac.

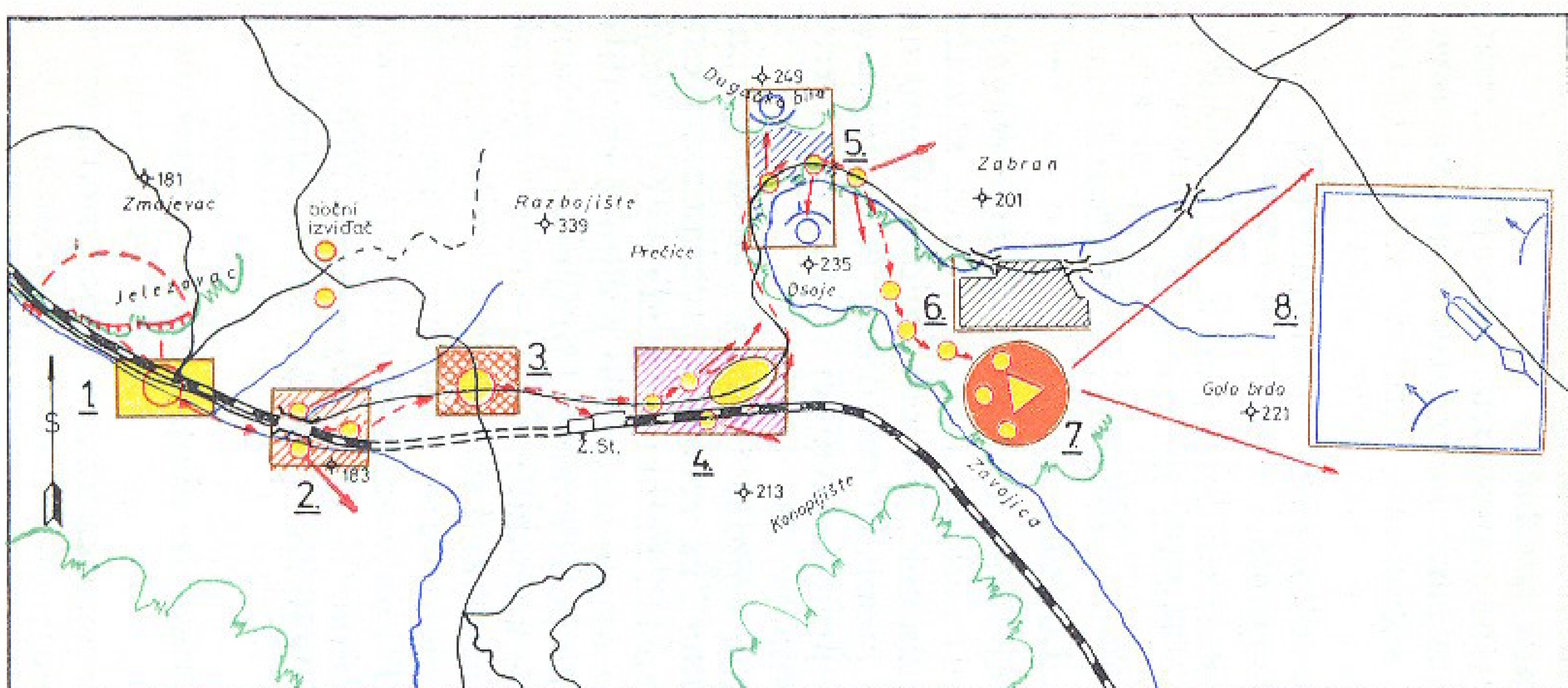
h) Odziv ..... Lozinka .....

Po izdavanju zapovesti komandiri IP proveravaju kako su čelni (bočni) izviđači i drugi vojnici shvatili zadatak i naređuju da čelni i bočni izviđači krenu na zadatak i zauzmu propisno odstojanje i rastojanje. Nakon toga jezgro, prilagođavajući se zemljištu, kreće na zadatak (shema br. 5).

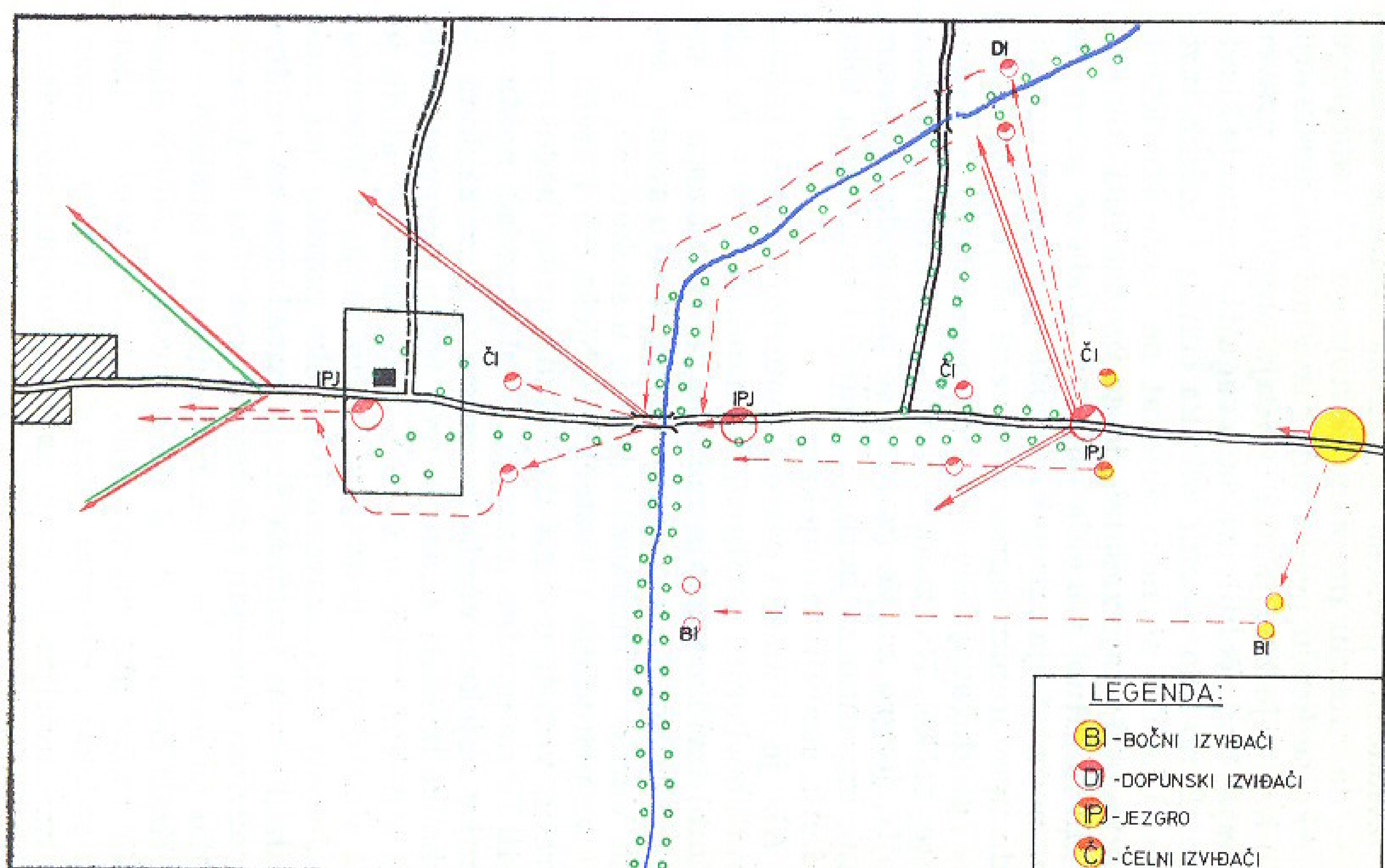
U toku pripreme vojnika i vozila i izviđačke patrole za izviđanje, kao i za vreme izdavanja zapovesti od strane komandira IP, komandir voda — čete šalje markirante-vojnike druge nastavne godine i reguliše njihov rad i postupak po pravcima i linijama, po planu markiranja. Kada je komandir voda — čete regulisao markiranje, proverava kako su vojnici i vozila pripremljeni za vežbu, prisustvuje izdavanju zapovesti od strane komandira IP i daje odgovarajuća uputstva komandirima i vojnicima. U toku daljeg rada rukovodi markiranjem i kotroliše rad vojnika i komandira odeljenja (IP).

2) Način i tehnika izviđanja mesnih objekata i neprijatelja

Po zauzimanju poretka za izviđanje (shema br. 6) komandir IP naređuje osmatračima da čelnim i boč-

Shema 5 — Plan dejstva IP

Shema 6 — Poredak P

nim izviđačima prenesu signale za kretanje na zadatak — da zauzmu propisno odstojanje — rastojanje.

Ako se kreću peške, čelni izviđači prilagođavaju svoje kretanje zemljištu i izviđaju objekte na pravcu kretanja. Vođa čelnih izviđača reguliše kretanje i izviđanje slično kao u temi »obuka čelnih i bočnih izviđača«. Ukoliko se neki objekat ne može izvideti iz pokreta, vođa daje zadatak da ga izviđač štiti dok prilazi (ili obratno) i izviđa objekat. Kada se uvere da nema neprijatelja i prepreka, vođa naređuje pomoćniku da ugovorenim signalom izvesti da je »put slobodan« i produžavaju izviđanje do prve ili sledeće osmatračke tačke. Na znak čelnih — bočnih izviđača: »Stoj!«, jezgro zaleže (vojnici se prilagođavaju zemljištu), spremno za borbu i podršku izviđača u toku izviđanja sumnjivih objekata.

Ako je izviđačka patrola motorizovana (na terenskim ili borbenim vozilima), komandir vozila — čelnih (bočnih) izviđača izdaje zadatak za osmatranje — izviđanje iz vozila i u pokretu. Osmatra se u svim pravcima. Vozilo — motocikl kreće se u skokovima, koristeći se prirodnim i veštačkim objektima i izviđa u pokretu, vodeći računa da čelno vozilo, bočni izviđač ili IP ne upadne u zasedu. Kada izviđači naiđu na sumnjiv objekat, vozilo se zaustavlja iza zaklona — maske, a izviđači silaze štiteći jedan drugoga, izviđaju objekat, vraćaju se u vozilo, daju signal da je »put slobodan« i produžavaju izviđanje u kretanju.

Jezgro motorizovane izviđačke patrole, na znak čelnih (bočnih) izviđača ili po naređenju komandira IP, zauzima povoljan položaj na zemljištu ili iz vozila (ako su borbena) i štiti rad i dejstvo izviđača.

Kada čelni izviđači dođu do prve ili sledeće osmatračke tačke, ako su na vozilu, silaze iz vozila i izviđaju objekat i njegovu bližu okolinu. Pošto se uvere da nema neprijatelja, daju znak da je »put slobodan«.

Komandir IP, sa jezgrom, prilazi osmatračkoj tački, zaustavlja jezgro na zadnjem nagibu ili na podesnom mestu za dejstvo i izilazi na osmatračku tačku, gde daje dopunski zadatak čelnim izviđačima. (Određuje sledeću osmatračku tačku, pravac kretanja do nje i zadatak za izviđanje zemljišta, mesnih objekata i neprijatelja.)

Za vreme zaustavljanja jezgra bočni izviđači zauzimaju pogodno mesto za osmatranje i dejstvo, a kada jezgro nastavi pokret, kreću i oni svojim pravcem.

Sve važne mesne objekte čelni, bočni i dopunski izviđači izviđaju metodom kako je obrađeno u temi »Dejstvo i postupci čelnih i bočnih izviđača«, s tim što ih u svim situacijama neposredno podržava jezgro izviđačke patrole.

3) Postupak pri susretu sa slabim i jačim neprijateljem

Komandir izviđačke patrole objašnjava da je postupak čelnih izviđača obrađen u prethodnoj vežbi, propituje ili podseća vojnike da se čelni — bočni izviđači, kada uoče slabijeg neprijatelja (2—3 vojnika), načelno, se sklanjaju težeći da ih neprijatelj ne otkrije i izveštavaju komandira izviđačke patrole. Zavisno od neprijatelja, zemljišta i vremena, komandir donosi odluku da li da postavi zasedu radi hvatanja — zarobljavanja neprijatelja ili da jezgro povuče (maskira) u stranu, propusti neprijatelja i izvesti starešinu o jačini neprijatelja i pravcu njegovog kretanja. Ako uslovi zemljišta dozvoljavaju, komandir organizuje zasedu, hvata ili uništava neprijatelja, načelno, bez otvaranja vatre, a zarobljenike sprovodi u jedinicu i produžava izvršenje zadatka. Ovo pitanje

se obrađuje metodom vođenja i objašnjavanja. Kada komandir voda ne rukovodi markirantima, komandir IP šalje markirante i praktično obrađuje postupak čelnik izviđača i jezgra IP.

Pri susretu sa jačim neprijateljem, čelni — bočni izviđači izveštavaju komandira i kada izviđačka patrola nije u potpunosti izvršila zadatak, cela IP se sklanja u stranu i propušta neprijatelja (ako je u pokretu) ili ga zaobilazi (ako je na odmoru). O tome izveštava starešinu i produžava sa izvršenjem zadatka. Obradu vrši kao pri susretu sa slabim neprijateljem, s tim što su markiranti jačeg sastava.

4) Postupak pri nailasku na prepreke i zemljište kontaminirano radiološkim i hemijskim materijama

Kada naiđu na porušeni deo puta, oštećeni most ili zarušeni tesnac, čelni izviđači se zaustavljaju, zauzimaju zaklon, izveštavaju komandira izviđačke patrole, osmatraju porušeni objekat i njegovu bližu okolinu. Komandir IP dolazi kod čelnih izviđača, ustanovljava kakva je ta ruševina — prepreka, po mogućnosti sa IP uklanja prepreku vodeći računa da nije minirana, ili je zaobilazi, i izveštava starešinu.

Pri nailasku na zemljište kontaminirano radiološkim i hemijskim materijama, čelni — bočni izviđači stavljaju zaštitne maske i rukavice, povlače se na granicu kontaminirane prostorije i izveštavaju komandira IP. Ako je u sastavu IP i ABH izviđač, on sa komandirom IP izlazi do čelnih izviđača, a komandir, po potrebi i prema mogućnostima, organizuje izviđanje i obeležavanje kontaminirane prostorije, uzimanje primerka kontaminirane zemlje i merenje gustine zatrovanosti atmosfere. Načelno, IP zaobilazi kontaminirano zemljište.

Kada se kontaminirana prostorija ne može zaobići, vojnici stavljaju zaštitne maske i rukavice, čizme premazuju zaštitnom pastom i, po potrebi, stavljaju ogrtače i prelaze zatrovano zemljište. Kretanje se vrši maksimalnom brzinom, načelno, u koloni jedan po jedan.

Komandir izviđačke patrole izveštava starešinu o mestu i veličini kontaminirane prostorije, vrsti otrova, gustini kontaminirane atmosfere i zaobilaznim pravcima.

Bočni i dopunski izviđači, kada naiđu na prepreku, postupaju kao i čelni izviđači.

5) Način održavanja veze, izviđanje prednjeg kraja neprijatelja i izveštavanje

Veza između čelnih, bočnih i dopunskih izviđača sa komandirom izviđačke patrole (jezgrom) održava se po tablici ugovorenih signala i radio-stanicom. U pojedinim slučajevima može i kurirom.

Komandir odeljenja (IP) dužan je da pre vežbe proveri i obuči vojnike u davanju (primanju) signala, tj. u izveštavanju po tablici signala koja je namenjena za tu vežbu. Pri davanju signala svaki vojnik treba da se prilagodi zemljištu i da strogo vodi računa da ne bude otkriven.

Čelni (bočni) izviđači međusobno održavaju vezu ličnim kontaktom i dogovorom, a sa komandirom izviđačke patrole, načelno, održavaju vezu preko osmatrača čelnih (bočnih) izviđača.

U toku noći odstojanje i rastojanje između jezgra i izviđača je kraće. Veza se održava ličnim kontaktom (šapatom) i korišćenjem svetlosnih i zvučnih signala.

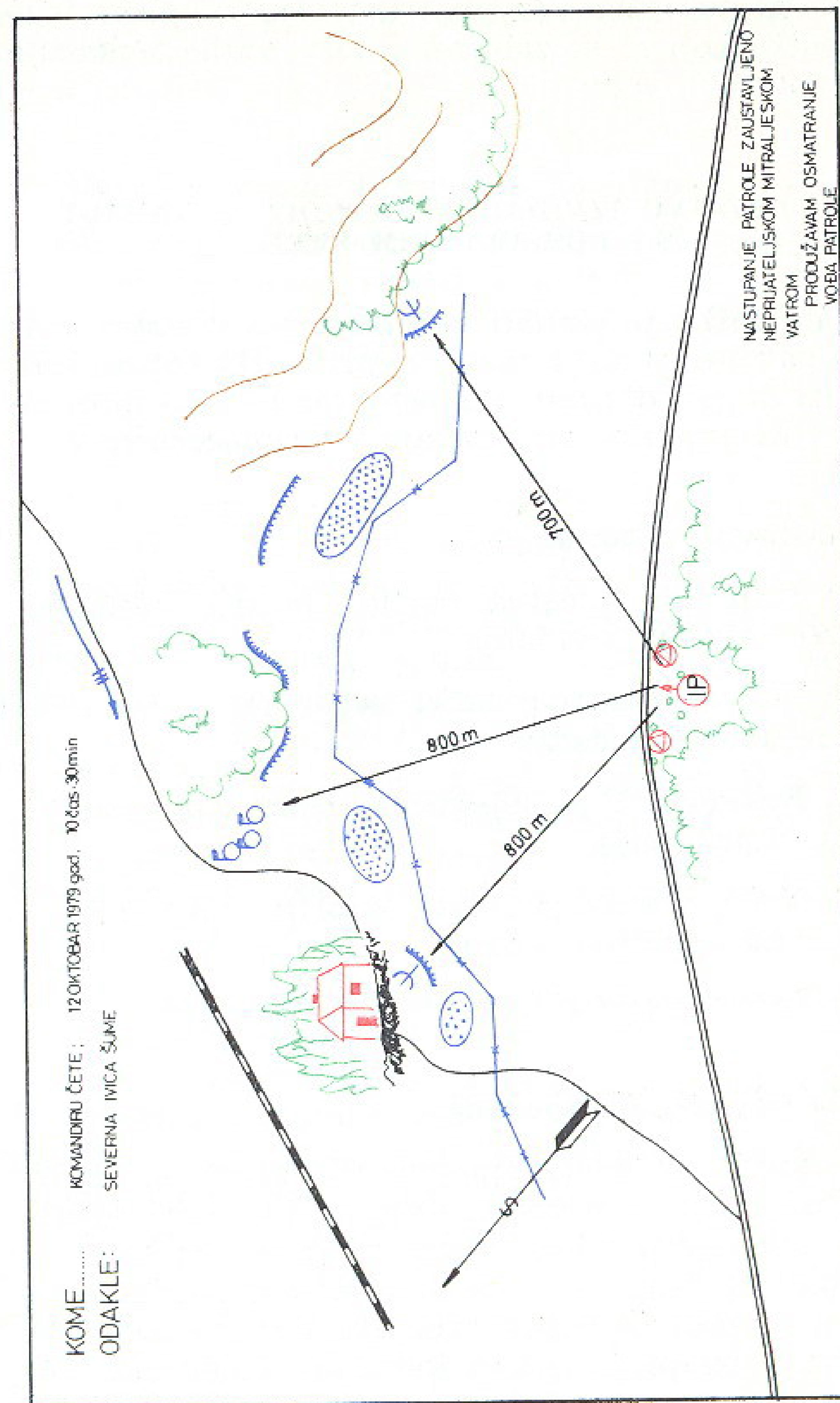
Sa komandom koja je uputila izviđačku patrolu, veza se održava pomoću radio-stanice ili kurira.

Komandir izviđačke patrole objašnjava vojnicima da je najvažniji zadatak IP da stupi u kontakt sa glavnim snagama neprijatelja i da ustanovi njihovu jačinu, sastav, predstojeću aktivnost i drugo. Pošto je komandir voda organizovao markiranje — predstavljanje jačeg neprijatelja, komandir IP saopštava vojnicima da se, najverovatnije, na položaju — visu ili grebenu neprijatelj ukopava i maskira. Određuje čelne i bočne izviđače i daje im zadatak za izviđanje.

U toku kretanja određenim pravcem, čelni (bočni) izviđači uočavaju neprijatelja, koji se priprema za odbranu, i izveštavaju komandira izviđačke patrole. Komandir prilazi čelnim izviđačima i ličnim izviđanjem — osmatranjem uverava se da je IP naišla na glavne snage neprijatelja. U cilju njegovog daljnjeg i potpunog izviđanja izdaje dopunske zadatke čelnim (dopunskim) izviđačima i jezgru. Zavisno od vremena i zemljišta, prikriveno privlači celu izviđačku patrolu što bliže neprijatelju, raspoređuje vojnike po grupama (2—3) i svakoj daje zadatak za izviđanje — osmatranje neprijatelja. Za izviđanje njegove bliže, pliće dubine šalje kroz međuprostore 1—2 grupice vojnika, koje se provlače kroz međuprostore i izviđaju raspored neprijatelja po dubini.

Na osnovu rezultata izviđanja — osmatranja svih vojnika-izviđača, komandir IP radi skicu izveštaja, u kojoj načelno obuhvata: prednji kraj (liniju razvoja), mesto i vrstu prepreka, raspored v/s na p/k i u bližoj dubini i dr. (shema br. 7).

O rezultatima izviđanja komandir IP izveštava radio-stanicom, po tablici signala i po razgovorniku, a po potrebi šalje kurira. U izveštaju navodi: gde je neprijatelj, njegov sastav i jačinu, šta radi, njegove verovatne namere za dalja dejstva i dr.

Shema 7 — Skica izveštaja

Na kraju vežbe vrši smotru oružja i vojnika, ističe vojnike koji su se zalagali u toku vežbe i ukazuje na propuste u radu.

2. — DEJSTVO IZVIĐAČKE PATROLE U NAPADU SA FORSIRANJEM REKE

Cilj vežbe je obučiti vojnike da u sastavu izviđačke patrole izviđaju reku i neprijatelja koji se brani (organizuje odbranu) u mostobranu i na suprotnoj obali, i da pravilno izveštavaju o primećenom.

Nastavna pitanja:

1) Priprema ljudstva, vozila i ostalih materijalnih sredstava za izviđanje.

2) Rad na polaznoj tački, organizacija osmatranja i izdavanje zadatka.

3) Kretanje IP po objektima i postupak pri nailasku na neprijatelja.

4) Način izviđanja reke i neprijatelja u mostobranu i na suprotnoj obali.

5) Sastavljanje i dostavljanje izveštaja.

Materijalno obezbeđenje:

— maskirna odela, manevarska municija, topovski udari, busole, dvogledi, dvogled za noćno osmatranje, radarski detektor, prenosni radar, komplet za hemijsko izviđanje, radiološki detektor, signalni pištolj sa raznobojnim raketama (signalnim mecima), signalna baterija, kodirana karta, radio-stanica, čamac gumeni i priručna sredstva za prelazak reke, konopac za prebacivanje preko reke, kanap za merenje dubine reke sa podeocima.

Metod pripreme i organizacija vežbe

Rad komandira voda — čete u organizaciji vežbe i pripremi komandira odeljenja (IP) isti je kao za vežbu »Dejstvo izviđačke patrole pri izviđanju neprijatelja i zemljišta«.

Tok vežbe

1) Priprema ljudstva, vozila i ostalih materijalnih sredstava za izviđanje

Kada dobije zadatak za izviđanje reke, komandir izviđačke patrole priprema ljudstvo, vozila i ostala materijalna sredstva, proučava zadatak i u potrebnom obimu ceni situaciju i donosi odluku — kratak zaključak o načinu izvršenja zadatka.

Pored ostalog, obraća posebnu pažnju na pripremu komandira IP i vojnika u prikupljanju podataka o širini, dubini i brzini reke, kao i podataka o neprijatelju koji se brani ispred ili na suprotnoj obali reke.

2) Rad na polaznoj tački, organizacija osmatranja i izdavanje zadatka

Po izvršenoj pripremi ljudstva, vozila i celokupne opreme, komandir izviđačke patrole, pod zaštitom čelnih izviđača, izlazi na polaznu tačku, gde postavlja neposredno obezbeđenje i organizuje osmatranje. Izdaje sledeći zadatak:

Zapovest komandanta JP:

a) Na pravcu napada jedinice (navesti koje) nalazi se reka ..., kao prirodna prepreka, čiju su-

protnu obalu brani neprijatelj verovatne jačine i sastava ... Postoji mogućnost da je preko reke prebacio deo snaga, najverovatnije, od jedne ojačane čete, koje su posele položaj u rejonu ... i obezbeđuju prilaze reci.

b) Naše odeljenje, u ulozi izviđačke patrole, dobilo je zadatak da izvidi reku (navesti koju) u rejonu od ... do ... i ustanovi: širinu, dubinu, brzinu, prilaze i pogodna mesta za prelazak (forsiranje) reke, sastav tla i dr. Pored toga treba prikupiti podatke o sastavu, jačini i grupisanju neprijateljevih snaga koje obezbeđuju mostobran i na suprotnoj strani (obali) reke.

c) Desno (levo), u rejonu — na pravcu izviđa reku i neprijatelja u mostobranu i na suprotnoj obali izviđačka patrola ..., sa zadatkom ...

U rejonu sela ... dejstvuju jedinice TO (navesti koje), a njihovi izviđački organi izviđaju reku i neprijatelja u tom rejonu. Kontakt sa ovim jedinicama i razmenu podataka sa njima uspostavićemo u toku izviđanja.

d) Odlučio sam izvršiti izviđanje reke ..., desno ... levo ..., da bih ustanovio karakteristike reke, jačinu i raspored neprijatelja na prilazu reci i snage na suprotnoj obali do linije ...

U čelne izviđače određujem: vojnike Petrovića i Jovanovića, vođa Petrović. Zadatak: obezbediti jezgro od iznenadnog napada neprijatelja s čela. Do rejona reke kretati se pravcem ... Prva osmatračka tačka ... po dolasku u rejon reke ... izvideti ovostranu obalu i bližu okolinu. O svemu primećenom u toku kretanja i izviđanja reke izveštavati me ugovorenim signalima.

U bočne izviđače određujem Stankovića i Preradovića, vođa Stanković. Krećete se desno (levo)

u visini jezgra i obezbeđujete ga od napada neprijatelja iz tog pravca (strane). O svemu primećenom izveštavati ugovorenim signalima.

Osmatrači čelnih i bočnih izviđača ... (dati zadatak kao u temi »Obuka čelnih i bočnih izviđača«).

Sastav jezgra: (navesti poimenično vojnike ili vozila). Zadatak: kretati se određenim pravcem i biti spremni za podršku čelnih i bočnih izviđača u izviđanju i za borbu sa ubačenim delovima neprijatelja. Za izviđanje reke dobićete dopunske i konkretne zadatke.

e) Signali za izveštavanje i komandovanje — po tablici ugovorenih signala.

f) Ja ću se kretati na čelu jezgra, a po potrebi i u sastavu čelnih (bočnih) izviđača.

g) Moji zamenici: Đorđević i Simić.

h) Odziv i lozinka.

3) Kretanje IP po objektima i postupak pri nailasku na neprijatelja

Nakon provere kako su pojedinci shvatili zadatak, komandir naređuje čelnim i bočnim izviđačima da krenu na zadatak. Kada ovi zauzmu propisno odstojanje i rastojanje, jezgro kreće po utvrđenom redu, načelno, u koloni po jedan, pognuto i pretrčavanjem od objekta do objekta, što zavisi od neprijatelja, zemljišta i vremena. Ako je izviđačka patrola na borbenim ili terenskim vozilima, u čelne (bočne) izviđače se određuju vozilo ili vojnici na motorima. Kretanje i izviđanje se vrši u skokovima po objektima i osmatračkim tačkama. Za izviđanje sumnjivih objekata vojnici, načelno, silaze sa terenskih vozila i izviđaju peške, dok vojnici u borbenim vozilima izviđaju iz vozila.

Neprijatelja u mostobranu, načelno, izviđati bočnim i dopunskim izviđačima, a njegove jače snage zaobilaziti, ali po mogućnosti ustanoviti njihovu jačinu i sastav i o tome obavestiti starešinu.

4) Način izviđanja reke i neprijatelja u mostobranu i na suprotnoj obali

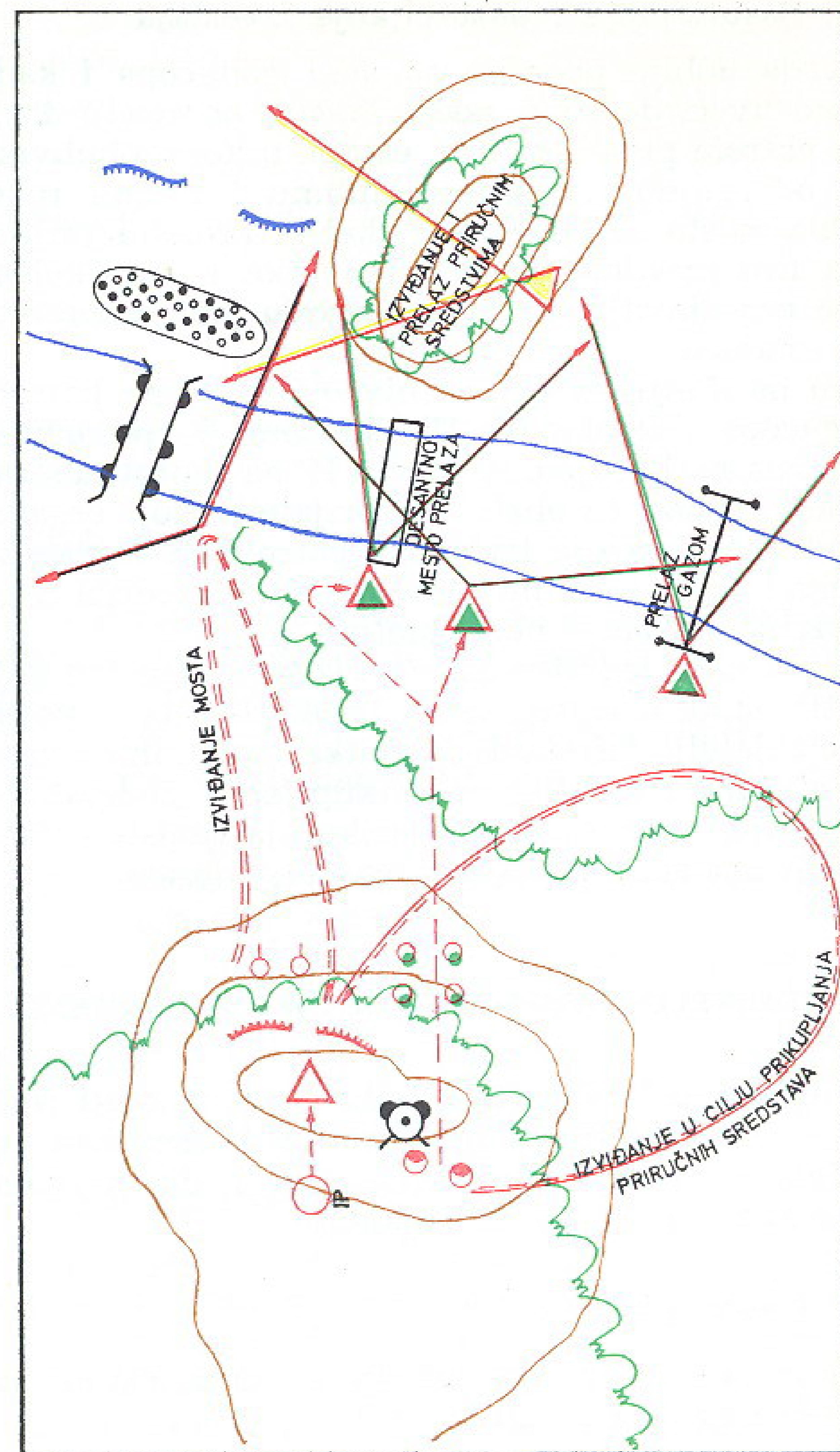
Po dolasku u rejon reke, odakle se može organizovati njeno izviđanje, komandir IP izlazi do čelnih izviđača i lično se uverava da li u bližoj okolini ima neprijatelja i kako on može uticati na tok izviđanja reke.

Daje dopunske zadatke čelnim izviđačima, poziva jezgro, organizuje neposredno osiguranje i dopunsko osmatranje, te pristupa organizaciji osmatranja — izviđanja reke. Načelno, deli IP na dve do tri podgrupe: za jednu podgrupu ili vozilo (na sredini) određuje poimenično vojnike i starešinu, drugu podgrupu šalje nizvodno na 2—3 km, a treću uzvodno takođe na 2—3 km. Sve podgrupe imaju zadatak da ustanove brzinu, širinu i dubinu reke, pogodna mesta za desantni i skelski prelaz i dr. (shema br. 8).

Komandiri podgrupa daju zadatak vojnicima i prikriveno kreću određenim pravcima, povremeno izlaze na obalu reke i ustanovljavaju da li je strma ili blaga. Dubinu i sastav tla mere i ispituju priručnim ili formacijskim sredstvima.

Od jedinica TO i mesnog stanovništva komandir IP prikuplja podatke od interesa za izviđačku patrolu, vodeći računa da ova ne bude otkrivena i onemogućena u izvršenju zadatka.

Ako je izviđačka patrola na vozilima, ona se maskiraju u blizini reke. Sa borbenih vozila nišandžije su spremne za podršku izviđača.

Shema 8 — Izviđanje reke

5. Sastavljanje i dostavljanje izveštaja

Kada dobije podatke od svih podgrupa i kada se lično uveri da su ti podaci tačni, komandir izviđačke patrole pravi skicu izveštaja, u kojoj obuhvata rejon od ... do ..., širinu, dubinu i brzinu reke, pogodna mesta za desantni i skelski prelaz i prilaze prema tim mestima, sastav dna reke i dr. Ukoliko otkrije neprijatelja, ucrtava njegovu jačinu i mesta gde se nalazi.

Po izviđanju ovostrane obale i reke, po potrebi i mogućnosti, komandir IP čamcem ili priručnim sredstvima prebacuje deo ili celu IP na suprotnu stranu reke i izviđa tu obalu i neprijatelja koji organizuje odbranu. Ako je izviđačka patrola na borbenim vozilima i ako postoji mogućnost, cela IP prelazi reku i nastavlja izviđanje neprijatelja.

Kada naše jedinice uspešno izvode napadna dejstva, IP ostaje u rejonu reke, izviđa dejstvo i postupak neprijatelja i dostavlja podatke starešini. Zavisno od konkretne situacije, po prikupljanju podataka o neprijatelju i reci komandir prikuplja ljudstvo i vozila, vrši analizu i vraća se u sastav jedinice.

3. — DEJSTVO IZVIĐAČKE PATROLE U ODBRANI

Cilj vežbe je obučiti vojnike da u sastavu izviđačke patrole izviđaju neprijatelja i zemljišta na pravcima napada neprijatelja, kao i da pravilno izveštavaju o rezultatima izviđanja.

Nastavna pitanja:

1) Priprema vojnika, vozila i ostalih materijalnih sredstavâ za izviđanje.

2) Izlazak na polaznu tačku i davanje zadatka izviđačkoj patroli.

3) Kretanje izviđačke patrole i izviđanje neprijatelja u napadu.

4) Sastavljanje i dostavljanje izveštaja.

Materijalno obezbeđenje:

— maskirna odela, dvogledi dvogled za osmatranje noću, busole, radio-uređaj i manevarska municija.

Tok vežbe

1) Priprema vojnika, vozila i ostalih materijalnih sredstava za izviđanje je ista kao u temi »Dejstvo izviđačke patrole«.

Komandir voda — čete vežbu koordinira sa jedinicom koja izvodi napad ili sam organizuje markiranje.

2) Izlazak na polaznu tačku i davanje zadatka izviđačkoj patroli

Pošto je proučio zadatak i izvršio sve pripreme, komandir odeljenja — voda, pod zaštitom čelnih izviđača, izvodi odeljenje — vod na polaznu tačku, gde organizuje osmatranje, postavlja neposredno osiguranje i izdaje zapovest za izviđanje.

Zapovest komandira IP:

a) Neprijatelj se nalazi u rejonu (na liniji). Njegov napad očekujemo u toku dana (noći) iz pravca ... Najverovatnije je da će njegove glavne snage napadati pravcem ... Verovatna linija razvoja u visini ..., a polazni položaj za napad na liniji ...

b) Naše odeljenje (vod) ima zadatak da u ulozi izviđačke patrole izviđa neprijatelja i zemljište na pravcu ... i ustanovi sastav, jačinu i grupisanje neprijateljevih snaga koje napadaju, snage koje podržavaju napad i snage u rezervi. Posebno treba ustanoviti pravce i vreme pokreta (napada) njegovih oklopnih jedinica.

c) Naše jedinice organizuju odbranu desno ..., levo ..., sa prednjim krajem na liniji ...

Desno — na pravcu ... izviđa izviđačka patrola 3. pp. Zadatak: ..., levo u rejonu ... nalaze se jedinice TO (navesti koje) i njihove izviđačke jedinice izviđaju i kontrolišu komunikaciju i zemljišne objekte na pravcu ...

d) Odlučio sam sa IP krenuti pravcem ... i ustanoviti jačinu i sastav snaga neprijatelja koje se kreću (napadaju) na tom pravcu. Posebno obratiti pažnju na dejstvo oklopnih snaga i jedinica za neposrednu podršku.

— prva osmatračka tačka ..., druga osmatračka tačka ... (ako se vidi).

Čelnim, bočnim i dopunskim izviđačima i ostali deo zapovesti izdati kako je izneto u vežbi »Dejstvo i postupci čelnih i bočnih izviđača«.

Po izdavanju zapovesti komandir izviđačke patrole proverava kako su vojnici shvatili svoje zadatke, a zatim propitivanjem proverava kako su shvatili postupak izviđača pri susretu sa slabim i jačim neprijateljem i način održavanja veze sa jezgrom.

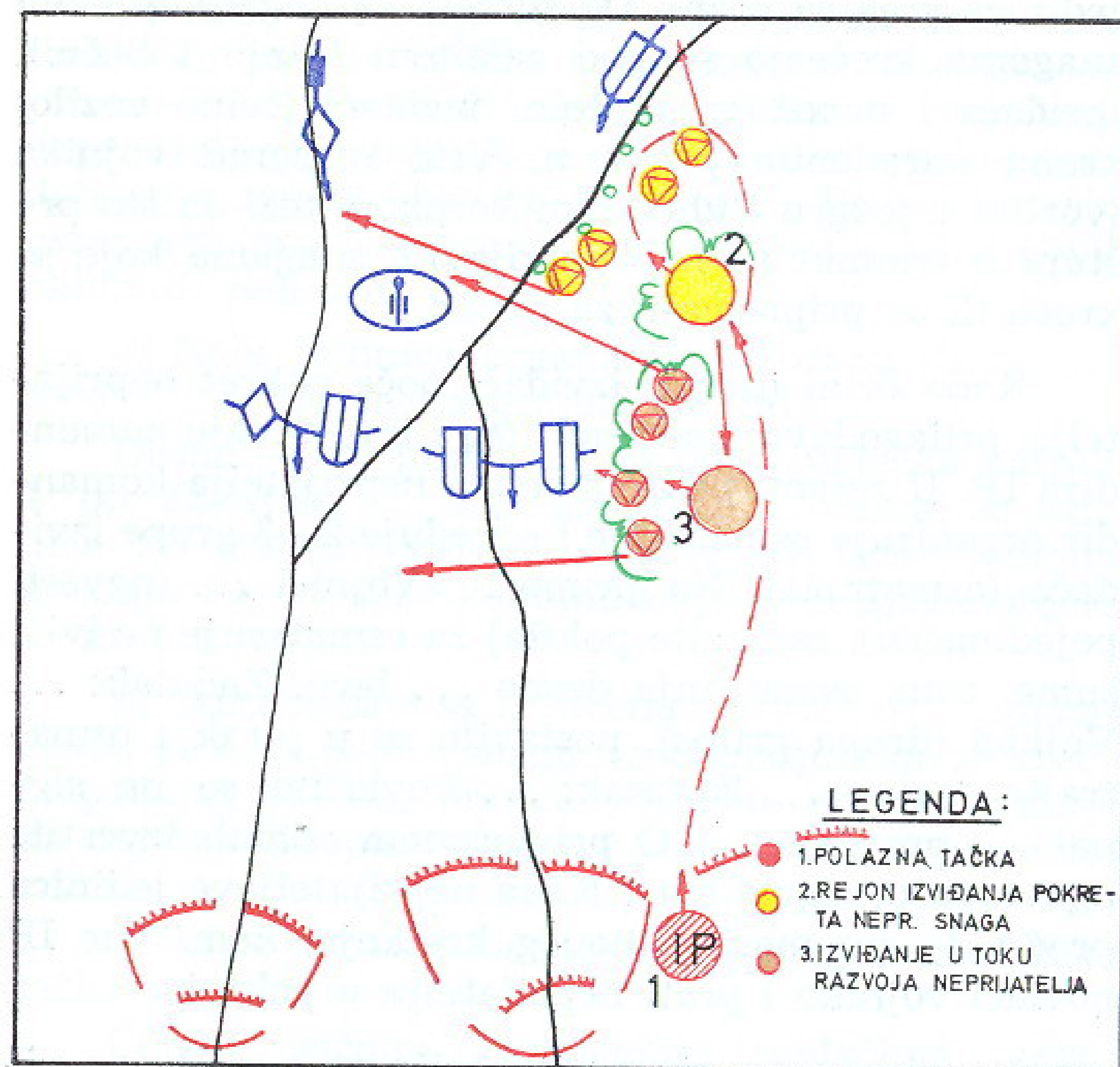
3) Kretanje izviđačke patrole i izviđanje neprijatelja u napadu

Komandir objašnjava vojnicima da će sada učiti kako se izviđa neprijatelj koji napada na pravcu naše

jedinice koja se brani. Do susreta sa neprijateljevim snagama krećemo se pod zaštitom čelnih i bočnih izviđača i naređuje da čelni izviđači (čelno vozilo) krenu određenim pravcem. Vrši raspored vojnika (vozila) u jezgru i ubrzanim korakom teži da što pre stupi u kontakt sa neprijateljevim snagama koje se kreću ili se pripremaju za napad.

Kada čelni (bočni) izviđači uoče pokret neprijatelja, prilagođavaju se zemljištu i izveštavaju komandira IP. U rejonu pokreta snaga neprijatelja komandir organizuje osmatranje i određuje 2—3 grupe izviđača (osmatrača). Na primer: »Vojnici ... (navesti pojedinačno), zauzmite položaj za osmatranje na ivici šume, zona osmatranja desno ... levo. Zadatak: ... Vojnici (druga grupa), postavite se u jarak i osmatrajte pravac ... Zadatak: ... Povlačite se na signal ... pravcem ... O primećenom odmah izvestite ugovorenim signalima«. Kada neprijateljeve jedinice prođu, tj. po meri njihovog kretanja, komandir IP povlači vojnike i prati neprijatelja u pokretu.

U rejonu razvoja neprijatelja za napad organizuje izviđanje — osmatranje, a svakoj grupi određuje položaj — mesto za osmatranje, zonu (pravac) osmatranja i zadatak. Posebno napominje da se obrati pažnja na neprijateljeve oklopne snage (shema br. 9). Kada obradi sva pitanja, tj. kada se uveri da su vojnici uvežbani u osmatranju i izviđanju neprijatelja u kretanju i zauzimanju položaja za napad, komandir izviđačke patrole prikuplja vojnike, vrši kratku analizu rada i prelazi na obradu sledećeg pitanja.

Shema 9 — Izviđanje neprijatelja u napadu

4) Sastavljanje i dostavljanje izveštaja

Jedan od metoda za obradu ovog pitanja je da komandir izviđačke patrole uvežbava vojnike po grupama kako su osmatrale — izviđale neprijatelja. Određuje svakoj grupi mesto rada i naređuje da otvorenim tekstom pišu sve što su videli u toku osmatranja, sakuplja te izveštaje, pregleda ih i vrši analizu sa vojnicima, daje vojnicima — grupama razgovornik

i kodirane karte i prelazi na uvežbavanje pretvaranja otvorenog teksta u kodirani izveštaj.

Po uvežbavanju vojnika u sastavljanju i kodiranju izveštaja, komandir sakuplja vojnike i vrši kratku analizu rada na ovom pitanju. Na primer: »Prva grupa nije tačno po karti odredila čelo kolone neprijatelja. Druga grupa je pogrešila u označavanju položaja — rejona razmeštaja oklopne jedinice« itd.

Analizu cele vežbe vrši na taj način što vojnicima ukazuje na dobre i slabe strane, ocenjuje celokupni rad, tj. ističe koja su pitanja dobro savladana a koja slabije, i kako nadoknaditi i otkloniti određene slabosti.

4. — DEJSTVO IZVIĐAČKE PATROLE U ZASEDI

Cilj vežbe je obučiti vojnike i izviđačku patrolu u smelom i drskom dejstvu iz zasede radi hvatanja — zarobljavanja pojedinaca ili vozila neprijatelja, na različitom zemljištu i u različitim uslovima.

Nastavna pitanja:

1) Metod pripreme i organizovanje taktičkog uvežbavanja.

2) Izlazak IP u rejon zasede, izbor mesta za zasedu i izdavanje zapovesti.

3) Posedanje položaja za zasedu i organizovanje osmatranja i sadejstva sa sredstvima podrške.

4) Postavljanje zasede, hvatanje, pretres i sprovođenje zarobljenika, zaplena dokumenata i opreme, onesposobljavanje vozila koja se ne mogu izvući.

Materijalno obezbeđenje

a) za pojedinca: maskirno odelo, manevarska municija.

b) za izviđačku patrolu: dvogledi, signalni pištolj i raznobojna manevarska municija, radar i radarski detektor, kanap za vezivanje i krpe za zapušavanje usta, radio-stanica i dr.

Tok vežbe

1) Metod pripreme i organizacija taktičkog uvežbavanja

Ova vežba se, načelno, izvodi kao produžetak vežbe IP u izviđanju.

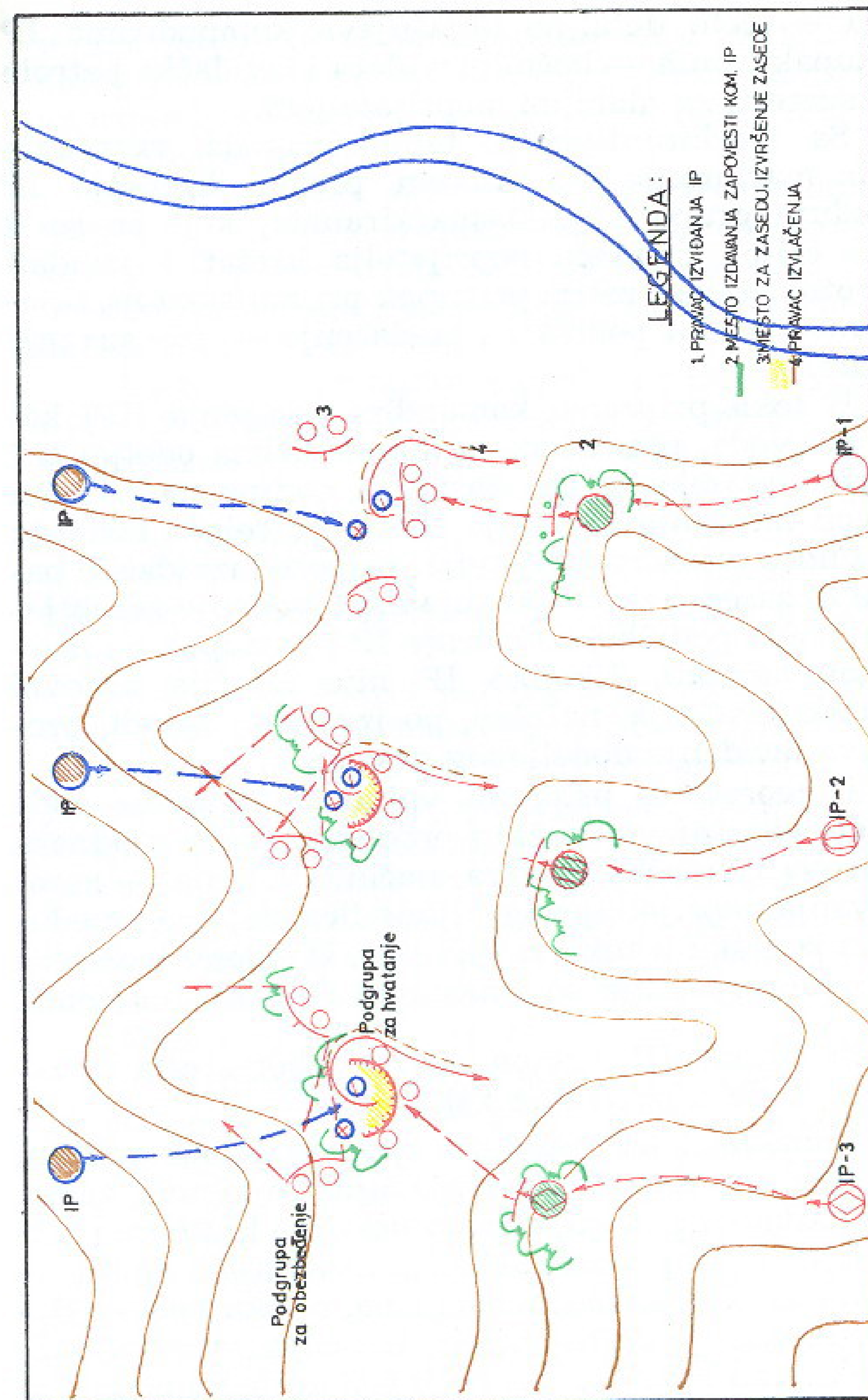
U pripremi za vežbu komandir voda — čete bira zemljište koje je delimično pošumljeno i ispresecano, jer treba da omogući prikriveno postavljanje zasede, maskiranje i međusobnu podršku u toku izvršenja zasede.

Za predstavljanje neprijatelja, vežbu koordinirati sa jedinicama pešadije koje vrše napad i izviđanje ili slanjem markiranata-vojnika druge nastavne godine, koji će u ulozi izviđačke patrole neprijatelja vršiti izviđanje.

Komandir voda — čete pravi plan vežbe (shema br. 10) i tablicu signala za rad markiranata.

Komandirima odeljenja — vodova saopštava temu, nastavna pitanja, vreme i mesto izvođenja pripreme i koji materijal treba proučiti.

Na pripremi komandir voda — čete objašnjava komandirima IP da će tu vežbu, načelno, izvoditi na pravcima gde su izvodili IP u izviđanju neprijatelja i zemljišta. Priprema se uvek izvodi na zemljištu i po planu vežbe koji je pripremljen ranije. Komandir

Shema 10 — Plan vežbe IP u zasedi

voda — čete detaljno objašnjava komnadirima IP postupak čelnih — bočnih izviđača i izviđačke patrole pri susretu sa slabijim neprijateljem.

Sa markirantima, po tablici signala, razrađuje način markiranja. Na svakom pravcu kretanja IP određuje grupu vojnika-markiranata, koji će se u ulozi čelnih izviđača neprijatelja kretati i izviđati suprotni pravac, zatim postupak pri nailasku na zasedu, međusobnu podršku i povlačenje — izbegavanje zasede.

U toku pripreme komandira odeljenja (IP) komandir voda, praktično, sa komandirima odeljenja i grupom vojnika druge nastavne godine na jednom pravcu izviđanja obrađuje postupak čelnih izviđača kada uoče pokret neprijatelja, raspored izviđačke patrole za zasedu, zarobljavanje i sprovođenje zarobljenika, način podrške, izvlačenje IP i postupak po izvršenom zadatku. Ukoliko IP nije izvršila osnovni zadatak izviđanja, načelno, po izvršenoj zasedi, produžava izviđanje dodeljenog pravca.

U teoretskoj pripremi vojnika, komandir voda — čete objašnjava značaj i prednost zasede u odnosu na druga izviđačka dejstva, način izvršenja — zarobljavanja neprijateljevog vojnog lica, dejstvo i međusobnu podršku u toku zasede i dr. U sklopu teoretske pripreme prikazuje se i nastavni film za ovu temu.

2) Izlazak IP u rejon zasede, izbor mesta za zasedu i izdavanje zapovesti

Komandiri IP produžavaju vežbu na ranijim pravcima izviđanja. Objašnjavaju vojnicima temu, cilj i nastavna pitanja, upoznajući ih sa kratkom pretpostavkom. Na primer: »U cilju izviđanja i uspostavljanja kontakta sa našim snagama, u toku noći — dana primećeno je da neprijatelj upućuje svoje izviđačke delove na pravcu . . . . . Radi prikupljanja podataka

o neprijatelju dobili smo zadatak da u toku izviđanja datog pravca postavimo zasedu, s ciljem da zarobimo neprijateljevo vojno lice, zaplenimo dokurmenta, naoružanje i opremu.

Za produžetak izviđanja do sledeće osmatračke tačke . . . . . u čelne izviđače određujem vojnike Mirkovića i Spasića, vođa Marković«. Zadatak čelnim, bočnim izviđačima i jezgru izdati kao i u vežbi »Izviđačka patrola u izviđanju«.

Kada sve izviđačke patrole produže sa izviđanjem dodeljenih pravaca i kada se čelni izviđači i jezgra približe objektima zasede, komandir voda daje signal markirantima da krenu prema izviđačkim patrolama. Odstojanja markiranata od čelnih izviđača treba da budu nešto veća, kako bi komandiri izviđačkih patrola imali vremena da daju zadatak i organizuju zasedu.

Kada uoče pokret slabijeg neprijatelja, čelni izviđači izveštavaju komandira izviđačke patrole i po njegovom naređenju prikriveno se povlače u sastav jezgra IP ili se sklanjaju u stranu, maskiraju se i imaju ulogu osmatrača ili podgrupe za obezbeđenje i prikupljanje dokumenata, opreme i naoružanja.

Komandir izviđačke patrole, po prijemu signala da se neprijatelj kreće putem ili vrzinom, što pre sa jezgrom izlazi u rejon zasede i izdaje zadatak.

Zapovest komandira IP:

a) Neprijatelj na udaljenju dva kilometra, jačine odeljenja, kreće se duž puta i izviđa pravac . . . . . Ispred ovog odeljenja, na 500—600 metara, kreću se dva vojnika.

b) Naša izviđačka patrola ima zadatak da postavi zasedu u rejonu, desno . . . . . levo . . . . . , i da zarobi (uhvati) jednog neprijateljevog vojnika, pokupi dokumenta i naoružanje, a potom da se povuče pravcem . . . . . u rejon . . . . .

c) Desno, levo, kao i ispred od rejona ..... nema naših delova.

d) Odlučio sam postaviti zasedu u ovom rejonu (pokazuje tačno mesto zasede), izvršiti napad na čelne izviđače (delove), jednog zarobiti i sprovesti u rejon ....., a ostale neprijateljeve vojnike po mogućnosti uništiti bez otvaranja vatre. Od ranjenih i mrtvih pokupiti naoružanje i dokumenta. Formirati podgrupu za hvatanje i dve podgrupe za obezbeđenje.

e) U podgrupu za zasedu (hvatanje) određujem vojnike Milanovića, Čumlijevskog i Sretenovića, komandir Milanović. Položaj za zasedu posesti ..... (po potrebi i mogućnosti, pokazati tačno mesto svakom vojniku), u vidu potkovice. Zadatak: kada čelni vojnik neprijatelja dođe do vojnika Čumlijevskog na 2—3 koraka, Milanović i Čumlijevski jednovremeno skaču, napadaju, onesposobljavaju ga — hvataju, zatvaraju mu usta i odmah se povlače u pravcu ..... Vojnik Sretenović štiti vojnike koji hvataju neprijatelja, po mogućnosti hladnim oružjem uništava drugog vojnika neprijatelja, kupi opremu, dokumenta i naoružanje i povlači se, određenim pravcem, na izvršenje.

f) U podgrupu za obezbeđenje, desno, određujem vojnike Ćosića, Bursaća i Smiljkovića, komandir Ćosić. Položaj za dejstvo zauzmite kod one vrzine. Zadatak: obezbeđujete desni bok zasede, zona dejstva desno ..... levo ..... Čelne vojnike propustiti i biti spreman za uništenje neprijatelja koji će intervenisati u toku hvatanja vojnika, kao i za prikupljanje dokumenata, oružja i vojne opreme. Povlačiti se na moj znak (signal) ..... u rejon ..... pravcem .....

g) U podgrupu za obezbeđenje, levo, po potrebi i mogućnosti odrediti vojnike koji su bili u ulozi čelnih izviđača. Zadatak kao za desnu podgrupu za obezbeđenje.

h) Signali po tablici signala (podgrupa za hvatanje povlači se po izvršenom zadatku).

i) Zamenici .....

j) Moje mesto — iza podgrupe za hvatanje (ili najčešće u sastavu podgrupe za hvatanje).

k) Odziv i lozinka.

3) Posedanje položaja za zasedu i organizacija osmatranja i sadejstva sa sredstvima podrške

Po izdavanju zadatka, komandir izviđačke patrole, proverava kako su vojnici, a posebno vođe podgrupa shvatili svoje zadatke. Posle toga svaka podgrupa prikrivenim pravcem odlazi u rejon dejstva i poseda položaj. Komandiri podgrupa raspoređuju vojnike i izdaju im dopunske zadatke za dejstvo. Na primer, Ćosiću, zauzmi zaklon pozadi ovog žbuna, osmatraj u pravcu ..... po zarobljavanju neprijateljevog vojnika od ubijenih i ranjenih vojnika ..... prikupiti naoružanje i opremu. Komandir IP organizuje osmatranje neprijatelja sa celom izviđačkom patrolom, koja je posela položaj za zasedu, vodeći računa da isti ne zaobiđe zasedu. U slučaju da neprijatelj promeni pravac kretanja komandir pravovremeno menja položaj zasede s tim da ista ne bude otkrivena i teži da uhvati neprijateljevog vojnika. U ovom slučaju zasedu mogu postaviti i bočni izviđači.

Zaseda mora biti postavljena pre nailaska neprijatelja, jer uspeh zasede zavisi od blagovremenog i prikrivenog posedanja položaja za zasedu i iznenadnog i energičnog dejstva iste.

Za podršku zasede mogu se angažovati i jedinice TO. U tom cilju utanačuje se mesto i vreme izvršenja zasede i određuje se jedinica koja će biti spremna da stupi u borbu posebno sa jedinicama neprijatelja, koje

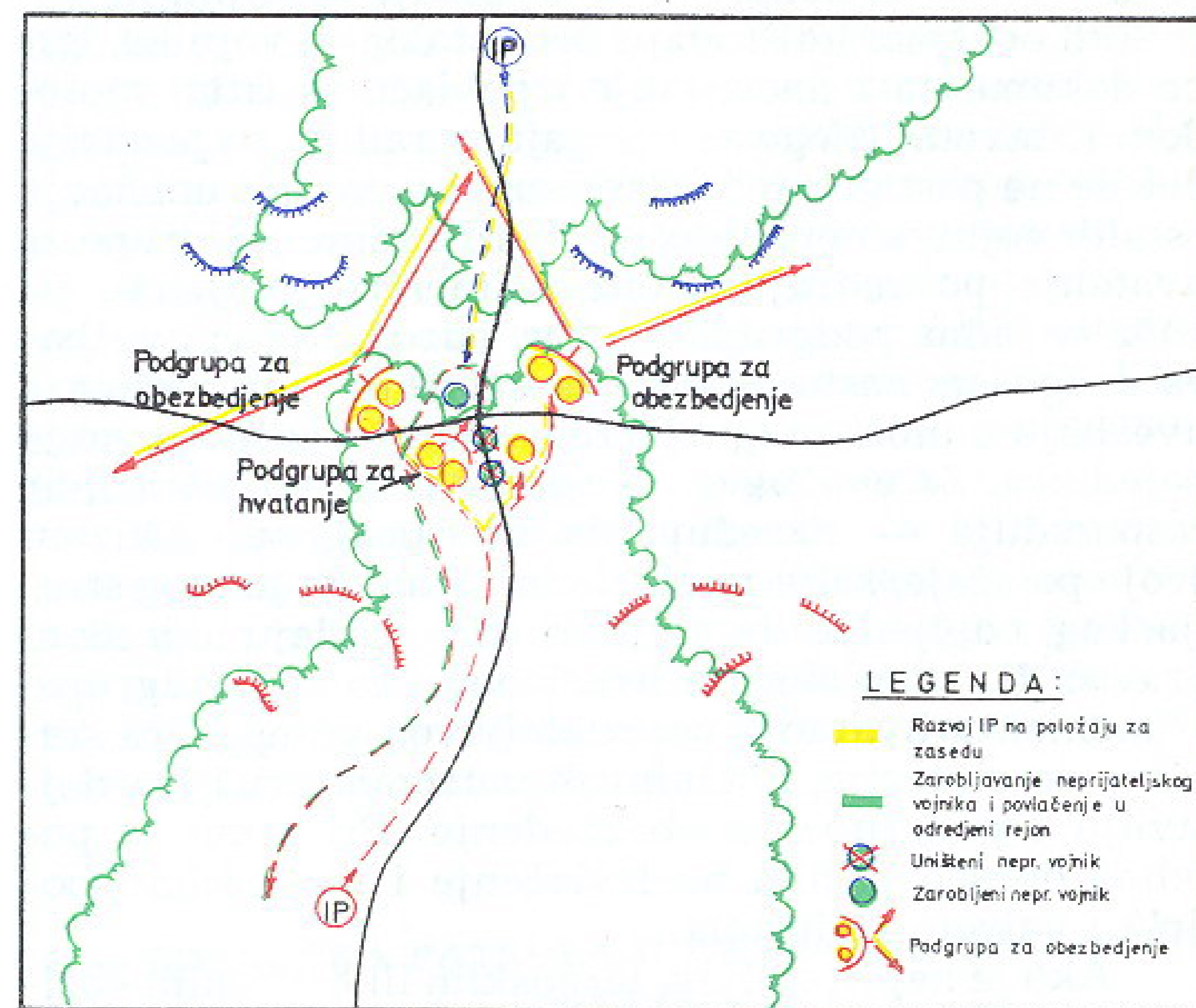
bi intervenisale u oslobađanju zarobljenog vojnog lica neprijatelja.

4) Postavljanje zasede, hvatanje, pretres i sprovođenje zarobljenika, zaplena dokumenata i opreme, onesposobljavanje vozila koja se ne mogu izvući

Bočna osiguranja (podgrupe za obezbeđenje) propuštaju neprijateljeve čelne izviđače i izveštavaju komandira IP. Kada čelni izviđači neprijatelja izbiju, u visini podgrupe za hvatanje, na udaljenje od 2 do 5 koraka, komandir IP ili vođa daje znak za hvatanje. Na taj znak dva vojnika iz podgrupe za hvatanje, po ranije utvrđenom zadatku, skaču na neprijateljevog vojnika (odnosno lutku koju ovaj nosi), razoružavaju ga, zapušavaju (zatvaraju) mu usta i odmah se povlače određenim pravcem. Ostali vojnici iz ove podgrupe (jedan ili dva) hladnim oružjem ili vatrom iz automatskih pušaka, zavisno od situacije, uništavaju preostale vojnike, oduzimaju im oružje, dokumenta i ostalo i povlače se određenim pravcem (shema br. 11).

Ukoliko jezgro neprijateljeve IP uoči da je izvršen napad na njihove čelne izviđače i pokuša da interveniše, tj. otvori vatru, podgrupe za obezbeđenje štite podgrupu za hvatanje otvarajući iznenadnu i jaku automatsku vatru, uništavaju neprijatelja, po mogućnosti oduzimaju naoružanje i dokumenta od ranjenih i poginulih neprijateljevih vojnika i na signal komandira IP povlače se određenim (ugovorenim) pravcem.

Po izdavanju zapovesti za zasedu, uvežbava svaku podgrupu u posedanju položaja za zasedu. Posebno obraća pažnju na podgrupu za hvatanje, koja načelno poseda položaj u vidu potkovice. Kada su svi vojnici i podgrupe zauzeli položaj, naređuje maskiranje i ukopavanje, a zatim komandir IP odlazi na 50—100 metara ispred položaja zasede i uverava se kako je za-

Shema 11 — IP u zasedi

seda maskirana i ukopana. Uočene nedostatke odmah otklanja.

Radi uvežbavanja u hvatanju (zarobljavanju) neprijateljevog vojnog lica, komandir IP šalje dva markiranta i naređuje im da određenim pravcem krenu u izviđanje. Vojnici se kreću uspravno — slobodno, jer ne primećuju ništa. Kada dođu do položaja podgrupe za hvatanje, komandir IP je uvežbava. Komandir i još jedan vojnik razoružavaju čelnog vojnika (njima najbližeg), savladavaju ga i puzećim ili trčećim — pognutim korakom odmah se povlače. Istovremeno,

ostali vojnici iz podgrupe za hvatanje hladnim ili vatrenim oružjem uništavaju pre ostalog-le vojnike, kupe dokumenta i naoružanje i povlače se istim metodom i stavom. Uloge se menjaju, a radnja se ponavlja dok se ne postigne jednovremeno hvatanje i uništenje ostalih vojnika neprijatelja. Uvežbavanje podgrupe za hvatanje posmatraju ostali vojnici iz odeljenja, pa kada se jedna podgrupa uvežba, određuje se i uvežbava druga, uz nastojanje da se svi vojnici iz odeljenja uvežbaju u ulozi podgrupe za hvatanje i zarobljavanje pojedinca. Za uvežbavanje cele IP u zasedi, komandir raspoređuje — naređuje da sve podgrupe zauzmu svoje položaje, šalje markirante jačine do jednog streljačkog odeljenja da u ulozi IP izviđaju određeni pravac. U ovom slučaju uvežbavaju se sve podgrupe. U momentu hvatanja neprijateljevog vojnog lica, zavisno od situacije, hladnim ili vatrenim oružjem dejstvuju i podgrupe za obezbeđenje. Pri tome se posebno obraća pažnja na izvlačenje i međusobnu podršku vatrom podgrupa.

Ako je neprijatelj na terenskim ili borbenim vozilima ili na motorima, zaseda se postavlja na čelno vozilo, a podgrupa za napad (hvatanje), po mogućnosti bez otvaranja vatre, zarobljava jednog ili više vojnika i povlači se određenim pravcem. Podgrupe za obezbeđenje u ovom slučaju otvaraju vatru na druga neprijateljeva vozila koja se izvlače ili pristižu u pomoć vozilu koje je upalo u zasedu. Vođa jedne podgrupe naređuje da dva vojnika pokupe oružje i dokumenta od ranjenih i poginulih vojnika i iz oštećenih vozila i da se, pod zaštitom ostalih vojnika, povuku u sastav podgrupe. Po signalu ili naređenju komandira IP, povlače se i podgrupe za obezbeđenje.

Nakon prikupljanja IP, komandir postrojava vojnike i analizira vežbu. Najpre postavlja pitanje, tj. zahteva da komandir podgrupe za hvatanje iznese nedostatke i slabosti vojnika iz njegove podgrupe, a zatim iznosi i analizira rad vođa podgrupe za obezbeđenje. U analizi zahtevati da i vojnici iznose svoja mišljenja i daju predloge. Komandir odeljenja (IP) i vođe podgrupa mogu, posle obrade svakog pitanja, da vrše analize i da ukazuju na učinjene propuste.

U svojoj analizi komandir IP još jednom ukazuje vojnicima na cilj ove vežbe i da li je taj cilj postignut, odnosno da li je IP izvršila postavljeni zadatak. Ukazuje na dobre i loše postupke — radnje podgrupa i ističe dobar rad i zalaganje pojedinaca.

Ako se zaseda izvodi noću, što će biti najčešći slučaj, onda treba težiti da se organizacioni deo izvrši do pada mraka, a hvatanje, zarobljavanje i povlačenje izvesti u toku noći. Udaljenje između podgrupa u toku noći je manje. Veza se održava neposrednim kontaktom i svetlosnim signalima.

5. — IZVIĐAČKA PATROLA U IZVOĐENJU IZVIĐAČKOG PREPADA

Cilj vežbe je uvežbati vojnike i izviđačku patrolu u vršenju prepada i zarobljavanju neprijateljevog vojnog lica, a komandira IP u komandovanju pri izvršenju prepada.

Nastavna pitanja:

1) Priprema izviđačke patrole za prepad.

2) Izlazak na polaznu tačku (PT), organizacija osmatranja i izbor objekta za prepad.

3) Davanje zadatka i organizacija sadejstva sa jedinicama za podršku i jedinicama TO.

4) Kretanje do objekta prepada i izvršenje zadatka.

5) Izvlačenje, povlačenje i sprovođenje zarobljenika u rejon prikupljanja.

Materijalno obezbeđenje

a) Za pojedinca: maskirna odela, manevarska municija.

b) Za izviđačku patrolu: dvogledi, IC uređaji, prenosni radar, radarski detektor, sredstva za izviđanje i savlađivanje žičanih prepreka i minskih polja, radio-stanica i dokumenta za izveštavanje.

Metod pripreme i organizacija vežbe

U toku izviđanja izviđačka patrola je uočila neprijatelja koji na dostignutoj liniji vrši pripreme za odbranu.

U obradi ove vežbe komandir voda — čete, po potrebi, može posebno da vrši izbor zemljišta za svaku IP, a može vežbu izvoditi na već određenim pravcima gde su IP izvodile prethodne vežbe. Na osnovu ostvarene zamisli komandir voda — čete pravovremeno daje zadatak i saopštava komandirima IP temu, nastavna pitanja i mesta gde će se izvoditi priprema komandira odeljenja (IP). Komandir voda — čete radi plan izvođenja vežbe, u kome predviđa:

— način markiranja neprijatelja: P/K neprijateljeve odbrane; po potrebi i mogućnosti, uočene vatrene tačke; način organizacije osmatranja i osiguranja; žičane prepreke i minska polja i način njihovog obezbeđenja;

— za svaku IP određuje polaznu tačku, pravac kretanja do objekta za prepad, način savlađivanja prepreke, način izvršenja prepada, pravac povlačenja i rejon prikupljanja;

— raspored i zadatak sredstava za vatrenu podršku (ako se vrši) ili sadejstvo sa jedinicama TO (shema br. 12).

Na pripremi komandira IP, komandir voda — čete daje komandirima izvode iz plana vežbe i upoznaje ih sa svim pitanjima po planu vežbe. Osnovno je da komandiri shvate polazne tačke, objekte za prepad (ako sami ne vrše izbor objekta), pravce kretanja do njih, pravac izvlačenja i povlačenja u zborni rejon.

Ukoliko se vežba ne koordinira sa drugim jedinicama, komandir voda — čete, po planu markiranja, utanačuje rad i postupak markiranata.

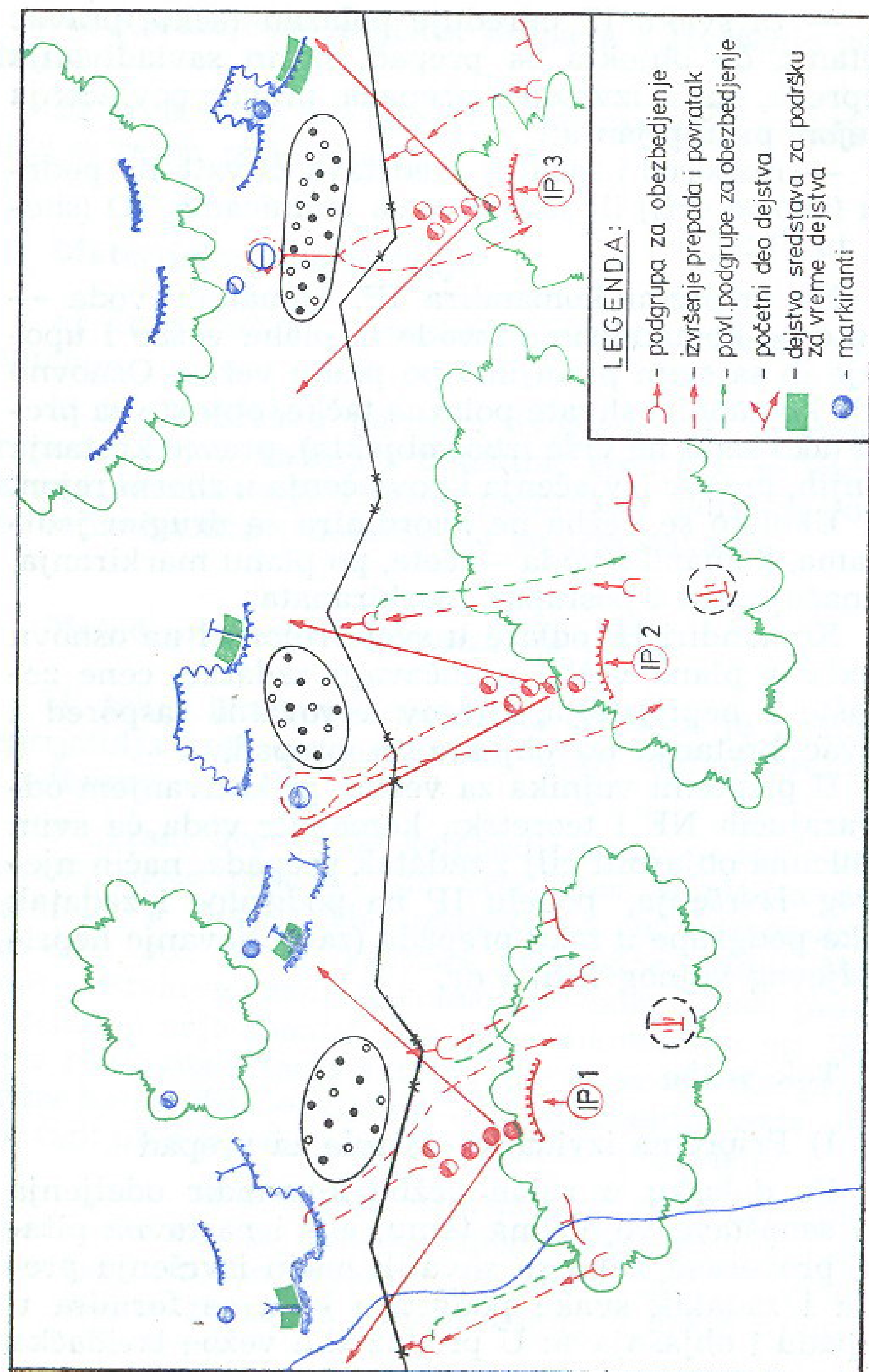
Komandiri IP odlaze u svoje rejone i na osnovu izvoda iz plana vežbe proučavaju zadatke, cene zemljište i neprijatelja, njegov verovatni raspored i pravac kretanja do objekta za prepad.

U pripremi vojnika za vežbu, prikazivanjem odgovarajućih NF i teoretski, komandir voda će svim vojnicima objasniti cilj i zadatak prepada, način njegovog izvršenja, podelu IP na podgrupe i zadatak svake podgrupe u toku prepada (zarobljavanje neprijateljevog vojnog lica) i dr.

Tok vežbe

1) Priprema izviđačke patrole za prepad

Po dolasku u rejon vežbe komandir odeljenja (IP) saopštava vojnicima temu, cilj i nastavna pitanja, proverava kako su shvatili način izvršenja prepada i zadatak svake podgrupe koja se formira u prepadu i objašnjava: U produžetku vežbe izviđačka

Shema 12 — Plan vežbe IP u napadu

patrola u izviđanju neprijatelja i zemljišta, a u cilju prikupljanja podataka o neprijatelju, dobija zadatak da izvrši prepad na izabrani objekat i zarobi neprijateljevo vojno lice, zapleni dokumenta i vojnu opremu.

Naređuje zameniku da se izvrši priprema odeljenja (IP) za vežbu, a on za to vreme, sa komandirom voda ili jedinicom koja izvodi vežbu, utanačuje rad markiranata i na osnovu izvoda iz plana vežbe bira — određuje polaznu tačku, pravac kretanja do objekta za prepad, način savlađivanja prepreka, mesto prolaza u preprekama ili način pravljenja prolaza, orijentirno određuje položaj za podgrupe za obezbeđenje, način izvršenja prepada, redosled i pravac povlačenja i sprovođenja zarobljenika.

Kada je izvršena priprema, komandir IP, zavisno od vremena, proverava kako su se pojedinci i cela IP pripremili za vežbu.

2) Izlazak na polaznu tačku (PT), organizacija osmatranja i izbor objekta za prepad

Do polaznog položaja za prepad IP se kreće pod zaštitom čelnih izviđača. Na polaznom položaju (PT) komandir IP određuje osmatrača i neposredno osiguranje, organizuje osmatranje sa celom IP, pokazuje gde se neprijatelj nalazi, šta je do sada uočeno — otkriveno o njemu. Komandir IP objašnjava svim vojnicima: »Zona osmatranja desno ..., levo ... Naročitu pažnju treba obratiti na objekat ... U ovoj zoni treba da detaljno prikupimo podatke o rasporedu vatrenih tačaka neprijatelja, da izaberemo najpogodniji objekat za prepad, da proučimo i procenimo susedne delove neprijatelja ili vatrene tačke koje bi intervenisale za vreme prepada na izabrani objekat, da izaberemo najpogodniji pravac pokreta do objekta za prepad i dr.«. Za vreme osmatranja položaja i

objekta za prepad komandir odeljenja, sa komandirom voda i starešinom za podršku (ako se ova vrši), utanačuje neutralisanje najopasnijih v/s neprijatelja i predviđa kako i sa kog položaja podgrupama za obezbeđenje ili jedinicama TO štititi podgrupu za prepad, kako savladati prepreke i uskladiti postupak i dejstvo svih podgrupa u toku prepada i povlačenja.

Jedinica koja predstavlja neprijatelja, odnosno markiranti, kojima rukovodi komandir voda, postupaju po planu markiranja vodeći računa o redosledu aktiviranja pojedinih objekata (ciljeva), kako bi vojnici i komandir IP mogli da izaberu najpogodniji objekat za prepad.

Zavisno od vremena i ostalih uslova, komandir IP ide od jednog do drugog vojnika i traži mišljenje o tome koji je cilj (objekat) najpogodniji za prepad, kojim pravcem prići do njega, gde i kako savladati prepreke, kako neutralisat susedne vatrene tačke neprijatelja, zatim o načinu izvršenja prepada i redosledu povlačenja i dr.

Na osnovu mišljenja većeg broja vojnika i njegove lične procene, komandir IP donosi zaključak (odluku) o tome na koji objekt (cilj) izvršiti prepad, kojim pravcem prići do objekta, gde i kako savladati prepreke i drugo.

3) Davanje zadatka i organizovanje sadejstva sa jedinicama za podršku i jedinicama TO

Zapovest komandira IP za prepad:

a) Neprijatelj se brani (nalazi): desno grupa kuća, levo usamljeni vis (k. 650), po dubini pošumljeni vis. Prednji kraj se proteže na liniji . . . Ispred p/k uočene su žičane prepreke . . . i jedno mešovito minsko polje. Otkrivene su vatrene tačke, i to: 1. puškomitraljez na ivici šume, 2. grupa strelaca u rovu ispred usamljene kuće, 3. ispred p/k radi osmatranja

položaja i prepreka na desnoj ivici šume nalazi se vojnik-osmatrač.

b) Naša izviđačka patrola dobila je zadatak da izvrši prepad na objekt (na delu rova), zarobi neprijateljevo vojno lice, pokupi primerke naoružanja i vojne opreme i dokumenta.

c) Desno, levo, kao i u rejonu prepada nema naših delova. U rejonu sela . . . nalazi se teritorijalna četa i, po potrebi, sa položaja . . . podržavaće dejstvo i povlačenje IP. Iz rejona . . . baterija topova 76 mm će po mom signalu dejstvovati po položaju neprijatelja — štititi prepad i povlačenje patrole.

d) Odlučio sam prepad izvršiti na objekat (navesti koji) na ivici šume, zarobiti neprijateljeve vojnike i sprovesti ih u rejon . . . Formirati podgrupu za hvatanja, obezbeđenje i pravljenje prolaza u preprekama.

e) U podgrupu za pravljenje prolaza u preprekama određujem: Jovanovića i Ristića, komandir Jovanović. Pravac kretanja . . . . Prolaz napraviti kod . . ., a zatim zauzmite položaj levo i desno od prolaza, odakle ćete štititi podgrupu za prepad i obezbeđivati prolaz u preprekama do izvršenja zadatka. Vatru ćete otvarati samo u slučaju otkrivanja dejstva podgrupe za prepad. Povlačite se zadnji.

— Podgrupa za obezbeđenje: vojnici Šećirović i Bogovac, komandir Šećirović. Pravac kretanja za podgrupom za pravljenje prolaza, zauzmite položaj na suprotnoj ivici šume, odakle štitite dejstvo i povlačenje podgrupe za prepad — hvatanje. Vatru ćete otvarati samo u slučaju otkrivanja dejstva podgrupe za prepad. Povlačite se po izvršenju zadatka podgrupe za prepad.

— U podgrupu za hvatanje biću ja i vojnici Ivanović i Ljubojević. Zadatak: krećemo se određenim

pravcem iza podgrupe za obezbeđenje, a po prelasku prepreka, brzim i nečujnim pokretom uskočićemo u zaklon, savladati i po potrebi onesvestiti neprijateljevog vojnika i što pre se povući istim pravcem u rejon ... Po zarobljavanju i izvlačenju vojnika, Ljubojević uzima oružje, opremu i dokumenta koja se nađu u zaklonu.

— U slučaju ranjavanja nekog iz podgrupe za prepad ili iz ostalih podgrupa, ranjenike će izvlačiti vojnici iz podgrupe za obezbeđenje.

f) Signali: za pokret podgrupe za pravljenje prolaza, za gotovost prolaza, za otvaranje vatre, povlačenje podgrupa za obezbeđenje i dr.

g) Moj zamenik — vojnik Petrović.

h) Odziv i lozinka.

Komandir IP, zavisno od neprijatelja i zemljišta, neće uvek biti neposredno u sastavu podgrupe za prepad, već će biti na mestu odakle će moći da najviše i najbolje utiče na zadatak.

4) Kretanje do objekta prepada i izvršenje zadatka

Kada se uveri da su vojnici, a posebno vođe podgrupa, pravilno shvatili zadatak, komandir IP saopštava da će, u cilju taktičkog uvežbavanja, najpre da radi (uvežbava) podgrupa za pravljenje prolaza u preprekama (ostale podgrupe posmatraju rad). Vođa podgrupe izdaje dopunski zadatak i komanduje: »Gotovs« i »Napred«. Kada dođu do prepreke, vođa makazama seče žicu vodeći računa da nije naelektrisana, a pomoćnik je razvlači do drugog kolja i kada naprave prolaz, ugovorenim signalom — znakom izveštavaju komandira IP da je prolaz napravljen. Zatim zauzimaju položaj za dejstvo, štite pokret i dejstvo ostalih podgrupa i obezbeđuju prolaz u preprekama sve do povratka grupe za prepad i obezbeđenje. Komandir IP otklanja nedostatke i radnja se ponavlja dok se rad ne uvežba u potpunosti.

Pri uvežbavanju podgrupe za obezbeđenje, komandir IP objašnjava vojnicima: »Da bi rad podgrupe za pravljenje prolaza štitile ostale podgrupe i kada prolaz bude napravljen, polazi podgrupa za obezbeđenje. Ona kreće istim pravcem, prolazi kroz otvor u preprekama, a može da zauzme položaj i ispred prepreka.« Potom naređuje vođi podgrupe za obezbeđenje da počne sa radom.

Vođa podgrupe za obezbeđenje komanduje» Gotovs« i »Pognuto« ili »Puzanjem za mnom«. Kada podgrupa prođe kroz otvor u preprekama, komandir IP objašnjava da vođa ove podgrupe sada izdaje dopunski zadatak, pri čemu svakom vojniku određuje gde da zauzme zaklon za dejstvo i u kom pravcu, tj. na koji cilj (vatrenu tačku), da bude spreman da otvori vatru. Po naređenju vođe vojnici zauzimaju zaklone i spremaju se za otvaranje vatre.

Posebna pažnja se poklanja uvežbavanju podgrupe za prepad. Komandir IP, u ulozi vođe podgrupe za prepad, objašnjava vojnicima postupak. Kada podgrupa napravi prolaz u preprekama i podgrupa za obezbeđenje (jedna ili dve) zauzme položaj, polazi istim pravcem podgrupa za prepad. Komanduje: »Gotovs« i »Puzanjem« ili »Pognuto za mnom«. Ostali vojnici posmatraju rad ove podgrupe. Po prolasku kroz prepreke, sa mesta — položaja odakle se može dobro osmatrati objekat prepada, vođa podgrupe izdaje dopunski zadatak vojnicima, pri čemu svakom vojniku određuje pravac i način kretanja do objekta za prepad, jednovremeni upad u rov — zaklon, savlađivanje neprijateljevog vojnika, zatvaranje usta i vezivanje, tj. izvlačenje iz zaklona i sprovođenje tog vojnika do zbornog rejona (mesta). Zavisno od vre-

mena i zemljišta, načelno će podgrupa za prepad (hvatanje) da se kreće pognuto ili pretrčavanjem. Kada dođu na 3 do 6 koraka od objekta za prepad, na znak (komandu) vođe će, jednovremeno, i vođa i još jedan ili dva vojnika upasti u zaklon i bez otvaranja vatre izvući jednog vojnika. Ostali vojnici iz sastava ove podgrupe uzimaju oružje, opremu i dokumenta i povlače se određenim pravcem. Komandir IP, u ulozi vođe podgrupe za hvatanje (prepad), praktično izvodi radnju, a zatim određuje druge vojnike i uvežbava privlačenje, upad i izvlačenje neprijateljevog vojnika. Zavisno od raspoloživog vremena, poželjno je da se svi vojnici iz sastava IP uvežbaju u radu i ulozi podgrupe za hvatanje (prepad).

Kada se komandir IP uveri da su sve podgrupe uvežbane u svojim ulogama, saopštava vojnicima da će preći na uvežbavanje svih podgrupa jednovremeno. Povlači sve vojnike na polaznu tačku (položaj) i upućuje podgrupu za pravljenje prolaza u preprekama. Kada ova dâ znak da je prolaz napravljen, polazi podgrupa za obezbeđenje, prolazi kroz napravljeni otvor i zauzima određeni položaj spremna za otvaranje vatre. Vatru otvara samo u slučaju otkrivanja dejstva podgrupe za hvatanje.

Podgrupa za hvatanje (prepad) polazi određenim pravcem, upada u zaklon, hvata i izvlači vojnika (markiranta — lutku).

Ako je neprijatelj (markiranti) otkrio dejstvo podgrupe za prepad, podgrupa-pe za obezbeđenje, na znak komandira IP ili samostalno, otvaraju jaku automatsku vatru po najopasnijim — najbližim ciljevima (vatrenim tačkama) neprijatelja. Komandir IP daje znak za otvaranje vatre jedinici za podršku, čime se neutrališe i sprečava neprijatelj da uspešno interveniše vatrom i pokretom u zaštiti svog vojnika i u eventualnom njegovom oslobađanju.

5) Izvlačenje, povlačenje i sprovođenje zarobljenika u rejon prikupljanja

Izvlačenje i povlačenje podgrupe komandir IP uvežbava obrnutim redom. Najpre se povlači podgrupa za hvatanje (prepad) i kada, načelno, pređe otvor u preprekama, povlači se podgrupa za obezbeđenje, jednovremeno ili po delovima, pri čemu se vojnici štite u povlačenju.

Načelno, ranjene i poginule vojnike izvlače i nose vojnici iz sastava podgrupa za obezbeđenje i za pravljenje prolaza u preprekama.

Po prikupljanju svih podgrupa u zborni rejon, komandir proverava da li je svo ljudstvo došlo. Zarobljenika, dokumenta i zaplenjenu opremu odmah šalje komandi.

Ukoliko je izviđačka patrola na terenskim ili borbenim vozilima, terenska vozila se ostavljaju iza zaklona, a borbena BRDM-2 ili tenkovi se, sa najpovoljnijeg položaja, upotrebljavaju za obezbeđenje podgrupe za pravljenje prolaza i za hvatanje.

Po završetku vežbe komandir IP vrši analizu rada podgrupa i pojedinaca, po nastavnim pitanjima, sa težištem na radu podgrupe za hvatanje.

Glava V

DEJSTVO IZVIĐAČKE GRUPE (IG)

Cilj teme je obučiti vojnike u pripremi, provlačenju i zajedničkom radu i dejstvu IG u pozadini neprijatelja (na PZT), u pravilnom izboru baze, organizovanju osmatranja i prikupljanja podataka o neprijatelju i zemljištu, saradnji i zajedničkom dejstvu sa organima i jedinicama TO. Starešine obučiti u pravilnom izdavanju zadataka i vođenju IG u toku prikupljanja obaveštajnih podataka u pozadini neprijatelja.

Obraditi vežbe:

1. Priprema, provlačenje i rad IG u bazi.

2. Kretanje IG u pozadini neprijatelja i izviđanje pojedinih elemenata borbenog poretka neprijatelja.

3. Postupak IG u različitim situacijama.

Zemljište. Mesto gde će se pripremiti IG treba da je van domašaja artiljerijske vatre neprijatelja, da je maskirano i sličnih karakteristika kao ono na kojem će dejstvovati IG u pozadini neprijatelja, da

ima puteva, reka, šumaraka, voćnjaka, vinograda, živica (vrzina), bunkera, rovova, žičanih prepreka, raznih ograda, plotova i naseljenih mesta.

Napomena: Ovu temu izvesti tako da IG, izvodeći pojedine vežbe, upozna zemljište u dodeljenoj zoni odgovornosti za obaveštajno obezbeđenje. Temu obraditi metodom taktičkog uvežbavanja. Ponoviti je na TV i ZTV, u koordinaciji sa drugim jedinicama, metodom taktičke vežbe.

Materijalno obezbeđenje

a) Komandira: podsetnik za svaku vežbu, plan izvođenja svake vežbe, tablica signala za rad markiranata, dokumenta TKT, sredstva za dnevno i noćno osmatranje, sredstva za održavanje veze, komandirski lenjir, busola, kurvimetar, baterijska lampa (višebojna), sredstva za paljenje vatre, signalni pištolj sa određenim brojem raketa u boji i nožić.

b) Za IG: lično naoružanje vojnika bez rančeva, sredstva za dnevno i noćno osmatranje, dokumenta TKT, sredstva za odžavanje veze, baterijska lampa, sredstva za savlađivanje žičanih prepreka i ašov, trake za obeležavanje prolaza u minskim poljima, pijuk, manevarska municija u potrebnoj količini, ručne bombe, formacijska vozila i, ukoliko postoji vodena prepreka, obezbediti sredstva za prelazak preko reke; nekoliko obroka suhe hrane i rančevi sa oprmom.

Predstavljanje neprijatelja će za svaku vežbu biti posebno regulisano.

Zemljište i materijalno obezbeđenje su prikazani za sve vežbe, pa će se zato u ovoj temi obrađivati samo izvesni detalji.

1. — PRIPREMA, PROVLAČENJE I RAD IG U REJONU BAZE

Cilj vežbe je obučiti vojnike (slušaoce) u pripremi, načinu provlačenja kroz neprijateljev raspored i radu na uređenju baze, kako bi mogli uočiti i doživeti složenost i komplikovanost rada prilikom provlačenja IG kroz neprijateljev raspored.

Nastavna pitanja:

1) Formiranje i priprema IG za dejstvo u pozadini neprijatelja.

2) Provlačenje IG.

3) Rad IG na uređenju baze.

Predstavljanje neprijatelja

Za ovu vežbu, sa grupom vojnika, neprijatelja predstaviti u odbrani, gde se vide prednji kraj, raspored vatrenih tačaka po dubini, ukopanog sa postavljenim žičanim preprekama i minskim poljima. Neposednute rejone prikazati kao jarugu koja je zaprečena žičanom preprekom i minskim poljem, kroz koje je blagovremeno napravljen prolaz. Predstavljanje neprijatelja može se izvesti u koordinaciji sa pešadijskom jedinicom koja izvodi odbranu. Neprijatelja, po dubini, predstaviti sa grupom vojnika koji uređuju položaj po dubini. Zatim se koristiti izvođenjem obuke odeljenja BsT, MS poneke posade na artiljerijskim oruđima i pokretima ostalih jedinica.

Tok rada

Po dolasku na mesto zanimanja komandir čete — voda ili nastavnik objašnjava vojnicima (slušaocima) značaj ove vežbe, važnost pripreme, tehniku i način kretanja u toku provlačenja, mere borbenog obezbeđenja, postupke pojedinaca i grupe kao celine u različitim slučajevima, vreme i mesto prikazivanja filma na ovu temu i korišćenje kabineta radi upoznavanja sa raspoloživim shemama i skicama formacije naoružanja, rasporeda elemenata borbenog poretka jedinica i dr. Zatim naređuje da otpočne rad po grupama, na osnovu ranije dobijenih uputstava. Komandiri odeljenja odvode odeljenje u rejone koje su dobili na pripremi za ovu vežbu i otpočinju rad.

1) Formiranje i priprema IG za dejstvo u pozadini neprijatelja

Komandir (nastavnik) objašnjava kako se formira izviđačka grupa, saopštava njenu jačinu, sastav i zadatak, kakvo ima naoružanje i opremu, sredstva veze i dokumenta TKT. Zatim objašnjava kako se izviđač priprema za provlačenje i dejstvo u pozadini neprijatelja.

U obradi ovog pitanja razgraničiti vrste priprema IG na:

— materijalnu,
— taktičku i
— bezbednosnu.

Okvir materijalne pripreme treba da proizađe iz prethodnog naređenja, pri čemu se reguliše uzimanje suve hrane, uvećane količine municije, dela sanitetskog materijala, vode i sredstava za dezinfekciju, punih akumulatora, eksploziva i upaljača i sl.

Taktička priprema obuhvata pripremu grupe i pojedinaca kao: prikupljanje dokumenata, fotografija i pisama, oblačenje maskirnog odela, podešavanje lične opreme, proveru ispravnosti naoružanja i municije, proučavanje marš-rute i rejona baziranja, skidanje azimuta i izbor pravca kretanja, uvežbavanje u radu sa TKT dokumentima, uvežbavanje u raznim taktičkim postupcima na skraćenom odstojanju i sl.

Bezbednosna priprema (može se shvatiti kao moralno-politička). Ukazati na značaj zadatka i njegovu težinu, kao i na opasnosti koje vrebaju; odvojiti ljude koji kašlju ili imaju kijavicu; objasniti postupak u slučaju razbijanja; odrediti vreme koje će provesti na zadatku; ukazati na otežano snabdevanje vodom i hranom, na postupke pri radu na sredstvima veze i dr.

Komandir (nastavnik) počinje sa praktičnim pokazivanjem kako se podešavaju odeća i obuća. Dok on to praktično radi, vojnici posmatraju. Kada je ovo pokazao, naređuje da svi vojnici (slušaoci) urade pokazanu radnju, pri čemu ih kontroliše i na licu mesta ukazuje na nepravilnosti u radu. Potom prelazi na objašnjenje kako se pripremaju oružje i municija. Ukratko objašnjava: »Oružje i municija moraju uvek biti ispravni i spremni za dejstvo, kako nas neprijatelj ne bi iznenadio. Zato je pre polaska na zadatak svaki izviđač dužan da proveri ispravnost svoga oružja i municije. Evo kako se to radi. Na opasač se stavljaju fišeklije za bombe, ašovčić, po potrebi čuturica i porcija (dok ga vojnici posmatraju komandir — nastavnik praktično pokazuje kako se i gde šta stavlja i namešta). Praktično objašnjava kako se nose torbica za okvire, zaštitna maska, dvogled za dnevno i noćno osmatranje, noćni nišan i druga oprema. Ističe važnost da se oprema rasporedi tako da pri kretanju ne smeta i da se ne čuje njeno zveckanje i lupanje. Zatim objašnjava da svaki vojnik (slušalac)

mora predati svoja lična dokumenta (pisma, fotografije, pribeleške i dr.), kako ga ne bi ništa odalo u slučaju zarobljavanja. Priprema za provlačenje u pozadinu neprijatelja mora biti tajno izvedena, kako ne bi bile otkrivene naše namere. Zato vojnici (slušaoci) iz sastava IG nikome, pa ni najboljem drugu, ne smeju pričati o pripremama radi održavanja tajnosti.

Pošto je pokazao i objasnio pripremu izviđača, komandir (nastavnik) naređuje da se vojnici (slušaoci) u ulozi izviđača pripreme za provlačenje u pozadinu neprijatelja. Daje im vreme od oko 10 minuta. Dok se vojnici (slušaoci) pripremaju, komandir (nastavnik) ih kontroliše, ispravlja greške i praktično pokazuje kako treba da se radi. Potom praktično proverava kako su se vojnici (slušaoci) pripremili za provlačenje. Jednoga određuje da pretrčava, drugoga da prepuzi, trećega da preskoči neku ogradu ili prepreku i na kraju ukazuje na dobre strane i greške pojedinaca. Na sličan način objašnjava i pokazuje kako se priprema i gde se nosi hrana, voda za piće, prvi zavoj, sredstva za prečišćavanje vode, eksploziv, upaljači i druga sredstva i oprema koju nosi IG u pozadini neprijatelja.

2) Provlačenje IG

Pošto proveri pripremljenost IG, prikriveno je izvodi na polaznu tačku, na kojoj radi sledeće:

— određuje osmatrača (napominjući da su svi vojnici u ulozi osmatrača) i daje mu zadatak da osmatra prednji kraj neprijatelja, u određenoj zoni i da obrati naročitu pažnju na rejon . . ., uz istovremeno markiranje dejstva neprijatelja;

— stupa u kontakt sa starešinom jedinice u dodiru i upotpunjuje podatke;

— provera vojnike šta su zapazili;

— ukazuje na najvažnije objekte na pravcu kretanja;

— upoznaje vojnike sa jedinicama TO i drugima na koje se IG može osloniti u toku provlačenja;

— izdaje zapovest.

Zapovest, načelno, sadrži:

1) Neprijatelj (određene pripadnosti i jačine . . . do 05.00 h Uspeo je da izbije na liniju . . . Uočeno je da postoji međuprostor u rejonu . . ., desno — levo . . . Ispred P/K nisu uočene žičane prepreke, a primećeno je da je radio na postavljanju minskog polja u rejonu . . . Čulo se dejstvo minobacača 120 mm iz rejona . . . U toku noći osmatra i kontroliše međuprostore patrolama i zasedama, a poseduje i tehnička sredstva za noćno osmatranje.

2) Naše odeljenje u ulozi IG izvršiće provlačenje kroz neprijateljev raspored pravcem . . . (po odluci slušalaca), sa zadatkom da otkrije raspored artiljerije u rejonu . . . i ustanovi vreme i jačinu snaga koje se nalaze u rejonima . . .

3) Na pravcu provlačenja, u dodiru sa neprijateljem na liniji . . ., nalazi se 1/3. pbr u spremnosti za podršku vatrom iz mitraljeza na objekte . . .

Levo i desno na našem pravcu provlačenja nema naših izviđačkih organa, a u rejonu . . . dejstvuju trč OpŠTO, sa kojim ćemo razmeniti podatke po mome naređenju.

Znaci raspoznavanja sa njima . . .

4) Odlučio sam otpočeti provlačenje naznačenim pravcem, s ciljem: što pre stići u rejon . . ., gde organizovati bazu i otpočeti izviđanje po zadatku.

Početak provlačenja u ... h.

U bazu stići do ... h.

Završetak izviđanja do ... h.

Po završetku izviđanja priključiti se jedinici TO u rejonu ...

Borbeni stroj IG: čelni izviđači, jezgro i po potrebi začelni izviđači.

5) U čelne izviđače određujem ..., vođa ... Zadatak: kretati se ispred jezgra na 100 metara, obezbediti jezgro od iznenadnog napada iz pravca kretanja, izviđati neprijatelja na pravcu kretanja (pokazuje rukom objekte na zemljištu). Začelni izviđači ... voda ... Ostali vojnici čine jezgro IG, prva podgrupa ... Komandir (grupe) podgrupe ... Druga podgrupa ... Komandir ... Kretati se u koloni po jedan na odstojanju od oko 2 metra, a podgrupe na međusobnom odstojanju 10—15 metara, zadnji vojnik u jezgru biće ...

U slučaju nailaska na slabijeg neprijatelja, po mogućnosti ga zarobiti, a jačeg zaobilaziti. U slučaju da IG bude razbijena, nastaviti pokret ka rejonu baze. Mesto prikupljanja biće ... Orijentaciono vreme prikupljanja posle ... minuta.

Ranjene nosimo sa sobom, a zarobljene ćemo sprovoditi pretpostavljenom.

6) Vezu između čelnih izviđača i jezgra održavati signalima, a između podgrupa ličnim dodirom i pogledom.

7) Signali:

— put je slobodan ...;
— slabiji neprijatelj ...;
— jači neprijatelj ...;
— prepreke ...;

— stoj, osiguravaj i osmatraj;
— produži kretanje određenim pravcem.

8) Ja se krećem u sastavu 1. podgrupe. Moj zamenik je komandir 1. podgrupe.

9) Znaci raspoznavanja ...

— Posle izdate zapovesti proverava kako su čelni izviđači i cela IG shvatili zadatak.

— Na skraćenom odstojanju prikuzuje borbeni stroj IG za provlačenje, postavljajući svakog vojnika na svoje mesto, kako je u zapovesti regulisano.

— Objašnjava i praktično uvežbava način održavanja veze unutar IG.

— Uvežbava signale.

— Stavlja IG u situaciju i počinje sa praktičnim uvežbavanjem radnje i postupaka vezanih za provlačenje.

Pri provlačenju IG se mora obezbediti od iznenadnog napada. U tom cilju istura čelne izviđače (po potrebi i bočne), koji se kreću ispred ili bočno od IG na odstojanju pogleda okom. Oni osmatraju, prisluškuju i obezbeđuju IG. Ostatak ljudi u IG raspoređuje se po podgrupama. Komandir (nastavnik) ovo praktično pokazuje na taj način što će dva vojnika (slušaoca) isturiti na 50 metara ispred odeljenja. Za njima kreće podgrupa sastava 2—3 vojnika (odrediti ih i praktično postaviti da zauzmu svoja mesta), a zatim druga podgrupa, čiji sastav odrediti poimenično i postaviti je na određeno mesto. Pošto je na slikovit način pokazao raspored IG pri provlačenju, upozorava vojnike (slušaoce) na opreznost i pravilnost reda u toku kretanja, kao i na savlađivanje različitih zemljišnih objekata, a naročito prepreka. Zatim naređuje pokret i kontroliše rad i postupak svakog pojedinca i grupe kao celine. Na pravcu kretanja odabirati

zemljište na kome ima prirodnih i veštačkih prepreka, kako bi se IG mogla uvežbavati u njihovom pravilnom savlađivanju. Prvo komandir (nastavnik) praktično pokazuje kako se prelazi preko puta (ceste), ograde, oborenog drveta, kroz voćnjak, šumu, kukuruz, visoku travu, preko manje reke (potoka) i drugih prepreka. Na primer: »Ja ću vam praktično pokazati kako se pravilno kreće i savlađuju različite prepreke na ovom pravcu (pokazuje na zemljištu), a zatim ćete to isto svi ponoviti«. Posle pokazanog rada naređuje: »Vojnik Marković, u pravcu visokog drveta, napred«, ili: »Vojnik Bajić, preko ograde (drveta, rova), napred. Vojnik Popović, u visini kukuruza ili preko puta, kroz šumarak, kroz travu, žita, preko potoka (reke), napred« itd.

Kada se komandir (nastavnik) uveri da su vojnici (slušaoci) dobro savladali tehniku kretanja po različitom zemljištu i savlađivanje prepreka, prelazi na uvežbavanje IG u tehnici i načinu kretanja kada neprijatelj osmatra optoelektronskim uređajima, radarima i drugim tehničkim sredstvima. Prvo pokazuje postupak i rad vojnika (slušaoca) kada uđe u zonu radarskog osmatranja. U tim prilikama odmah obustavlja bilo kakav pokret (zaustavlja se), zaleže i u blizini bira pogodan zaklon od radarskog osmatranja (rov, uvalu, udubljenje, ogradu, šumarak, kukuruz, žito, korito reke itd.). Pokretanjem levo i desno, koristeći se zaklonom (maskom), treba nastojati da se izađe iz zone radarskog osmatranja. Ukoliko ne postoje pogodni zakloni (maske), postupak je sledeći: čim se oglasi radarski detektor, odmah stati i ostati nepomičan do prelaska radarskog snopa, jer radar, pored određene zone osmatranja koju prati neprekidno, osmatra mnogo širi prostor u cilju pretraživanja. Po prelasku radarskog snopa, produžava se sa izvršenjem zadatka. Posle ovog objašnjenja i praktično pokazanih radnji komandir (nastavnik) prelazi na uvežbavanje IG na taj način što će vojnike (slušaoce) stavljati u razne situacije, dajući raznovrsne supozicije i pretpostavke. IG podeliti na 2—3 podgrupe, dajući svakoj zadatak, tako da svi vojnici prođu kroz zonu radarskog osmatranja u toku kretanja. Komandir (nastavnik) kreće se iza IG i prati rad, uočava nepravilnosti i na licu mesta ih ispravlja, pokazujući praktično kako treba raditi.

Kada je komandir (nastavnik) obučio vojnike (slušaoce) u tehnici kretanja na različitom zemljištu i načinu savlađivanja različitih prepreka, prelazi na uvežbavanje u provlačenju kroz raspored neprijatelja.

Po dolasku u rejon odakle se može dobro osmatrati raspored neprijatelja, starešina (nastavnik) organizuje osmatranje (prisluškivanje) neprijatelja u cilju otkrivanja njegovog rasporeda i najpogodnijeg pravca za provlačenje izviđačke grupe. Pre prelaska na praktičan rad, starešina (nastavnik) orijentiše sebe i vojnike (slušaoce), saopštava im šta će učiti i ukratko objašnjava kako se to radi. Na primer: »IG dolazi u ovaj rejon još za videla (2—4 časa pre pada mraka), da bi osmatrala neprijatelja i zemljište, kako bi ustanovila tačan raspored neprijatelja i u odnosu na njegov raspored odnosno slabosti u rasporedu i na pogodnost zemljišta odredila pravac i mesto provlačenja. Zato se u toku osmatranja mora uočiti i najsitniji detalj.« U toku ovog objašnjenja starešina (nastavnik) povremeno daje znakove za rad markiranata, a zatim, dok vojnici (slušaoci) osmatraju i uočavaju neprijatelja, obilazi ih i propituje o tome šta su uočili i gde bi bilo najpogodnije mesto za provlačenje. Pošto se starešina (nastavnik) uverio da su vojnici osmatranjem ustanovili raspored neprijatelja i uočili pravac provlačenja, izdaje zapovest i prelazi

na uvežbavanje izviđačke grupe u provlačenju. Grupa zauzima raspored koji je komandir na početku pokazao, a zatim na određeni signal počinje sa provlačenjem. Starešina (nastavnik) obraća pažnju na pravilnost u kretanju, osmatranju, održavanju veze i izveštavanju. Svaku nepravilnost ispravlja na licu mesta i praktično pokazuje kako treba raditi. Na primer: »Čelni izviđači se sporo kreću, ne mogu održavati vezu sa komandirom (nastavnikom)«, ili: »Podgrupa Markovića kreće se dosta neoprezno« itd. Pri tom praktično pokazuje kako treba da se radi.

Pošto čelni izviđači naiđu i osmotre neprijatelja, a tom prilikom sami ne budu otkriveni, moraju se zaustaviti, dati određeni signal komandiru (nastavniku) i sačekati dalje naređenje. Komandir (nastavnik) dolazi sa grupom do čelnih izviđača i pošto se uverio u istinitost podataka, određuje nove čelne izviđače, koji produžavaju pokret desno (levo) od uočenog neprijatelja, dok ih stari izviđači obezbeđuju od iznenadnog napada. Pošto grupa prođe pokraj uočenog neprijatelja, izviđači iz obezbeđenja produžavaju pokret za njom, pri čemu joj, dok prodire u dubinu, osiguravaju leđa.

U toku provlačenja treba stvarati različite supozicije, tako da se vojnici (slušaoci) obuče u rešavanju brojnih zadataka i različitih situacija. Na primer, starešina (nastavnik) saopštava da će ih obučiti u postupku IG pri iznenadnom susretu sa neprijateljem. Pri tom neprijatelja treba prikazati kako prilazi iz dubine, radi posedanja položaja za odbranu, ili im predstavlja takvu situaciju kao da u toku provlačenja iznenada nailaze na neprijatelja koji je u zasedi. U tom slučaju IG se zaustavlja, zaleže i zauzima borbene položaje. Ako nije otkrivena, kratko prisluškuje i osmatra neprijatelja i zemljište, kako bi odredila najpogodniji pravac za dalji pokret u dubinu, nastojeći da zaobiđe osmotrenog neprijatelja. Zatim starešina (nastavnik) praktično raspoređuje IG po podgrupama i naređuje pokret cele grupe pokazujući postupak u radu svake podgrupe. Za vreme pokreta IG obraća pažnju na pravilnost kretanja i bešuman rad, a nepravilnosti otklanja čim ih uoči. Kada se starešina (nastavnik) uveri da IG dobro osmatra, održava neprekidnu vezu unutar IG, pravilno savlađuje različite prepreke i dr., obrađuje postupak IG ako je neprijatelj prvi otkrije. To je situacija u kojoj se IG ne bi smela naći jer bi bila iznenađena. Osim toga, mogući su gubici, a postavlja se i pitanje izvršenja postavljenog zadatka. Ako IG ne izvrši dobijeni zadatak, posledice su poznate. Međutim, mora se računati na to da će se IG naći u ovakvoj ili sličnoj situaciji, pa je neophodno da vojnici (slušaoci) znaju šta treba raditi ukoliko do toga dođe. Treba se baciti na zemlju, hitno se po podgrupama izvući u stranu ili unazad, ako je moguće bez otvaranja vatre. Ako ipak preti neposredna opasnost od zarobljavanja, otvoriti snažnu vatru i u pogodnom momentu se izvući i produžiti sa izvršenjem zadatka. U tim momentima važno je sačuvati hladnokrvnost. Nikako se ne sme dozvoliti da se ostave delovi opreme ili naoružanja, a da ne govorimo o napuštanju ranjenog druga ili o bilo kakvoj samovolji. Ovo pitanje uvažavati, tako da sastav neprijatelja za svaku supoziciju bude različit, tj. da u jednoj supoziciji bude samo pešadijske snage, u drugoj samo oklopne, u trećoj i jedne i druge itd. U toku provlačenja starešina (nastavnik) objašnjava da IG, pored zadatka da se provuče kroz raspored neprijatelja, ima i zadatak da na pravcu kretanja prikuplja podatke o neprijatelju i zemljištu. Zbog toga starešina (nastavnik) povremeno daje pojedinim podgrupama iz sastava IG zadatak da izviđaju pojedine objekte desno i levo od pravca kretanja,

s tim da metodski obrade pojedina pitanja iz rada ovih podgrupa. Npr.: »Podgrupa Jovanovića ima zadatak da izvidi onaj vis (pokazuje rukom), šumarak, klisuru itd. Sada ćemo se obučiti kako ova podgrupa treba da radi. Pre izviđanja slušajte zadatak. Jovanoviću, sa svojom podgrupom izviđaćeš onaj vis. Kretaćeš se (pokazati tačno kuda, počev od mesta gde se nalaze pa do objekta). Ustanovite šta ima na visu i oko njega. Naročitu pažnju obratite na njegove s/z padine. O svemu primećenom izvestićeš odmah preko RV, kanal 2. Ja ću se nalaziti ovde sa IG. Na izvršenje.« Ostali prate njihov rad i zapažaju nedostatke. Uočene slabosti i nepravilnosti starešina (nastavnik) ispravlja na licu mesta, pokazujući kako treba raditi. Kada se obradi jedno pitanje, prelazi se na obradu i uvežbavanje sledećih pitanja po sličnoj metodologiji.

Rad IG na uređenju baze

Starešina (nastavnik) prikuplja IG na određenom mestu (500—1000 m od mesta koje je određeno za bazu) i ukratko objašnjava: šta je baza, čemu služi, kako se bira i uređuje, šta se sve može iskoristiti za bazu, gde se bira i kojim uslovima treba da odgovori baza. Mesto za bazu se mora detaljno izvideti, kako bi se odredilo najpogodnije mesto za to. Odmah određuje grupu vojnika-izviđača (2—3) i upućuje ih u izviđanje mesta određenog za bazu. Izviđači odlaze, a IG kreće za njima na izvesnom odstojanju. Neposredno pred samim mestom određenim za bazu starešina (nastavnik) zadržava grupu, dok izviđači ne izvide mesto i ne izveste o rezultatima izviđanja.

Izveštaj treba da glasi: »Druže poručniče, na mestu za bazu nema neprijateljivih delova. Sa njega se može dobro osmatrati na sve strane, može se dobro maskirati i obezbediti, a u slučaju potrebe teže bismo se povukli u pravcu severozapada. Antena se može dobro usmeriti. U blizini nema vode. Najbliže mesto (selo, grad) je Lipik, udaljen oko 2 km«. Posle toga starešina (nastavnik) propituje vojnike (pitomce) iz stroja da li bi i oni ovako izvestili, a zatim prelazi na praktično uvežbavanje u izradi baze. Npr.: »Ovo što ćemo sada raditi je baza koja se ukopava u zemlju. Ona se izrađuje kada u blizini nema pogodnih objekata koji bi mogli poslužiti za bazu, kada se planira da IG duže u njoj boravi i kada je na takvom mestu sa koga se tokom dužeg perioda može kontrolisati nekoliko važnih pravaca a da u isto vreme ne bude izložena dejstvu vatre neprijatelja i sopstvenih snaga. Ova baza će biti namenjena i za osmatranje, jer joj je položaj takav da je moguće osmatrati neposredno iz nje. U drugim prilikama (ako je mesto baze u jaruzi ili bliže podnožja) baza služi samo za boravak IG.«

Posle ovog kratkog objašnjenja starešina (nastavnik) prelazi na praktičan rad. Izdaje naređenje kojim obuhvata dužnosti svakog vojnika (slušaoca). Npr.: »Markoviću, ti si osmatrač. Tvoje mesto je iza ovog žbuna. Osmatraš neprijatelja i zemljište u rejonu šumarka i naročitu pažnju obrati na onaj most (ili dolinu, prevoj, raskrsnicu itd.). Izveštavaćeš glasom. Ja ću se nalaziti ovde« (pokazuje). Ostaloj dvojici vojnika daje sličan zadatak, vodeći računa o rasporedu izviđača, tj. da zona osmatranja bude u krugu (360°). Proverava kako je shvaćen zadatak, a onda i ostalim vojnicima (slušaocima) iz IG daje pojedinačne zadatke. Npr.: »Vojnici Markoviću, Nikšiću i Miliću, iskopaćete rov za stojeći stav, dužine 2 m a širine 1 m, od ovog žbuna do drveta. Jovanoviću, Janjiću i Jakiću, iskopaćete spojni rov od mesta osmatrača do rova. Radio-telegrafista, postavićeš RU (pokazuje gde) i pripremićeš je za rad sa štap-antenom (ili žičanom).« Na-

ređuje da svako zauzme svoje mesto i počne da radi. Pošto su vojnici (slušaoci) otkopali gornji sloj (dubine do 30 cm), da ne bi gubio vreme, prekida rad i celu IG odvodi do već uređene baze i pokazuje razmeštaj u bazi. Zatim deli IG u 2—3 smene i svakoj smeni daje zadatak. Dok jedna smena osmatra — prikuplja podatke, druga se odmara. Kada se komandir (nastavnik) uverio da su vojnici (slušaoci) i potpunosti shvatili kako se uređuje — ukopava baza pod zemljom, prelazi na objašnjenje šta još može poslužiti za bazu i kako se koristi. Pri tom ide određenim redom. Baza od šatorskog krila je najjednostavnija. Izrađuje se lako i brzo. Postavlja se u šumarku, najčešće u vreme kišnih dana. Šator se dobro maskira. Umesto šatora može se upotrebiti rogozina, u koju se mogu lako uplitati trava, grančice i drugi maskirajući materijal. Sa 2—3 vojnika (slušaoca) praktično radi bazu od šatorskog krila. Vrtače, pukotine i uvale se mogu takođe iskoristiti za bazu, uz manje podešavanje. Isto tako i stogovi sena i slame, snopovi kukuruza, pogodno drveće i živice, mogu se iskoristiti za izradu baze, naročito u ravnicama. Tavan, dimnjaci (odžaci), tornjevi i razne ruševine su pogodna mesta za izradu baze u naseljenim mestima.

Napomena: Ukoliko nema navedenih objekata u blizini, pitanje izbora i uređenja baze može se obraditi i u drugim prilikama, tj. baze raditi u toku jednog ciklusa obuke, kako se na koji objekat naiđe.

Posebno obraditi rad IG kada iz baze nije moguće osmatrati, već se moraju isturati osmatrači van nje.

Bez obzira od čega se radila baza i gde, bitno je: praktično rasporediti ljude, dati zadatak i praktično ga sprovesti.

2. — KRETANJE IG U POZADINI NEPRIJATELJA I IZVIĐANJE POJEDINIH ELEMENATA BORBENOG PORETKA

Cilj vežbe je obučiti vojnike (slušaoce) u prikrivenom kretanju IG u pozadini neprijatelja i izviđanju pojedinih elemenata b/p neprijatelja.

Nastavna pitanja:

1) Kretanje u pozadini neprijatelja (na PZT).

2) Izviđanje pojedinih elemenata b/p neprijatelja.

Predstavljanje neprijatelja

Neprijatelj se nalazi u obližnjim mestima. U blizini njih, na pojedinim visovima, neprijatelj izvodi radove za odbranu. Prostor između naseljenih mesta kontroliše se patrolama. Prema frontu su česti pokreti motornih vozila. Sa VP artiljerije i MB čuje se dejstvo oruđa.

Predstavljanje neprijatelja obezbediti koordiniranjem rada sa drugim jedinicama (pešadijom, artiljerijom, oklopnim i drugim jedinicama) koje izvode svoju obuku ili sa nekoliko starih vojnika markirati rad neprijatelja na sledeći način: putem koji izbija blizu pravca kretanja IG uputiti jednu IP neprijatelja, koja se slobodnije kreće, glasno razgovara, pali cigarete, dovikuje se itd. Tamo gde se predviđaju VP artiljerije i MB, markirantima dati zadatak da pale topovske udare u razmacima od 5 do 10 min. na rastojanju od oko 50 m.

Na jednom uzvišenju grupa vojnika se ukopava, drugi postavljaju žičane prepreke: čuje se udaranje sekire, lupanje ašova o zemlju ili o kamen. Pripremu markiranata izvesti blagovremeno i praktično na zemljištu, uz korišćenje datih signala.

Tok rada

Po dolasku na mesto zanimanja (ako postoje uslovi, može se produžiti sa vežbom iz rejona baze) starešina (nastavnik) saopštava šta će se tog dana učiti i koja pitanja će se obraditi. Pre nego što počne sa praktičnim radom starešina (nastavnik) orijentiše sebe i vojnike (ako to već ranije nije uradio) i upoznaje vojnike (slušaoce) sa dejstvom neprijatelja i zadatkom IG.

Starešina (nastavnik) raspoređuje IG tako što će postaviti osmatrače u neposrednoj blizini baze, radi kružnog osmatranja i obezbeđenja IG od neprijatelja. U ovakvom rasporedu starešina (nastavnik) objašnjava dalji rad i postupak IG.

1) Kretanje u pozadini neprijatelja (na PZT)

Starešina (nastavnik) objašnjava način kretanja po različitom zemljištu (kretanje putem, kroz šumu, žbunje, kukuruz, žito i uopšte nisko rastinje, preko plota, manje reke, i šta i kako uraditi i kako se kretati u slučaju nailaska na neprijatelja koji je takođe u pokretu k nama, od nas, bočno, itd., kao i način kretanja u uslovima radarskog i drugog osmatranja i izviđanja sa strane neprijatelja. Posle kratkog izlaganja o tome kako se IG kreće po različitom zemljištu i u različitim uslovima, objašnjava kako se IG obezbeđuje u toku kretanja, kako održava vezu i šta preduzima da bi bila što spremnija za dejstvo vatrom i hladnim oružjem u slučaju potrebe. Posle ovoga starešina (nastavnik) daje zadatak za pokret, u kome precizira: podatke o neprijatelju, zadatak IG, pravac kretanja, način kretanja — kakav raspored da zauzme IG, način održavanja veze unutar IG, postupak u slučaju susreta sa neprijateljem, signale, odziv i lozinku. Kada se proverom uveri da je zadatak u potpunosti shvaćen, izdaje naređenje za pokret, u kome svakom vojniku određuje mesto. Nnpr.: »Markoviću i Joviću, čelni izviđači, zauzmite zaklon tamo (pokazuje da odu 15—20 m ispred IG), vođa je Jović. Kretaćete se pravcem ..... (pokazati na zemljištu), izvidite ..... (odrediti objekat koji je najbliži bazi odnosno mesto sa koga je IG otpočela vežbu). Istovremeno obezbeđujete IG od iznenadnog napada neprijatelja iz tog pravca. Posebnu pažnju obratite na onaj vis, ili raskrsnicu puteva i sl.« Na sličan način daje zadatak začelnim (bočnim) izviđačima, a ako je potrebno, na kraju, i zadatak jezgru. Posle kraće provere naređuje pokret IG određenim pravcem, a on prati rad pojedinih izviđača, podgrupa i IG u celini i ukazuje na greške. Npr.: »Markoviću, nemoj se kretati otvorenim prostorom kada imaš živicu«, ili: »Joviću, ti se ne zadržavaš, Saviću, nedovoljno osmatraš čelne izviđače i sporo prenosiš signale kod pojedinih objekata i ne prisluškuješ signale« itd.

U ovom rasporedu IG kreće od objekta do objekta, s tim što starešina (nastavnik) organizuje rad tako da svi prođu kroz sve uloge.

Kada su čelni izviđači stigli u blizinu puta kojim treba da prođe neprijateljeva IP, starešine (nastavnik) daje markirantima ugovoreni signal za pokret, dok su čelni izviđači još u pokretu. Ako pravilno rade, čelni izviđači će prvo čuti neprijateljevu IP i postupiti po

sledećem: odmah se zaustavljaju, biraju najpogodnije mesto za osmatranje i zaklon i izveštavaju starešinu (nastavnika). U cilju procene jačine neprijatelja, pravca kretanja i verovatnih namera neprijateljeve IP, kao i mogućeg dejstva IG, starešina privlači celu IG bliže čelnim izviđačima i raspoređuje je tako da može dobro prisluškivati i osmatrati neprijateljevu IP, a istovremeno je drži spremnu za dejstvo odnosno za borbu prsa u prsa. IG prati pokret i razgovor neprijateljevih vojnika u IP. Pošto je IP prošla, a iza njih nema neprijateljevih delova, komandir počinje propitivati pojedince skrećući im pažnju na propuste. Npr.: »Simiću, dobro si osmatrao i uspeo si prebrojati neprijatelja, ali nisi obratio pažnju na prisluškivanje te nisi čuo o čemu su pričali. Babiću, nisi dobro izvestio. Nisi odredio gde je čelo kolone i u kome se pravcu kreće IP.«

Kada se komandir uveri da su vojnici dobro savladali predviđenu tematiku, prelazi na obradu drugog pitanja.

2) Izviđanje pojedinih elemenata b/p neprijatelja

Na predviđenom mestu starešina (nastavnik) daje markirantima signal za markiranje VP artiljerije. Pošto su markiranti bacili prve petarde, prelazi na obradu nastavnog pitanja »Izviđanje artiljerije«. Cela IG je čula — videla eksploziju topovskih udara, zaustavlja se i što pre zauzima pogodno mesto za osmatranje i zaklon. Starešina (nastavnik) objašnjava da je dužnost izviđača iz sastava IG da otkrivaju VP artiljerije, jedan od najvažnijih elemenata b/p neprijatelja. U toku izviđanja artiljerije neophodno je ustanoviti broj oruđa, kalibar, mesto gde se nalaze i šta rade. Zatim prelazi na praktičan rad. Odmah raspoređuje IG i daje joj zadatak da osmatra i prisluškuje dejstvo

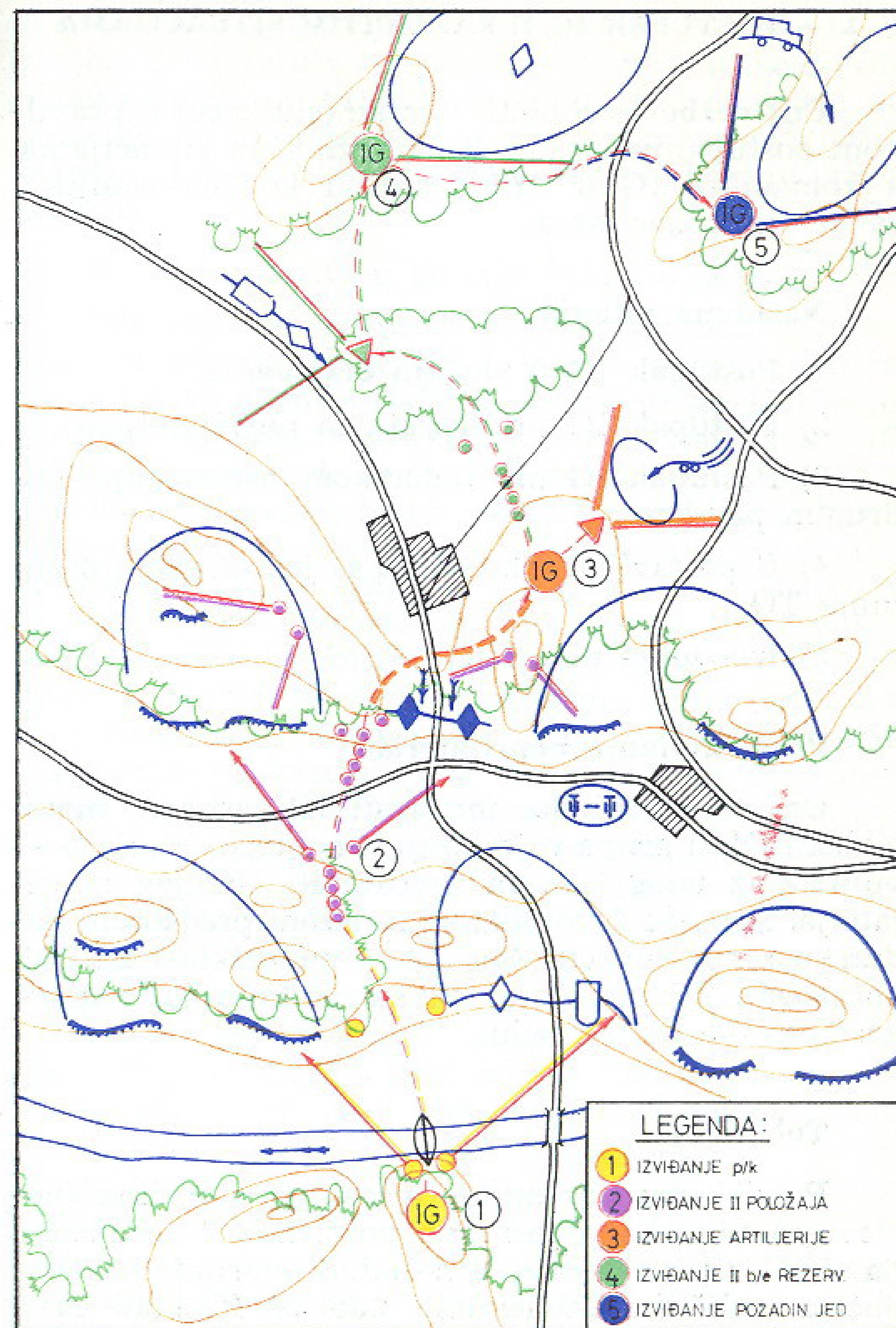
artiljerije, koje imitiraju markiranti. Posle kraćeg vremena propituje vojnike šta su uočili, na osnovu čega dolazi do zaključka da usled udaljenosti nisu bili u mogućnosti da ocene koliko ima oruđa i tačno mesto VP. Objašnjava IG, npr.: »Kada se nađemo u situaciji da usled udaljenosti ne možemo otkriti sve potrebne podatke, IG se pažljivo privlači bliže objektu izviđanja, vodeći računa o borbenom obezbeđenju koje artiljerijske jedinice preduzimaju.« Posle toga daje IG kratak zadatak i privlači je bliže VP. Dok markiranti bacaju topovske udare na rastojanju oruđa, IG osmatra i na zahtev starešine izveštava, npr.: »U rejonu ..... 6 haubica 105 mm u dejstvu.« Posle toga starešina (nastavnik) propituje još nekoliko vojnika (slušalaca) i kada se uveri da pravilno i potpuno izveštavaju, sastavlja depešu i preadje je radio-telegrafisti. On je preko radio-stanice prenosi pretpostavljenom starešini. Pošto je završio ovo pitanje, starešina (nastavnik) daje novi zadatak za pokret (ili pomera IG desno, levo, pozadi) u dubinu rasporeda neprijatelja. Dok se IG kreće, starešina (nastavnik) daje ugovoreni znak markirantima, koji predstavljaju II b/e ili rezervu koja uređuje II položaj, da otpočnu sa imitacijama, a on prelazi na obradu pitanja **»Izviđanje II b/e — rezervi«.**

Na dati signal markiranti počinju na markiranjem neprijatelja prema dobijenom uputstvu. Metod obrade ovog pitanja je sličan kao za prethodno, s tim što treba obratiti pažnju na to da izviđači samoinicijativno dođu do zaključka o dejstvu neprijatelja. Nije dovoljno ustanoviti samo izvođenje radova, već i koji su to radovi, kojim alatom se izvode, da li se postavljaju žičane prepreke i minska polja, pravac protezanja II položaja (pojasa), vrsti i jačinu snaga koje ga posedaju, raspored tih snaga, jačinu i pravce

pokreta snaga iz dubine, jačinu i raspored snaga podrške itd. Zato izviđač, pored osmatranja, mora često i da prisluškuje. Čim se nešto osmotri ili čuje, starešina (nastavnik) propituje vojnike (slušaoce) i zajednički donose zaključke o neprijateljevim aktivnostima. Zatim objašnjava: »U slučaju da IG nije u stanju da dobro osmatra ili čuje, ili da zbog udaljenosti nije u mogućnosti da oceni šta neprijatelj radi, njegovu jačinu i pripadnost, ona se mora neopaženo privući bliže objektu koji osmatra (prati). Evo, pogledajte. Sada čujemo buku motora (daje signal da vozač BRDM ili nekog drugog vozila pokrene motor na udaljenju od 500 m), a ne znamo gde su, koliko ih ima i šta rade. Zato se moramo privući bliže, da bismo dobili odgovor na ova pitanja.« Izdaje kratku zapovest i pokreće IG bliže objektu, vodeći računa o pravilnosti kretanja i prikrivenom privlačenju ka objektu, rasporedu oko objekta i osmatranju samog objekta. Starešina prati rad, a nedostatke otklanja na licu mesta.

Sličnim postupkom i metodom obraditi i izviđanje KM, izviđanje pozadinskih jedinica i ustanova, s tim što treba posebno podvući koje će mere neprijatelj preduzeti na obezbeđenju ovih objekata i postupno obraditi kako se sve te prepreke savlađuju (objasniti i praktično pokazati kako se savlađuje elektronska ograda, postupak u toku radarskog osmatranja itd.). Kretanje i dejstvo IG u pozadini neprijatelja prikazano je u shemi br. 13.

Napomena: Ovu vežbu obraditi metodom taktičkog uvežbavanja. Ponoviti je u koordinaciji sa drugom jedinicom, za vreme taktičkih vežbi, i to metodom taktičkih vežbi.

Shema 13 — Kretanje i dejstvo IG u pozadini neprijatelja (PZT)

3. — POSTUPAK IG U RAZLIČITIM SITUACIJAMA

Cilj vežbe je obučiti vojnike (slušaoce) u pravilnom postupanju i radu IG u različitim situacijama, a komandire IG u odlučivanju i komandovanju u različitim situacijama.

Nastavna pitanja

1) Postupak IG u slučaju otkrivanja.

2) Postupak IG pri susretu sa neprijateljem.

3) Postupak IG pri radarskom osmatranju i u drugim prilikama.

4) Uspostavljanje kontakta sa jedinicama i organima TO.

5) Izvođenje diverzije.

Predstavljanje neprijatelja

Od starih vojnika formirati IP sastava: motocikl, BRDM i grupa vojnika (jači neprijatelj). Sa 2—3 vojnika iz istog sastava predstaviti slabijeg neprijatelja. Pomoću 2 vojnika sa radarom predstaviti radarsku osmatračnicu. Ako nema motocikla i BRDM, obrazovati IP od 10 do 12 starih vojnika, koji se kreću peške ili u vozilu.

Tok rada

Po dolasku na mesto zanimanja starešina (nastavnik) ukratko objašnjava vojnicima (slušaocima) da se IG u toku dejstva u pozadini neprijatelja može naći u različitim situacijama: kao: da IG bude prva osmotrena od strane neprijatelja, da se iznenadno

susretne sa neprijateljem, da iz sastava IG neko bude ranjen, da se zarobi neprijateljev vojnik, da se izvede poneka diverzija itd. Zato IG mora biti sposoban da se snađe u svakoj situaciji. Pošto je dao sva ova objašnjenja, starešina (nastavnik) prelazi na obradu prvog pitanja.

1) Postupak IG u slučaju otkrivanja

Pre nego što počne sa praktičnim radom, starešina (nastavnik) propituje nekoliko vojnika o tome šta bi i kako radili u slučaju da ih neprijatelj otkrije. Pošto je saslušao odgovore, ukratko objašnjava: »IG ne sme dozvoliti da bude prva primećena. Ako se to dogodi, znači da nije bila budna, nije radila kako treba, zbog čega je i otkrivena. U tom slučaju neprijatelj će nastojati da je uništi ili razbije. Zato je najbolje da se IG rasprši po podgrupama i da se svaka samostalno probija iz obruča, krećući se posebno u različitim pravcima. Na primer, podgrupa Markovića (ako nije određena, ranije treba reći sastav podgrupe) stani ovde (pokazuje gde). Probijaćeš se u pravcu k. 490. Podgrupa Jovanovića, zauzmi mesto tamo (pokazuje gde), probijaćeš se u pravcu šumarka severno od s. Kovita. Ja se sa mojom podgrupom probijam ka reci Peku, južno od mosta u s. Gradištu. Obilaznim putem sakupićemo se na tt 520 do 03.00 časova.« (**Napomena:** Pre svakog polaska na zadatak IG se obično deli na podgrupe i daje joj se zadatak kako da postupi u slučaju otkrivanja.) Zatim daje znak: »Neprijatelj!«, na koji podgrupe iščezavaju svaka u svom pravcu. On prati rad i greške otklanja na licu mesta, tako što će svaku podgrupu upozoriti na nepravilnosti u radu. »Npr.: »Podgrupa Markovića se sporo i nepravilno kreće, čuje se lomljenje suhog granja. Podgrupa Jovanovića nije ništa preduzela kako bi zamela trag« itd.

Pošto se podgrupe udalje oko 50—100 m, starešina prikuplja dve podgrupe i zajednički prate rad jedne podgrupe. Podgrupe se mogu uputiti da svaka radi po dobijenom zadatku, s tim da starešina (nastavnik) ide sa jednom od njih. Ako postoje povoljni uslovi za izvlačenje (takvo zemljište da neprijatelj ne može brzo intervenisati), IG se ne mora raspršiti po podgrupama, već se izvlače svi zajedno.

Pošto se IG prikupi na određenom mestu i u određeno vreme, starešina (nastavnik) ukratko analizira rad vojnika i IG kao celine i prelazi na obradu drugog nastavnog pitanja.

2) Postupak IG pri susretu sa neprijateljem

U ovom slučaju IG, načelno, izbegava borbu. Po mogućnosti, sklanja se sa pravca kretanja i pritaji dok neprijatelj ne prođe. Zatim starešina (nastavnik) objašnjava kako se to radi. Daje signal markirantima da krenu prema IG. Čim čelni izviđači uoče neprijatelja i po njegovom pokretu ocene da ide prema IG, odmah obaveštavaju starešinu (nastavnika). On sklanja IG u stranu sa pravca kretanja neprijatelja, tako što će svakoj podgrupi odrediti mesto. Npr.: »Podgrupa Markovića, u zaklon kod one ograde. U slučaju potrebe dejstvovaćete hladnim oružjem. Podgrupa Jovanovića, zauzmite zaklon na ivici šumarka (pokazati tačno gde). Ja ću sa mojom podgrupom biti ovde u vrzini.« Potom naređuje da zauzmu svoja mesta, i prelazi na praktično uvežbavanje a on prati rad i na licu mesta otklanja slabosti. Kada uvežba sklanjanje IG pri susretu sa jačim neprijateljem, prelazi na uvežbavanje šta radi IG ako nema mogućnosti niti vremena za sklanjanje, odnosno izbegavanje sukoba.

U svim prilikama treba izbegavati borbu. Ako je to nemoguće, nastojati da se neprijateljevi pojedinci

i manje grupe unište hladnim oružjem ili zarobe. Starešina (nastavnik) praktično pokazuje kako se sačekuje i uništava pojedinac. Ovu istu radnju nekoliko puta urade vojnici iz IG, a zatim prelaze na uvežbavanje uništenja manje grupe i, na kraju, kako se dejstvuje protiv jačeg neprijatelja. Tu uvežbava IG kao celinu u snažnom ali kratkom otvaranju vatre iz celokupnog naoružanja i u brzom menjanju mesta baze, s obzirom na moguće intervencije posle otvaranja vatre. Svako od ovih pitanja uraditi praktično, i to polako i uz objašnjenje, a zatim onako kako bi se dejstvovalo u stvarnoj situaciji.

Pošto se uvežbavaju sva pitanja iz obrađene tematike, starešina (nastavnik) kratko analizira rad i zalaganje vojnika u sastavu IG. Kada se uveri da su vojnici IG dobro savladali ovu materiju, prelazi na obradu sledećeg pitanja.

3) Postupak IG pri radarskom osmatranju i u drugim prilikama

Starešina (nastavnik) sa celom IG produžava pokret u dubinu neprijateljevog rasporeda. Na određenom mestu daje znak operatoru radara da počne sa osmatranjem. Pošto se oglasi radarski detektor, starešina (nastavnik) zaustavlja IG i kratko objašnjava kako se postupa u slučaju radarskog osmatranja. Npr.: »Pored ostalog, neprijatelj će se štititi i radarskim osmatranjem. Čuli ste ovaj signal radarskog detektora. Postupak IG u tom slučaju je sledeći: odmah obustaviti svaki pokret, zaleći i zauzeti najbliži zaklon, laganim pokretom glave pronaći pogodan zaklon ili masku, kako bi se sklonilo u mrtvi ugao. To se radi ovako . . . (pokazuje praktično). Kao maska može poslužiti: uvala, korito reke, potoka, jezera i obala mora, šuma, gušća živica, vinogradi, poljoprivredne kulture i dr. Važno je zapamtiti da

se pomoću radarskog detektora uvek proverava da li maska koju smo odabrali dovoljno štiti od radarskog osmatranja. Radarski detektor se postavlja u visinu najvišeg vojnika IG (pokazuje praktično kako se i gde drži radarski detektor).« Posle ovoga prelazi na uvežbavanje cele grupe, vodeći je od objekta do objekta i pokazujući kako se koristi prirodnim objektima za masku. Kada se uveri da su vojnici iz sastava IG shvatili i dobro uvežbali ove postupke, prelazi na obradu sledećeg pitanja.

Postupak IG u slučaju prebacivanja helikopterom u pozadinu neprijatelja

Ovo pitanje komandir izviđačkog voda — čete obrađuje u toku priprema za upućivanje IG na zadatak.

Po dolasku na helidrom, u dogovoru sa pilotom helikoptera, precizira gde spustiti IG u toku uvežbavanja, a gde za izvršenje zadatka. Izviđačkoj grupi objašnjava da će grupa ponekad biti prebačena u pozadinu neprijatelja helikopterom i precizira:

— u toku leta ka rejonu ubacivanja pratiti po karti let helikoptera i upoređivati kartu sa zemljištem;

— odmah po prizemljenju hitno iskakati iz helikoptera i uputiti se ka nekom istaknutom objektu, bez zadržavanja u rejonu spuštanja helikoptera;

— brzo izvršiti orijentaciju na zemljištu i, u svim uslovima kretanja u pozadini neprijatelja, uputiti se u rejon baze. Dalji rad IG je kao i u svim slučajevima.

Međutim, radi ukrcavanja u helikopter na teritoriji neprijatelja, neophodno je:

— izabrati mesto za sletanje helikoptera i izvršiti njegovo ubeležavanje (belim trakama — od traka za obeležavanje prolaza u minskim poljima, baterijskom lampom noću, vatrom na određenom zemljištu i sl.);

— obezbediti mesto sletanja helikoptera postavljanjem osmatrača i podgrupa za obezbeđenje, jačine 1—2 vojnika, kružno oko mesta sletanja helikoptera i ponašanja u toku leta obrađuje pilot (mehaničar) helikoptera, u čemu komandir voda učestvuje samo svojim prisustvom i zahtevom da svi vojnici potpuno usvoje uputstva pilota (mehaničara).

Postupak IG u slučaju postavljanja zasede i izvršenja prepada isti je kao prilikom dejstva IP, uz napomenu da se izbor mesta za zasedu i prepad grupe mora dobro izvršiti i da treba odrediti osmatrače, podgrupu za obezbeđenje, podgrupu za izvršenje prepada (zasede), pravac povlačenja grupe i mesto prikupljanja.

Postupak IG u slučaju ranjavanja nekog od članova IG precizirati kao moralnu obavezu grupe da ranjenog druga mora da nosi sa sobom do povratka u jedinicu ili da ga preda organima TO na čuvanje i lečenje.

Postupak IG u slučaju zarobljavanja. — Kao prvorazredni zadatak precizirati uništenje dokumenata TKT i oštećenje radio-uređaja. U slučaju da grupa nije uspela uništiti dokumenta TKT, precizirati radio-telegrafisti način javljanja da je grupa u rukama neprijatelja.

Posebno precizirati postupak IG u slučaju zarobljavanja neprijateljevog vojnog lica, primeraka naoružanja i opreme, dokumenata. Grupa treba da, na već ranije objašnjeni način, uspostavi kontakt sa oba-

veštajnim organom TO, da preda zarobljenika, naoružanje i dokumenta ili da se vrati u jedinicu.

4) Uspostavljanje kontakta sa jedinicama i organima TO

— Ukazati na značaj jedinica i organa TO u prikupljanju podataka i na mogućnosti da se izviđački organi sve više naslanjaju na njih jer jedinice i organi TO mogu da stalno prate aktivnost neprijatelja.

— Objasniti da koordinaciju razmene podataka vrše komande jedinica JNA i ŠTO i reguliše način, vreme i mesto razmene.

— Prvo objasniti da se kontakt može uspostaviti na različite načine i na različitim mestima i napomenuti da u svakom konkretnom slučaju IG mora obezbediti svoju sigurnost.

Od načina uspostavljanja kontakta komandir objašnjava i uvežbava:

Uspostavljanje kontakta kompletne IG. U tom slučaju grupa se privlači mestu kontakta pažljivim pretresanjem šireg prostora oko mesta kontakta. Komandir grupe, na pogodnom mestu, postavlja osmatrače (1—2) i podgrupu za obezbeđenje i određuje mesto jezgra grupe, a on sa još jednim vojnikom stupa u kontakt ili sačekaju vezu.

Uspostavljanje kontakta samo jedne podgrupe. U tom slučaju komandir grupe određuje mesto za IG i izdaje joj zadatak kako, kada i gde uspostaviti kontakt i kako se obezbediti; određuje pravac kretanaja podgrupe posle uspostavljanja kontakta i mesto gde će se podgrupa uključiti u sastav grupe. Posebno precizira kako će ostvariti kontakt, koje podatke će tražiti od obaveštajnog organa, jedinice ili druge organizacije TO, a koje će podatke o neprijatelju i grupi saopštiti obaveštajnom organu TO.

Uspostavljanje kontakta samo jednog člana IG. U tom slučaju komandir grupe precizira pravac kretanja, mesto i način uspostavljanja kontakta, mesto i način povratka u grupu i podnošenja izveštaja.

— »Na ovoj vežbi proigravamo sledeću situaciju: IG će izvršiti razmenu podataka sa trč (ili nekim drugim organom, jedinicom TO) u rejonu ...« Dalje objašnjava da se u zapovesti reguliše gde će se uspostaviti veza i znaci raspoznavanja: »U rejonu ... bazira trč ... Sa njim ćemo stupiti u kontakt i razmeniti podatke u rejonu ..., u 17.00 časova. Znaci raspoznavanja ... (odziv, lozinka i parola).«

— Blagovremeno šalje markirante u određeni rejon sa napisanim izveštajem (podacima).

— Stavlja IG u situaciju i naređuje pokret.

— ČI nailaze na markirante, stavlja IG van situacije i objašnjava: »Kurir trč zaustavlja ČI uzvikom: 'Stoj!' i pita 'Ko je tamo?' ČI odgovaraju rečju koja je određena za odziv.« Dalji postupak je saopštavanje lozinke kada se čelni izviđači približe na 3—4 koraka. Traži se »prolaz«.

— Stavlja grupu u situaciju i radnju ponavlja.

Primer izveštaja trč:

1) U rejonu ..., u ... h, pristigla je artiljerijska jedinica sa 12 art. oruđa kalibra 155 mm, koja je danas od ... h počela da dejstvuje. U istom rejonu primećena su PAA oruđa.

2) U rejonu ..., od ... do ... h, primećene su jedinice policije koje pretresaju teren. U isti rejon, u ... h, pristigla je kolona do 20 vozila sa antenama i oko 15 drugih terenskih vozila.

3) Naša četa je jutros u 03.00 h napadala na manju transportnu kolonu i uništila 3 vozila i zaro-

bila 2 vojnika, koji su izjavili da pripadaju 1/2. md i da su izvršili snabdevanje jedinica u rejonima ...

4) Naša četa organizuje osmatranje pravca ...

5) Sledeća razmena podataka izvršiće se u ... h, u rejonu ... Znaci raspoznavanja po dogovoru sa našim kurirom.

Sve starešine i vojnike stalno vaspitavati i obučavati u radu na uspostavljanju saradnje sa organima, jedinicama i drugim strukturama TO i na zajedničkim akcijama u prikupljanju podataka u pozadini neprijatelja (PZT).

Starešina (nastavnik) dovodi IG na pogodno mesto za osmatranje pruge na većoj dužini. Potom objašnjava: zašto se izvodi diverzija na pruge i kakav treba da bude njen efekat, zašto se pruga mora prethodno osmatrati (radi određivanja najpogodnijeg mesta za diverziju,osmatranja obezbeđenja koje kreće prugom, da nas ne bi iznenadilo u toku dejstva), zašto se postavlja obezbeđenje i koji zadatak ima. Posle ovog kraćeg objašnjenja starešina (nastavnik) prelazi na praktičan rad. Prvo izdaje kratko naređenje za osmatranje pruge, a nakon osmatranja od 10 do 15 min, propituje vojnike o tome koje je najpogodnije mesto za izvođenje diverzije. Kada se uveri da su vojnici pravilno odabrali mesto za izvođenje diverzije, dovodi IG u neposrednu blizinu tog mesta, gde će obraditi pitanje izvođenja diverzije i izdaje zadatak za diverziju. U kratko, pored ostalog, precizira sastav i zadatke neposrednog obezbeđenja. Npr.: »U obezbeđenje iz pravca s. Subocka određujem Markovića, Rožiča i Babića, vođa Rožič. Postavićete se ... (pokazuje). Obezbeđujete rad grupe za diverziju iz tog pravca. Naročitu pažnju obratite na rampu i signalne uređaje ispred s. Subocka. Čim osetite (vidite ili čujete) voz, izvestite. Znak ... (odrediti). Ja ću

se nalaziti ... (pokazati gde).« Na isti treba način dati: zadatak grupi za obezbeđenje druge strane (ako je potrebno); sastav i zadatak grupe za diverziju, u zavisnosti da li se podmeće eksploziv ili se diverzija izvodi odvijanjem zavrtanja na spojevima i razmicanjem šina; postupak IG pri nailasku voza i posle diverzije. Pošto je izdao kraći zadatak, naređuje da vojnici (podgrupe) zauzmu svoje mesto prema dobijenom zadatku. Posle kraćeg osmatranja, starešina (nastavnik) prikuplja celu IG kod grupe za diverziju i praktično pokazuje kako se priprema pruga za rušenje. U radu mu pomaže grupa za diverziju. Zatim, određuje grupu vojnika da radnju ponovi u celini. Posle toga deli IG na nekoliko podgrupa, koje će raditi u ulozi grupe za diverzije, i prelazi na praktično uvežbavanje.

Starešina (nastavnik) kontroliše rad i na licu mesta otklanja nedostatke. U toku izvođenja diverzije odvijanjem zavrtanja na šliperima i šinama, raditi tako da se pitanje obradi bez odvijanja zavrtanja ako je pruga u upotrebi, a ako nije, pitanje obraditi praktično u celini, tj. sa odvijanjem zavrtnja i razvlačenjem šina.

Onesposobljavanje motornih vozila

Starešina (nastavnik) dovodi IG na dogovoreno mesto (gde ima borbenih i neborbenih vozila) i uz objašnjenje pokazuje vojnicima (slušaocima) najosetljivije delove vozila. Ovo se pitanje može obraditi u prisustvu stručnog lica. Posle ovoga objašnjava kako se onesposobljava vozilo sipanjem peska ili šećera u rezervoar za benzin, sečenjem creva za dovod benzina, onesposobljavanjem diferencijala, skidanjem razvodnika, uništenjem električnih uređaja, uništenjem menjačke kutije, sečenjem (bušenjem) guma na

točkovima, onesposobljavanjem gusenica itd. Ako postoji maketa vozila ili staro vozilo, praktično pokazati kako se uništava paljenjem.

Onesposobljavanje oruđa

Ovo pitanje obraditi na taj način što će se prvo na svakom oruđu pokazati njegovi delovi, uz zadržavanje na najosetljivijim, koji dolaze u obzir za uništenje ili onesposobljavanje. U odnosu na svako oruđe treba vojnicima objasniti i pokazati način onesposobljavanja najvažnijih delova i postupak sa njima (bacanje, uništenje, uzimanje i nošenje sa sobom kao uzorak itd.). Posle toga, u zavisnosti od broja oruđa, podeliti vojnike (slušaoce) na grupe i praktično uvežbavati postupak, s tim što se svakoj grupi određuje šta na oruđu treba da onesposobi. Napr.: »Joviću i Miladinoviću, onesposobite nišanske sprave na topu 105 mm.« Starešina (nastavnik) prati rad i ispravlja greške.

Sličnim načinom i metodom obrađuju se i ostala pitanja, tj. izvođenje diverzije na razne objekte.

5) Izvođenje diverzije

Za objašnjenje načina onesposobljavanja železničke pruge koristiti se postojećom železničkom prugom, s tim što mine postaviti dalje od pruge. Za onesposobljavanje vozila koristiti se postojećim vozilima u jedinicama, na kojima pokazati osetljiva mesta. Praktične diverzije obaviti na maketama odnosno trofejnim vozilima, a za mostove se koristiti postojećim, na kojima pokazati najosetljivija mesta, gde se stavlja eksploziv ili gde se seku stubovi (šipovi). Ovo objasniti i pokazati bez praktičnog rada. Za onesposobljavanje oruđa i oružja koristiti se postojećim iz jedinica, na kojima prikazati najosetljivija mesta i kako se onesposobljavaju.

Glava VI

DEJSTVO IZVIĐAČKIH ORGANA U SASTAVU IZVIĐAČKOG ODREDA

Cilj teme je obučiti vojnike i odeljenja izviđačkih jedinica i pešadijskih četa — bataljona da u sastavu izviđačkog odreda, u ulozi izviđačke patrole, izviđačke grupe i osmatračnice, prikupljaju podatke o neprijatelju i zemljištu.

Nastavna pitanja:

1) Jačina i sastav izviđačkih organa.

2) Osnovni zadaci i način dejstva izviđačkih organa.

3) Održavanje veze i izveštavanje.

Materijalno obezbeđenje:

— lično naoružanje, maskirna odela, busole, dvogledi, signalni pištolj, radio-uređaj, dokumenta za vezu i izveštavanje o rezultatima izviđanja, uređaj za osmatranje noću, radarski detektor.

Tok vežbe

1) Jačina i sastav izviđačkih organa

U toku izvršenja zadatka izviđački odred, iz svog sastava ili od pridatih izviđačkih jedinica, obrazuje i upućuje izviđačke organe (izviđačke patrole, izviđačke grupe i osmatračnice).

Jačina ovih organa je odeljenje do ojačanog voda, što će zavisiti od konkretne situacije.

Komandant izviđačkog odreda upućuje čelne i bočne izviđačke patrole, a po potrebi može upućivati dopunske i začelne izviđačke patrole.

Kada izviđački odred dođe u kontakt sa glavnim snagama neprijatelja, komandant odreda, u cilju daljeg i potpunijeg prikupljanja podataka, šalje — upućuje u pozadinu (na PZT) jednu ili više izviđačkih grupa jačine odeljenja do voda i organizuje osmatranje prednjeg kraja.

2) Osnovni zadaci i način dejstva izviđačkih organa

Komandant odreda upoznaje komandira izviđačke patrole sa podacima o neprijatelju (gde se nalazi, najverovatniji susret sa njegovim slabijim i jačim snagama) i određuje: polaznu tačku, kada je preći, pravac izviđanja, udaljenje od glavnine odreda, način izveštavanja i održavanja veze.

Po dobivenom zadatku komandir izviđačke patrole priprema svoju jedinicu za izviđanje na način kako je predviđeno vežbom »Dejstvo izviđačke patrole« — Glava IV.

Na polaznoj tački komandir izviđačke patrole izdaje zadatak vojnicima, upoznajući ih sa podacima o neprijatelju: gde je, šta radi, mogućnost susreta sa slabim i jačim njegovim snagama, način izviđanja određenog pravca i dr.

Nakon provere kako su vojnici (čelni — bočni izviđači) shvatili zadatak, komandir IP uspostavlja poredak patrole za izviđanje i polazi na zadatak.

Izviđačka patrola u sastavu izviđačkog odreda izviđa objekte na pravcu izviđanja, na način kako je regulisano u vežbi »Dejstvo izviđačke patrole« — Glava IV.

Ako je izviđačka patrola na motornim vozilima (borbenim ili terenskim), vozilo koje je u ulozi čelnih izviđača (može biti ojačano sa dva motocikla) kreće ispred jezgra IP na odstojanju do 1 km i izviđa u pokretu i, načelno, iz vozila. Sumljiva mesta izviđaju motociklisti i u tom slučaju vojnici iz vozila ili sa odgovarajućeg položaja obezbeđuju njihov rad.

Izviđanje određenog pravca vrši se u skokovima, po osmatračkim tačkama, s tim što komandir izviđačke patrole podešava brzinu kretanja prema brzini kretanja izviđačkog odreda.

Podatke od mesnog stanovništva komandir IP prikuplja ispitivanjem lica koja dolaze iz rejona gde se neprijatelj nalazi, s ciljem da od njih sazna: na kojoj liniji — rejonu se nalazi neprijatelj, šta radi, da li šalje neke delove napred i dr., vodeći računa da ne bude dezinformisan. Sumnjiva lica zadržava ili ih šalje komandi odreda, a takođe i lica koja mogu dati više podataka o neprijatelju, šalje komandantu odreda.

Postupak izviđačke patrole pri susretu sa neprijateljem:

Slabijeg neprijatelja (2—3 vojnika) izviđačka patrola, po mogućnosti, postavljanjem zasede zarobljava i sprovodi komandi odreda.

Jačeg neprijatelja IP izviđa, ustanovljava njegovu jačinu i sastav i o tome izveštava komandu odreda. Po naređenju komandanta odreda izviđačka patrola zaobilazi (propušta) jačeg neprijatelja i pro-

dužava izviđanje određenog pravca. Zavisno od vremena, pitanje zaobilaska neprijatelja komandir IP obrađuje u celini. Podseća vojnike da, kada izviđači primete jačeg neprijatelja, izveštavaju komandira ugovorenim signalom i nastavljaju osmatranje. Komandir izlazi u visini čelnih izviđača i izviđa neprijatelja, bira zaobilazni pravac i naređuje čelnim izviđačima da tim pravcem nastave kretanje — izviđanje. Prema neprijatelju ostavlja obezbeđenje i sa jezgrom kreće zaobilaznim pravcem. Ugovorenim signalom povlači obezbeđenje i nakon izvršenog zaobilaska, IP dolazi na svoj pravac i nastavlja izviđanje. Ukoliko je neprijatelj u pokretu, čelni izviđači i jezgro povlače se u stranu, zauzimaju položaj za borbu, izviđaju i propuštaju jačeg neprijatelja. O tome komandir IP izveštava komandanta, a zatim se izviđanje nastavlja.

Kada izviđačka patrola dođe u dodir sa glavnim snagama neprijatelja, komandir organizuje izviđanje — osmatranje neprijatelja i zemljišta i o prikupljenim podacima odmah izveštava komandanta odreda. Položaji i raspored neprijatelja se osmatraju sve do dolaska glavnine izviđačkog odreda.

Komandir izviđačke patrole, po dolasku, izveštava — upoznaje komandanta odreda sa položajem i rasporedom neprijatelja, a dalji rad i postupak izviđačke patrole zavisiće od odluke komandanta izviđačkog odreda.

Za osmatranje prednjeg kraja neprijatelja komandant izviđačkog odreda određuje grupu osmatrača (3—5 vojnika), koja izvršava zadatak po načelima iz Glave II — »Osmatranje«. U svakoj četi, vodu i odeljenju organizuje se osmatranje neprijatelja i zemljišta. Pored osmatrača, osmatranje vrše i sve starešine — komandiri jedinica.

Za izviđanje neprijatelja u dubini njegovog rasporeda komandant izviđačkog odreda određuje i upućuje izviđačku grupu jačine odeljenja do voda.

Izviđačka grupa, padom mraka ili u toku dana, koristeći se pošumljenim zemljištem provlači kroz raspored neprijatelja i na dubini od 3 do 5 km izviđa bataljonske rezerve i sredstva podrške bataljona prve linije.

Izviđačka grupa svoj zadatak izvršava po načelima dejstva izviđačke grupe (Glava V), s tim što se kraće vreme zadržava na PZT.

3) Održavanje veze i izveštavanje

U toku dejstva izviđački organi (IP, IG i osmatračnice održavaju vezu sa komandantom odreda radio-sredstvima i kurirom.

Komandant izviđačkog odreda određuje poseban radio-uređaj za radio-vezu sa izviđačkim organima. Ovaj radio-uređaj je stalno na prijemu, kako bi izviđački organi mogli odmah da prenesu — predaju izveštaj o rezultatima izviđanja.

Izveštaje o rezultatima izviđanja — osmatranja neprijatelja, pored izviđačkih organa (IP, IG, i osmatračnice) koji su neposredno potčinjeni komandantu odreda, dostavljaju i komandiri čete — baterija.

Glava VII

DEJSTVO IZVIĐAČKOG VODA U BLOKIRANJU I HVATANJU UBAČENE GRUPE

Cilj teme je obučiti i uskladiti rad izviđačkih odeljenja da u sastavu izviđačkog voda i samostalno izviđaju, blokiraju, uništavaju i hvataju ubačene grupe neprijatelja, a komandira voda u komandovanju izviđačkim vodom.

Nastavna pitanja:

1) Prijem naređenja za napad i hvatanje — uništenje ubačene grupe i rad komandira voda po prijemu naređenja.

2) Priprema izviđačkog voda za dejstvo.

3) Kretanje izviđačkog voda od objekta do objekta i izviđanje neprijateljevih ubačenih grupa pešice, na vozilima i pri upotrebi helikoptera.

4) Postupak pri susretu sa ubačenim snagama, kada se kreću pešice i na vozilima.

5) Način razbijanja i uništenja (hvatanja) ubačenih snaga.

6) Sadejstvo izviđačkog voda sa ostalim snagama i organima koji učestvuju u poteri.

7) Održavanje veze i izveštavanje.

Materijalno obezbeđenje:

— kompletno lično naoružanje, potreban broj manevarske municije, dvogledi, busole, sredstva za vezu i izveštavanje.

Tok vežbe

1) Prijem naređenja i rad komandira voda po prijema naređenja

Za organizaciju i izvođenje ove vežbe imati u vidu sledeće:

1. Vežbom rukovodi komandir izviđačke čete odnosno obaveštajni organ u jedinicama gde su samostalni vodovi.

2. Pri organizaciji vežbe komandir čete — obaveštajni organ — nastavnik radi sledeće:

a) Na 3—4 dana pre početka vežbe poziva komandire vodova (komandira), upoznaje ih sa rasporedom rada, sadržajem vežbe i literaturom i postavlja zadatke za popodnevnu nastavu sa vojnicima i komandirima odeljenja (reguliše materijalnu, moralno-političku i bezbednosnu pripremu, proučavanje literature, prikazivanje nastavnih filmova i održavanje predavanja o karakteristikama dejstva diverzantsko-terorističkih grupa).

b) Na 1—2 dana uoči zanimanja izlazi sa komandirima vodova i vojnicima određenim za markiranje

na zemljište i upoznaje ih sa širim rejonom gde će se izvesti vežba, komandirima uručuje pripremno naređenje, a sa markirantima utanačuje markiranje.

c) Na dan zanimanja komandir čete (obaveštajni organ) izdaje zadatak komandiru voda, rukovodi radom markiranata i prati rad komandira odeljenja i vojnika.

Rad komandira voda pre otpočinjanja dejstva:

— odvodi vod u predviđeni rejon,

— daje vreme da se vojnici orijentišu.

U uvodnom delu vežbe:

— saopštava temu, cilj, nastavna pitanja i ističe značaj teme;

— proverava znanje vojnika i daje nova znanja iz ove teme;

— ukazuje na mere bezbednosti;

— saopštava taktičku pretpostavku (taktičku situaciju).

U glavnom delu vežbe:

1) Prijem naređenja za napad i hvatanje — uništenje ubačene grupe i rad komandira voda po prijemu naređenja:

— komandir čete (obaveštajni organ) poziva komandira voda radi prijema naređenja;

— komandir čete (obaveštajni organ) poziva komandira radi prijema naređenja;

— komandir voda izdaje zadatak svom zameniku: da se vod razmesti po odeljenjima i da počne sa neposrednom pripremom za izvršenje zadatka, a sa sobom vodi kurira i osmatrača i javlja se komandiru čete (ob. organu), kada prima naređenje, koje načelno sadrži:

— podatke o neprijatelju: jačina, mesto gde je otkriven i cilj dejstva;
— zadatak voda: u blokadi, napadu, razbijanju i hvatanju ubačene grupe, zadatak u pretrazi i poteri;
— susedne i sadejstvujuće jedinice u toku izvršenja zadataka;
— gotovost za pokret, za blokadu i napad;
— mere zaštite i obezbeđenje u toku dejstva;
— organizaciju veze i način izveštavanja;
— odziv i lozinku.

Po prijemu naređenja komandir voda:
— organizuje osmatranje i naređuje kuriru da pozove komandire odeljenja (vojnike);
— shvata zadatak, ceni situaciju i donosi odluku o načinu angažovanja voda.

2) Priprema izviđačkog voda za dejstvo

U toku praktične pripreme komandira odeljenja i vojnika za vežbu, komandir voda naređuje svom zameniku da se izvrši lična priprema vojnika, i to: podešavanje lične opreme, pregled naoružanja i sredstava za osmatranje i veze, podela municije, hrane i dr.

Po izvršenoj pripremi, komandir voda vrši smotru i proveru vojnika, vozila i sredstava veze u spremnosti za izvršenje predstojećeg zadatka.

Propituje vojnike o tome sa kakvim ciljem se ubacuju diverzantsko-terorističke grupe u našu zemlju i o načinu njihovog dejstva, naoružanju i pripremljenosti za dejstvo, kao i o karakteristikama protivdiverzantskih dejstava, zadatku voda i svakog pojedinca u sastavu voda i dr.

3) Kretanje izviđačkog voda od objekta do objekta i izviđanje neprijateljevih ubačenih grupa pešice, na vozilima i pri upotrebi helikoptera.

Komandir voda na polaznoj tački izdaje zadatak — zapovest za kretanje do objekta koji je posela ubačena grupa, i to:
— podatke o neprijatelju: jačini, sastavu, pripadnosti i položaju koji je poseo — rejonu dejstva;
— manevarski poredak voda, način kretanja od objekta do odbjekta i način izviđanja pojedinih objekata na pravcu kretanja; podatke o susedima i njihovim zadacima;
— zadatak čelnih i bočnih izviđača;
— način održavanja veze i izveštavanje.

Način kretanja zavisi od neprijatelja, zemljišta i vremena. Ako je neprijateljeva grupa daleko a zemljište prohodno, vod se kreće na vozilima.

Pri kretanju peške komandir voda određuje čelne i bočne izviđače. Kretanje i izviđanje objekata vrši se na način kako je izloženo u Glavi IV — »Dejstvo izviđačke patrole«, s tim što kretanje mora biti ubrzano.

Ako se vod kreće motornim vozilima, za obezbeđenje voda određuju se jedno vozilo i dva motocikla. Vozilo se kreće na odstojanju 500—1000 metara ispred jezgra i na pravcu kretanja izviđa objekte i obezbeđuje vod od iznenadnog napada s čela.

Vod na tenkovima i oklopno-izviđačkim automobilima izviđa iz vozila i teži da za što kraće vreme stigne do objekta za blokadu i napad. Sumnjive i važne objekte, kao što su visovi, tesnaci, prevoji i sl., načelno izviđaju izviđači na motorima. U tom slučaju ih, sa pogodnog položaja štite vojnici iz tenkova i oklopno-izviđačkih automobila.

Za prebacivanje voda do rejona dejstva upotrebljavaju se i helikopteri. U tom slučaju određuju se ukrcno mesto, vreme ukrcavanja i poletanja helikoptera i rejon iskrcavanja, sa prizemljenjem i bez

njega. Zavisno od broja i nosivosti helikoptera, komandir deli vojnike po grupama i za svaki helikopter određuje broj vojnika i starešinu, koji će odmah po iskrcavanju i sređivanju preduzeti izviđanje i uspostaviti kontakt sa neprijateljem.

4) Postupak pri susretu sa ubačenim snagama, kada se pokret vrši pešice i na vozilima

Pored osiguravajućih i izviđačkih organa u vodu, komandir voda u toku kretanja prema objektu za napad neprekidno i sam osmatra, prati i ceni situaciju i preduzima mere da vod ne bi bio iznenađen.

Radi obrade ovog pitanja, na prikrivenom mestu — položaju prikuplja vod i vojnicima objašnjava da se vod nalazi u rejonu odakle bi se mogao očekivati susret sa ubačenim delovima neprijatelja. Naglašava da se u toku daljeg kretanja pojača maksimalna opreznost.

Ako se vod kreće peške, pod zaštitom i obezbeđenjem čelnih i bočnih izviđača vod nastavlja kretanje prema objektu odakle se očekuje susret sa neprijateljem. Kretanje — približavanje voda do objekta odakle se očekuje susret može se vršiti po odeljenjskim kolonama ili streljačkim strojem, a ukoliko se primeti da je neprijatelj u pokretu, komandir postavlja zasedu da bi ga zarobio ili uništio.

Kada se stvore povoljni uslovi za susret, komandir čete — voda daje markirantima signal da prema utvrđenom planu izvrše pokret i zauzmu položaj za dejstvo.

Kada uoče neprijatelja u pokretu ili na položaju, čelni ili bočni izviđači izveštavaju komandira voda, zauzimaju položaj za borbu i osmatraju pokret i dejstvo neprijatelja. Komandir voda brzo i prikriveno izvodi jezgro u visini čelnih — bočnih izviđača i raspoređuje vod na položaj za osmatranje, zasedu ili

blokadu, što će zavisiti od neprijatelja, zemljišta i vremena.

Kada je izviđački vod na borbenim vozilima, zavisno od zemljišta kreće se pod sopstvenim obezbeđenjem i teži da što pre dođe u kontakt sa neprijateljem. Tada organizuje blokadu ili prelazi u napad. U toku blokade komandir voda organizuje osmatranje i izviđanje mesta rasporeda — položaja delova ili cele ubačene grupe. Odeljenja sa svojih položaja prate — osmatraju neprijatelja, a po potrebi i mogućnosti, komandir voda šalje jednu ili dve grupe izviđača (IP) radi otkrivanja položaja ubačene grupe ili njenih delova. Osmatranjem sa kružne osnovice i izviđanjem grupe izviđača (IP), komandir voda otkriva tačan raspored, jačinu i vrstu naoružanja ubačene grupe.

5) Način razbijanja i uništenja (hvatanja) ubačenih snaga

U toku priprema za napad, osmatranjem celokupnog sastava voda održava se stalan kontakt sa neprijateljem.

Organizacija napada mora biti brza i efikasna, kako bi neprijatelj imao što manje vremena za sređivanje.

Zapovest komandira voda za napad (blokadu):

1. U rejonu ... nalazi se izviđačko-diverzantska grupa »plavog«, jačine 6 ljudi, koja verovatno ima zadatak da izvrši diverzantska dejstva na vojne objekte. Grupa je naoružana automatskim oružjem i ručnim bombama.

2. Naša izviđačka četa ima zadatak da izvrši blokadu i uništi ubačenu grupu neprijatelja u rejonu ...

3. Izviđački vod je dobio zadatak da blokira ubačenu grupu i da delom snaga sadejstvuje 1. izviđa-

čkom vodu pri izvršenju napada. Po izvršenom zadatku u rejonu ... prebaciti se u rejon ..., gde učestvovati u sprečavanju izvlačenja delova neprijatelja ili ostalih grupa na pravcu ...

Gotovost za napad do ...

4. U rejonu ... (na pravcu) napad na ubačenu grupu izvodi 1. izviđački vod ..., a u rejonu ... pretragu vrši odeljenje micionera iz stanice milicije ...

5. Odlučio sam: sa dva odeljenja napasti i uništiti deo ubačene grupe koji se nalazi na isturenom delu bezimene kose, a sa jednim odeljenjem postaviti zasedu u rejonu ... (na pravcu), s ciljem: sprečiti izvlačenje neprijatelja na tom pravcu.

Gotovost za napad do ... h.

Gotovost zasede do ... h.

6.1. Izviđačko odeljenje napada na deo ubačene grupe koji se nalazi na bezimenoj kosi, i to: sa njene severoistočne strane. Pravac napada ... Zadatak: razbiti i uništiti neprijatelja, a po mogućnosti, pozivanjem na predaju uhvatiti ga živog.

7.2. Izviđačko odeljenje napada istog neprijatelja sa istim zadatkom. Napad vrši sa jugozapadne strane bezimene kose.

8.3. Izviđačko odeljenje organizuje i postavlja zasedu u rejonu (na pravcu) ... Zadatak: u slučaju nailaska ubačene grupe ili njenih delova naneti joj gubitke i sprečiti izvlačenje na tom pravcu.

9. Mere borbenog obezbeđenja:

Pri susretu sa ubačenom grupom ili njenim delovima pozvati ih na predaju i zarobiti pojedince ili

celu grupu. Na polaznom položaju (linije blokade) i na položaju zasede izraditi zaklone za klečeći stav. Teže ranjene upućivati u zdravstvenu stanicu ...

10. Vezu organizovati kuririma.

Moja osmatračnica biće u rejonu ...

Moj zamenik je komandir 1. izviđačkog odeljenja.

11. Izveštaje o svim pripremama dostavljati odmah.

Po prijemu zapovesti, komandiri izviđačkih odeljenja izdaju zapovest svojim odeljenjima, u kojoj preciziraju: pravac kretanja, zadatak svakog pojedinca ili grupe u toku napada ili zasede, postupak po izvršenju zadatka i dr. Načelno će se tok napada za uništenje ubačene grupe odvijati po odredbama Pravila izviđačke čete — voda, tač. 355—357, ili po načelima za streljački vod u napadu.

Po izvršenom napadu i razbijanju — uništenju ubačene grupe, izviđački vod vrši poteru i pretragu. Za obradu ovog pitanja komandir voda sakuplja vod i objašnjava vojnicima da su, najverovatnije, deo ubačene grupe ili pojedinci uspeli da se probiju iz okruženja i izbegnu uništenje, te da izviđački vod ima zadatak da pretragom i poterom uništi ili zarobi ostatke neprijatelja.

Izdaje zadatak odeljenjima:

— 1. Izviđačko odeljenje streljačkim strojem vrši pretragu rejona (šume), pravcem ... (od — do) i zarobljene pojedince sprovesti u rejon ...

— 2. Izviđačko odeljenje vrši poteru u dve kolone, duž grebena ... sve do sela ... Zarobljene pojedince sprovesti u rejon ... U slučaju susreta sa poje-

dincima, energičnim dejstvom naneti im gubitke i ne dozvoliti izvlačenje.

— 3. Izviđačko odeljenje: sa jednom grupom od 5 vojnika organizovati osmatranje rejona ... O svemu primećenom izvestiti me kurirom. Druga grupa od 2 vojnika u ulozi objavnice poseda položaj na ivici šume (na proplanku) i sprečava izvlačenje pojedinaca na tom pravcu. Izveštavati o promenama u rejonu ...

— Po izvršenom zadatku zborni rejon za sva odeljenja je ...

Komandiri odeljenja daju zadatke odeljenjima (grupama) i po svojim ulogama produžavaju radom, s tim što posebno obraćaju pažnju na mere obezbeđenja i zaštite od iznenadne vatre neprijatelja.

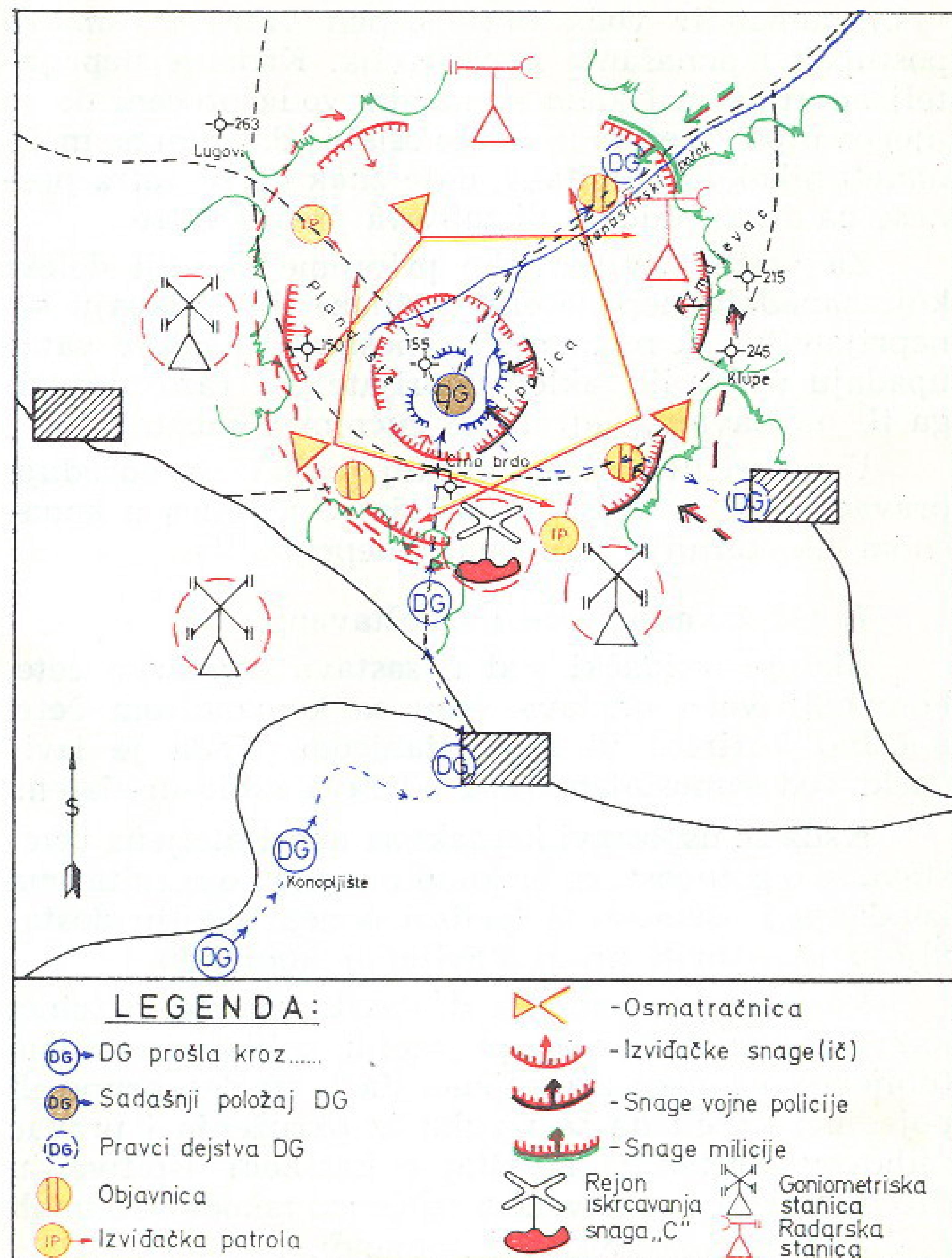
6) Sadejstvo izviđačkog voda sa ostalim snagama i organima koji učestvuju u poteri i likvidiranju ubačenih snaga (shema br. 14)

Komanda koja rukovodi celokupnom akcijom uništenja ubačene grupe, planom dejstva reguliše način sadejstva jedinica za blokadu, napad, poteru i pretragu, kao i jedinica za njihovu podršku.

Komandir voda, u toku blokade neprijatelja, uspostavlja kontakt sa levim i desnim susedom i reguliše način zatvaranja osetljivih pravaca, posedanja i kontrole položaja i rejona gde bi, po proceni, neprijatelj izvršio izvlačenje ili proboj.

Pre i u toku napada moraju se tačno znati pravac i objekat napada svake jedinice i način sadejstva u likvidaciji ubačene grupe.

Sa jedinicom za neposrednu podršku voda komandir voda utanačuje (ako to nije ranije regulisano) vreme početka vatrene pripreme i način podrške u toku napada.

Shema 14 — Dejstvo iv(ič) u blokadi i uništenju DG

U toku artiljerijske pripreme i podrške (ako se vrši) komandir voda prati uspeh vatre i osmatra postupak i ponašanje neprijatelja. Kada je neprijatelj neutralisan i kada komandir voda proceni da je njegov otpor prestao ili toliko oslabio da vodu ne može naneti nikakvih gubitaka, daje znak da se vatra prenese na drugi objekat ili zahteva prekid vatre.

Za vreme artiljerijske pripreme vod ili delovi koji napadaju neprijatelja podilaze (približavaju se) neprijatelju i u momentu prenosa artiljerijske vatre upadaju u rov ili zaklon neprijatelja i razoružavaju ga ili uništavaju, vatrom ili ručnim bombama.

U poteri ili pretrazi svakoj jedinici se određuje pravac — rejon dejstva i sadejstvo jedinica u konačnom likvidiranju pojedinaca neprijatelja.

7) Održavanje veze i izveštavanje

Ako je izviđački vod u sastavu izviđačke čete, komandir voda održava vezu sa komandirom čete, načelno kurirom ili radio-stanicom. Kada je izviđački vod samostalan, vezu održava radio-uređajem.

Kada se uspostavi kontakt sa neprijateljem, izveštava se o gotovosti za blokadu i napad i o rezultatima izviđanja i osmatranja (podaci o neprijatelju dostavljaju se odmah pretpostavljenoj komandi).

Po izvršenju zadatka dostaviti izveštaj o tome: kakvi su gubici naneti neprijatelju, koliko je uništeno (ubijeno) a koliko zarobljeno, da li su deo grupe ili pojedinci uspeli da se izvuku iz okruženja i pravac njihovog kretanja. Izveštaj o kratkom ispitivanju zarobljenika i o sopstvenim gubicima takođe se odmah dostavlja pretpostavljenoj komandi.

Na kraju komandir voda vrši analizu vežbe, u kojoj iznosi dobre strane i ukazuje na eventualne nedostatke.